MODERNE MUZIEK

VINYL

NUMMER 14

2E JAARGANG MEI 1982 LOSSE NUMMERS FL 3,95 / BF 65

GRATIS FLEXIDISC

MET SCHLEIMER K EN DIE PARTEI

INDEPENDENTS

CHERRY RED / THOMAS LEER WELT / FEHLFARBEN

TORSO / VICE ATA TAK / XAO SEFFCHEQUE

HOME-TAPING

THOMAS DOLBY

SIMPLE MINDS

HARRY EN DE PLATEN-BIZZ

BRAM VERMEULEN & DE TOEKOMST TEGEN DE TIJD

WONDERSCHONE,
WEERGALOZE,
FABELHAFTE,
UITSTEKENDE,
GRANDIOZE
BEESTACHTIG TE
GEK GOEIE
ELPEE!
EEN PLAAT MET
LOUTER
UITSCHIETERS:
"JOHANNA",
"BURGERMAN",
"DE NACHTPLOEG",
NOEM MAAR OP!
OM EEN MOORD
VOOR TE PLEGEN!
LET OOK OP DE
SPECIALE
CASSETTE-PRIJS:
SLECHTS ± 15
PIEK, MET
SONG
TEKSTEN!!

JOACHIM WITT SILBERBLICK

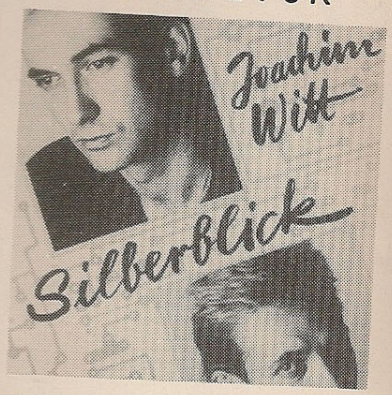

STEHT SCHON HOCH IN DIE DEUTSCHE HITPARADE MIT "GOLDENER REITER", KLINKT AUCH NICHT SLECHT. BESTIMMT MAL DREHEN!

LAURIE ANDERSON BIG SCIENCE

AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-AH-NIEUWE ELPEE!

MATHILDE SANTING

MATHILDE SANTING

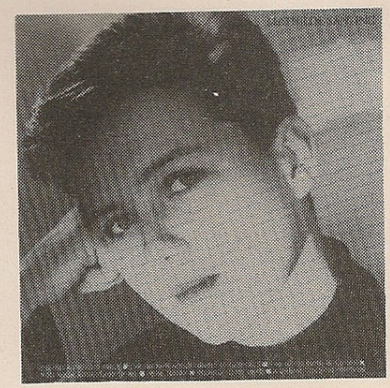

OP HET VERMAARDE LABEL IDIOT RECORDS (DE NAAM ZEGT HET AL!), BRENGEN WIJ 'N 10 INCH MINI-ELPEE, WAAROP MATHILDE DE STERREN VAN DE HEMEL ZINGT. ALLE ZEVEN NUMMERS EVEN GOED, VOOR DE PRIJS VAN 'N FLES BOKMA!

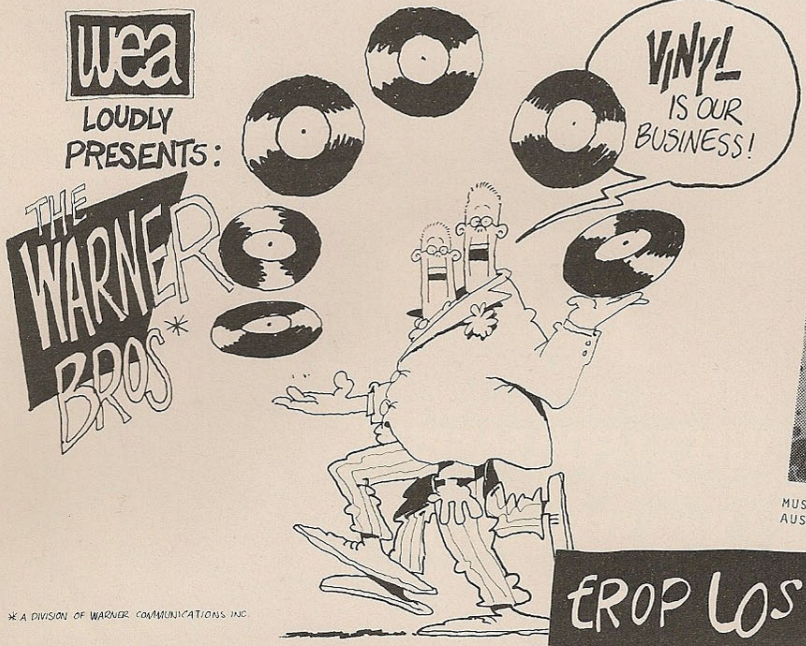

NICHTS TANGO 2000

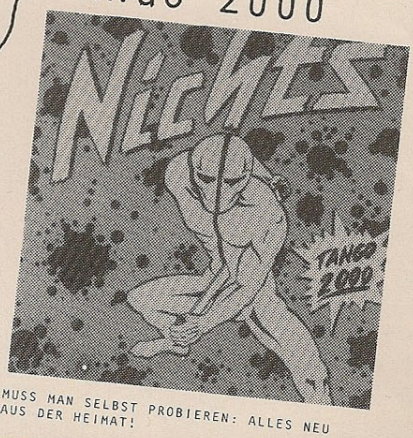

MUSS MAN SELBST PROBIEREN: ALLES NEU AUS DER HEIMAT!

*A DIVISION OF WARNER COMMUNICATIONS INC.

© VAN WULFTEN BV

EROP LOS MET DE WARNER BROS!

INHOUD

4 EEN STEREOSCOPISCHE BENADERING **THOMAS DOLBY**
6 LANDSEER EN TROFEE **SCHLEIMER K** FLEXIDISC
9 ZONDER DISCUSSIE **DIE PARTEI** FLEXIDISC
12 SIGNALEMENT
17 INVALSHOEK
18 STROOMVERSNELLING IN JOEGOSLAVIË **TERMITI/AZRA/PARAF**
21 INDIES UITGESTIPPELD
21 VRIJHEID STAAT VOOROP **CHERRY RED**
23 ALLEEN IN TEGENSPRAAK **THOMAS LEER**
25 DE WERELD IS EEN SCHOOL **WELT/FEHLFARBEN**
27 TIJDSBEELD VASTLEGGEN **TORSO**
28 SIMPEL MAAR UITGEKIEND **VICE**
29 CÖEFFICIENT VAN XAO/ATA-TAK-TAK-TAK- **XAO SEFFCHEQUE/ATA TAK**
32 HOE TAPE JE THUIS?
35 VAN KLANK TOT KLEUR
36 ABSTRACTE PASSIE **SIMPLE MINDS**
38 NIEUW UIT **RELEASELIJST**
39 NIEUW UIT **RECENSIES**

Vinyl is een muziektijdschrift dat maandelijks verschijnt. De redactie beoogt op onbevooroordeelde wijze vernieuwende stromingen en onderstromingen binnen de muziek te belichten.
Een abonnement (12 nummers) gaat in met het volgende nummer en kan worden verkregen door de antwoordcoupon op te sturen, of door een bedrag van ƒ 41,– (Bfr. 700) over te maken op postgiro 4306590, of Rabobankrekening 393686620. Abonnementen worden automatisch verlengd, tenzij één maand voor het verstrijken van de abonnementsperiode schriftelijk wordt opgezegd.
Muzikanten die in aanmerking willen komen voor de flexidisc kunnen hun materiaal opsturen naar de postbus.
Vinyl is een uitgave van de Stichting Vinyl. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden vermenigvuldigd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Vinyl: Kleine Gartmanplantsoen 14, 1017 RR Amsterdam.
Postbus 43030, 1009 ZA Amsterdam, tel. 020-249226 (administratie/advertenties), 020-227119 (redactie).

Dagelijks bestuur
Arjen Schrama

Hoofdredactie
Stephen Emmer

Eindredactie
Ann Bouwma

Bureauredactie
Oscar Smit
Gerard J. Walhof

Vormgeving
Max Kisman
Ronald Timmermans
Fotografie
Ari
Fran van der Hoeven

Vincent Kruijt
Laboratori! Kooos
Roy Tee
Robby Zahler

Medewerkers
Erwin Blom
Brian Dommisse
Pim van Galen
Jan Landuydt
Joost Niemöller
Dick Rijken
Harold Schellinckx
Tom Telman
Erik Voogel
Sigrid Wissing

Administratie
Nora Bekkering
Nico Marinus
Henriette Nering Bögel
Inge Rieval
Hans Schot

Advertenties
Rudolf Kerbosch
tel. 0202-249226
Feenstra-Salemink bv
Warnsveld 05750-27111
Druk/Zetwerk
SSP, Amsterdam
Distributie
Betapress BV

Vinyl at the Towerbridge/London - pic: Fran van der Hoeven

EEN STEREOSC

THOMAS DOLBY

The golden age of wireless is de eerste elpee van Thomas Dolby, een muzikaal vorser, die steeds op zoek is naar nieuwe geluiden. Hij ontwerpt zijn klankbrouwsels in wat hij zelf zijn 'laboratorium' noemt, een ruimte volgestouwd met electronische apparatuur en computers. Zijn reis naar de bodem van de muziekoceaan kan resulteren in sterk ritmische dansnummers als Europe and the pirate twins, of melancholische droomstukken als Airwaves. Een veelzijdig musicus dus, die niet met een vlak beeld kan worden weergegeven.

EUROPA/ENGELAND

Thomas Dolby noemde zijn eerste single Urges/Leipzig. Zijn tweede opname realiseerde hij in opdracht van het Brusselse label Crépuscule (Airwaves, op de From Brussels with love, cassette). De tweede single heet Europe en Dolby heeft een eigen label: Venice in Peril. Een bijzondere fascinatie voor ons continent, zo lijkt het wel. Toch heeft Dolby een typisch Britse flair, gekenmerkt door een serene intelligentie, die hem associeert met andere Britse solo-explorators als Robert Fripp, Brian Eno, Bill Nelson en Richard Jobson.

Kan je die fascinatie voor het Europese continent verantwoorden?

'Ik ken Europa door en door vermits ik mijn vander, een archeoloog, steeds vergezelde op zijn omzwervingen. Ik voelde me veel vrijer op het continent dan in de kostschool, waarin ik werd opgesloten als wer per toeval ook nog eens in Engeland waren. Daarom heb ik geen echte Britse wortels. Europe verklankt bepaalde reële herinneringen, en Leipzig zet zich af tegen het mythische beeld dat bepaalde groepen van het continent ophangen. Die romantische benadering, die verwijzing naar een vergane glorie (Vienna!), die zal je bij mij niet aantreffen, omdat ik weet dat het een vertekend beeld is. Europa heeft niets mysterieus, geen bijzonder aura. Wat is in 's hemelsnaam de romantiek van de Berlijnse muur? Het Engelse platteland is heel wat idyllischer! Athoewel, vanuit Europa heeft men daar dan weer een stereotiep beeld van. Waarschijnlijk heb je steeds een artificiële visie van iets dat je op afstand bekijkt.'

ISOLATIE/COLLABORATIE

Thomas Dolby heeft het steeds over 'my own music'. Hij is er fier op Airwaves thuis op een viersporenrecorder ineengeknutseld te hebben, weigert een vaste groep om zich heen te vormen en heeft als grootste ambitie het uitwerken van een 'one man live show'. Toch mocht Andy Partridge meespelen op Europe en schreef Dolby het nummer New Toy voor Lene Lovich. Hij was bij gelegenheid lid van diverse groepen als The Camera Club, The Fallout Club en Low Noise, en het eerste album werd opgenomen met mensen van Stimulin en Animal Magnet.

Zit er geen contradictie in dat heen en weergeslinger tussen samenwerking en afzondering?

'Als ik aan mijn soloprojecten werk doe ik dat liever alleen, om technische en sociale redenen. Mijn stukken zijn tamelijk ingewikkeld en het is moeilijk mensen te vinden die exact kunnen weergeven wat ik verlang. Op de tweede plaats dicteer ik niet graag iemand hoe hij het moet aanpakken. Ik schrijf steeds alle arrangementen uit en de uitwerking daarvan kan ik enkel controleren als ik alles zelf doe.

Anderzijds stimuleert het me als ik kan samenwerken met iemand wiens opinie en smaak me interessant lijken. De twee houdingen vloeien automatisch in elkaar over. Ik zonder me een tijdlang af en dan ga ik weer bij anderen op zoek naar een verfrissende injectie. Die input van buitenaf werpt een nieuw licht op mijn soloprojecten en garandeert een zekere objectiviteit, een feedback.'

Mondt isolatie ook automatisch uit in persoonlijke muziek?

'Dat hoop ik wel. In de jaren vijftig had je grote platenmaatschappijen, die een nummer kozen en daarvoor een producer en een uitvoerder selecteerden. Wat op de plaat kwam was een resultaat van die combinatie. Later is vooral een vol geluid populair geworden, gebaseerd op gitaar en drums, zodat je met een uitgebreide groep moest werken om dat geluid te realiseren.

Muzikanten als Bob Dylan, die op zijn eentje het podium beklom om zijn eigen teksten en zijn persoonlijke muziek aan het publiek door te geven, zijn uiterst zeldzaam. Toch denk ik dat zo'n persoonlijke communicatie ook de meest efficiënte is. Ik kan geen drums of gitaar bespelen, maar ik weet hoe ze moeten klinken, en het is een koud kunstje dat geluid op computer te programmeren. Alleen op die manier krijg je een sound zoals je hem zelf wil horen, niet gefilterd door de beperktheden of

de eigenzinnigheid van een andere muzikant.'

Als je toch besluit samen te werken, bereken je dan nauwkeurig met wie en op welke basis?

'Ik houd niet van een veilige optie. Dat verklaart waarom ik vorig jaar enkele onvoorspelbare dingen heb gedaan, zoals de productie van Joan Armatrading en van Foreigner. Er werd van mij iets verwacht waar ik niet op voorbereid was. Een hele uitdaging. Andere beslissingen zijn dan weer heel precies gepland, zoals de participatie van Daniel Miller (The Normal) op mijn nieuwste single Radio Silence.'

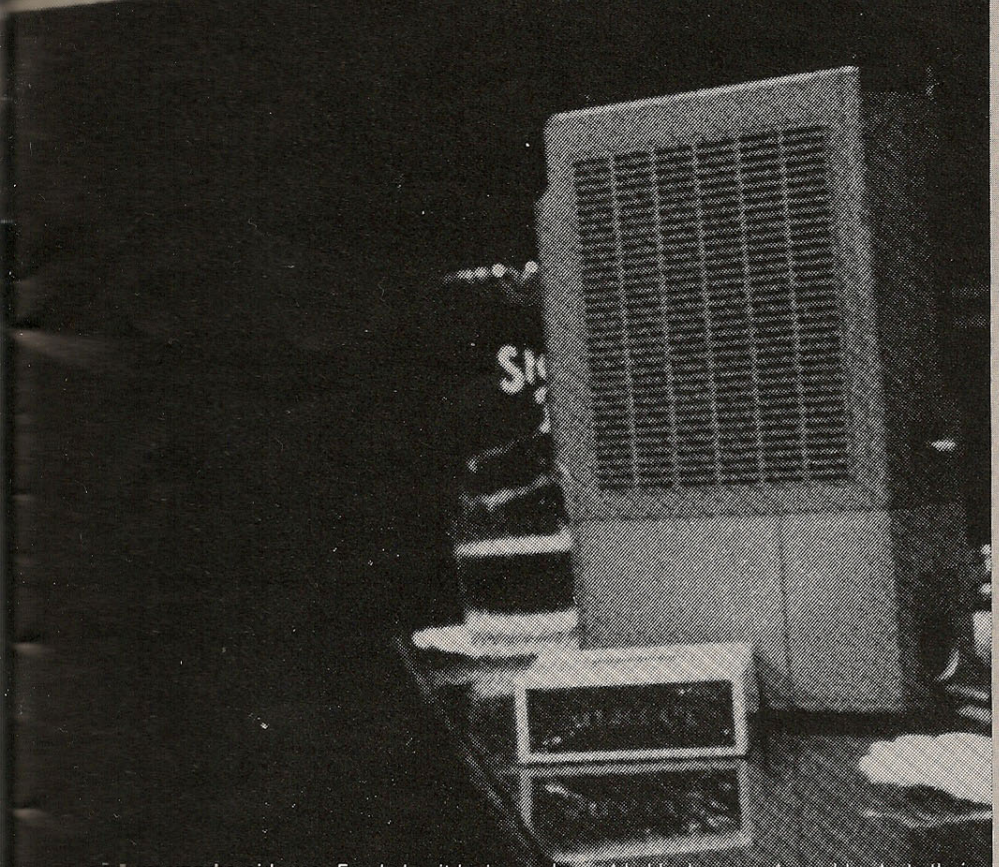

ORGANISCH/MECHANISCH

Dolby's muziek is een eigenaardige combinatie van elektronische verfijning en computerprogrammatie enerzijds, met daartegenoever een levendige intuïtie. De kracht van Europe bijvoorbeeld komt zowel uit de digitale ritmeboxdreun als uit het spontane harmonicaspel van Andy Partridge. Een statische dans, een dynamische gestructureerdheid.

Je hecht enorm veel belang aan intuïtie en spontaniteit, maar hoe kan je die bewaren als je een machine programmeert om ze uit te drukken?

'Als je tracht normale instrumenten na te bootsen op een synthesizer, dan ben je inderdaad gelimiteerd. Niet als je vertrekt vanuit een leegte, als je het elektronische instrument test op zijn mogelijkheden, tot je een resultaat bereikt dat je bevalt. Spontaner kan het niet: er zijn honderden mogelijkheden, en je zegt 'ja, dit is het!' tegen één erva. Bovendien kan je spreken van een interactie tussen machine en mens: ook de machine suggereert mogelijkheden, ze produceert toevallige geluiden, waar je niet bewust naar op zoek was. Toch is er ook een onbewuste berekening. Ik denk dat elke song volledig afgewerkt in mijn brein zit, voor ik aan de uitwerking begin. Het is zoals een tekening, die je moet inkleuren volgens aangegeven nummers. De stukken van de puzzle bestaan, maar ik ken ze pas écht als ik ze uit de machine hoor komen. Als ik een nummer opneem, besef ik pas achteraf waarom een bepaalde klank op een bepaalde plaats thuishoort. Het creatieve proces bestaat uit intuïtieve impulsen en pas achteraf begrijp je op een meer intellectuele manier tot welke structuur die impulsen geleid hebben.'

Past die versmelting van het organische en het mechanische in een algemener schema? Ik denk hierbij aan de levende machines uit de film Alien, of aan de gerobotiseerde mens, zoals die gestalte krijgt op The Man Machine van Kraftwerk.

'Er is ergens een kruispunt tussen de twee: sommige functies van de machine komen overeen met bepaalde gemechaniseerde gedragingen van de mens. Aan het instinct van mensen beantwoorden ook 'acties' van machines. Die corporatie vind je ook terug in mijn muziek, maar ik vertrek niet van dat standpunt: mijn muziek is geen illustratie van een algemenere filosofie, zoals bij Kraftwerk. Het is een neveneffect dat pas achteraf opvalt.'

Kan er ook sprake zijn van een sociaal contact tussen jou en je machines?

'Nee, ik voel me als een enkeling op een podium. Die machines om me heen worden echt geen groepsleden als Echo van The Bunnymen. Ik wil ook het enige centrum zijn waar de aandacht van het publiek naar toe gaat. Dat is de enige manier om tot een echte communicatie te komen: één man die iets te vertellen heeft en die de aandacht van een ganse zaal opeist. Die impact kan ik dan wel opdrijven met visuele hulpmiddelen, maar uiteindelijk wil ik toch dat het een 'one man show' blijft. Dan kan ik het publiek gevangen houden, er macht over uitoefenen, de aandacht controleren. Dat moet je niet negatief beoordelen, want ik vind dat er een groot onderscheid bestaat tussen positieve macht en corrupte macht.'

IMPRESSIE/PRECISIE

Thomas Dolby creëert op de eerste plaats een atmosfeer, dikwijls met weemoedige ondertonen. Zijn muziek is impressionistisch, ze roept een indruk op. Toch passen de elementen nauwkeurig in elkaar, en is elk stuk precies gearrangeerd.

Kan een impressie duidelijk omlijnd en afgewerkt zijn?

'Je kan welbepaalde elementen op een overwogen manier naast elkaar plaatsen, om een impressie op te roepen. Bij de impressionistische schilders werd nauwkeurig berekend welke kleurenvlekken naast elkaar aangebracht moeten worden om een bepaalde visuele indruk op te roepen. Impressionisme betekent dat je de nadruk niet legt op het object en zijn weergave, maar op de reactie. Bovendien is het object niet afgebakend, er wordt ook rekening gehouden met het licht eromheen, met het aura, de uitstraling van het object en de subjectieve receptie ervan. Voor mijn muziek is dat net zo: een klankelement boeit me niet op zichzelf, maar omwille van het gevoel dat het mij en het publiek kan geven.'

MODERN/TIJDLOOS

Thomas Dolby wil klassieke muziek maken, geen wegwerpproducten. Toch past zijn werk in een modieus kader, dat is opgetrokken door groepen als Human League en Ultravox. Ook zij combineren technologie en romantiek.

Kan je uitleggen wat muziek tijdloos zou kunnen maken? Heeft het iets te maken met 'eeuwige waarden', zoals de New Yorkse schilder Carl Apfelschnitt het verwoordt?

('De idee van het moderne is absurd, kinderlijk. Echte kunst omvat alle elementen, elementen die een kracht bezitten die de tijd overstijgt. Het kan nog steeds kunst uit de twintigste eeuw zijn, maar de sleutel werd lange tijd geleden gesmeed. Ik gebruik kunst om die mythologie op te roepen, om een brug te slaan tussen introspectie en universele visies').

'Ik wil wel de hedendaagse ingrediënten gebruiken, maar op een nieuwe en meer specifieke manier. Door een vocabulaire te gebruiken, dat de mensen kennen, maak je je voor hen verstaanbaar. Vertrekken van een modieus element is een eerste stap om de interesse op te wekken. Vanuit die interesse kan het publiek dan de tijd opbrengen om te gaan zoeken naar wat onder de oppervlakte zit, een kwaliteit die niet tijdsgebonden is. Er is oppervlakte-communicatie die steeds weer verandert en meeevolueert met de tijd, maar er is ook een onderliggende universele communicatie, een onderstroom. Die geest hoop ik uit mijn machines te toveren'◄

tekst: Jan Landuydt fotografie: Robby Zahler

SCHLEIMER K

FLEXIDISC

LANDSE EN TROP

tekst: Harold Schellinckx fotografie: Fran van der Hoeven

EER EEE

'The Watch' is een gebouwtje naast een kerk dicht bij de Towerbridge in Londen op een stuk grond dat vroeger een kerkhof was. Het dankt zijn naam aan de functie van destijds: een verblijf voor nachtwakers die moesten opletten, dat vers begraven lijken niet door lijken-pikkers in dienst van het nabijgelegen ziekenhuis voortijdig weer werden opgegraven.
Een geschiktere repetitieruimte had het Londense Schleimer K niet kunnen kiezen. Hun zo'n jaar geleden op het obscure Omega-Records verschenen debuut-elpee laat een verzameling songs horen waarin mystiek en religie een hoofdrol spelen. Zware, doemerige synthesizermuziek, maar met een lichte ondertoon, die het eindresultaat toch leuk en luisterbaar maakt.

Schleimer K's eerste elpee (zie Vinyl nr. 4) wordt vrijwel overal uiterst positief ontvangen, maar resulteert vooralsnog niet in méér. Lange tijd blijft het stil rond Schleimer K en ook een nummer op de verzamelaar The Wonderful World of Glass (zie Vinyl nr. 11) brengt daar maar weinig verandering in. **Dominique,** verantwoordelijk voor het muzikale deel van Schleimer K, legt uit dat dat te wijten is aan de platenmaatschappij.
'We hebben met Omega niets dan problemen gehad. Een eerste oplage van de plaat (2000 exemplaren) was binnen twee weken uitverkocht, maar toen bleek dat Omega geen geld had om bij te laten persen. Verder deden ze niets aan promotie, behalve bij sommige bladen zo lang om recensies en interviews zeuren, dat het uiteindelijk averechts uitpakte. Echt alles ging mis. Het was voor ons dan ook een opluchting dat ons contract afliep en we de touwtjes weer in eigen hand konden nemen.'
Michael: 'En we zijn dan nu dus nog steeds een underground-band. Spandau Ballet en de hele zooi,' allemaal hebben we ze groot zien groeien en ons verpletteren, in financieel opzicht dan.'

DOMINIQUE

Schleimer K is een duo, een duo uit noodzaak. Hoewel ze op de plaat en tijdens incidentele optredens worden bijgestaan door een bassiste en een saxofonist, is de duovorm volgens hen de enige manier om periodes van weinig werk en geld te kunnen overleven.
Dominique: 'Als je met een vaste band zit moet je zo ontzettend veel tijd en energie in het bij mekaar houden van de mensen steken. Dat is verspilling. Met z'n tweeën is het makkelijker. Ik kan in mijn eentje aan muziek werken, Michael kan rustig aan teksten werken en samen kunnen we er af en toe over praten. Zo hoef je niet iedereen met zinloze repetities bezig te houden.'
Dominique is afkomstig uit het Franse Biaritz en kwam vijf jaar geleden naar London om een opleiding aan de filmacademie te volgen, een opleiding die hij ondertussen voltooid heeft en in praktijk brengt door het in opdracht verzorgen van videoproducties.
Dominique speelde gitaar in verschillende bands tot hij zo'n twee jaar geleden Michael ontmoette en samen met hem Schleimer K opzette, in eerste instantie als experimenteel duo.
Dominique: 'We experimenteerden veel, met als schetsboek een Revox-recorder, eigenlijk puur elektronische muziek. Sommige van de dingen die we toen deden zijn nog steeds heel goed, vind ik, en in bepaalde opzichten vergelijkbaar met wat we momenteel doen. Eigenlijk hebben we in onze muziek een soort cirkelbeweging doorgemaakt en we zijn nou weer aangeland op het punt waar we oorspronkelijk begonnen, met dit verschil, dat we een hoop ervaring hebben opgedaan.'
In de tijd rond de release van de elpee hebben jullie wel regelmatig als band opgetreden.
Dominique: 'Ja, dat klopt. En soms ging dat ontzettend goed, maar andere keren was het een ramp. Veel van die concerten waren behoorlijk desastreus voor ons moreel, we raakten er door gedeprimeerd en kwamen geen stap verder. We willen ook zeker nooit meer concerten op de traditionele manier doen. Het moet een totaalgebeuren zijn, iets dat een blijvende indruk maakt. Daar willen we aan gaan werken.'

MICHAEL

Michael is een nerveuze, schichtige jongeman, die maar uiterst moeilijk uit zijn woorden kan komen en zich voor de foto's achter een zonnebril en onder een grote hoed verbergt. Michael verzorgt de zang binnen Schleimer K en schrijft alle teksten.
De kost verdient hij door voor een restauratie-firma het land af te reizen en beelden en andere sculpturen in kerken in hun oorspronkelijke staat terug te brengen. Een ongebruikelijke manier om iets met je kunstacademieopleiding te doen, méér een rechtstreeks gevolg van Michaels obsessie voor religie en alles wat daar mee samenhangt, hoewel 'mijn opdrachtgevers het wel prettig vinden dat ik kan tekenen.'
Ondertussen heeft Schleimer K alle materialen voor een tweede elpee in basisvorm kant en klaar, het wachten is op een geldschieter die het mogelijk maakt een studio te boeken.
Michael: 'We hebben een naam voor de plaat, we hebben een hoesontwerp, we hebben de muziek, de teksten, alleen geen platencontract.'
Dominique: 'Wat we willen is deze keer iets produceren waar we trots op kunnen zijn, een kunstwerk. De bedoeling is dat het een conceptalbum wordt, een lang stuk muziek in twee delen, vanwege de twee plaatkanten. Daarbij willen we de studio als instrument gebruiken bij de constructie van de muziek. Want we ontdekten tijdens het werken in de studio dat de stukken die wij daar ter plekke maakten achteraf veel beter zijn dan de songs die we zes maanden lang gerepeteerd hadden. De muziek moet dan ook definitief vorm gaan krijgen in de studio. Het nummer op de flexi is een eerste stap in die richting en wordt voor de plaat opnieuw bewerkt en gebruikt.'
Toch is dat min of meer een traditionele song.
Dominique: 'Dat komt omdat het bedoeld was als demo voor platenmaatschappijen. Iedereen wil songs. Als je met iets anders aan komt zetten nemen ze niet eens de moeite om te luisteren. Ze denken allemaal in eerste instantie aan singles en dan kun je niet met iets als een conceptalbum komen aandragen. Dan zeggen ze 'dat moet je niet doen, dat is niet trendy'. Maar wij denken dat het voor onze ideeën een goeie vorm is.'
Michael: 'De plaat gaat Trophy heten. 't Gaat over iemand die wordt opgejaagd.'
Dominique: ' 't Gaat over een hert, een hert als symbool voor opgejaagd worden, waarin we dan van alles over mensen projecteren. We gebruiken het hert als symbool voor het individu. Het beestje wordt door jagers en honden genadeloos achternagezeten en eindigt dan uiteindelijk als trofee aan iemands muur, als wandversiering.'
Michael: 'Het is een beetje als Landseer, ken je Landseer? Hij was koningin Victoria's favoriete schilder. Hij schilderde allerlei aardige, lieve beestjes, hondjes en zo, maar in feite school er achter die schilderingen een pervert, een sadist. Landseer eindigde volslagen krankzinnig.'

SCHLEIMER K

Volgens Dominique komt de naam van de in de Bauhaus-beweging actieve heer Schleimer, terwijl Michael vertelt dat Schleimer K een medicijn is 'die de dokter voorschrijft als je ontzettend depressief bent'.
Schleimer K is zware kost, op de plaat aanvaardbaar door een relativerende speelsheid. Hoe dat in de toekomst uitgewerkt gaat worden, moeten we maar afwachten.
Over wat er verder om hen heen binnen de popmuziek aan de gang is zijn Dominique en Michael niet te spreken. Saai en doods. 'Maar binnenkort gaat er weer iets gebeuren, dat voel ik', zegt Michael vol overtuiging. Ik help het hem hopen◄

PHOTO/GRAPHICS: JOHN GROOT / MODEL: SUSAN / KLEDING: ASHES / MET DANK AAN SEAPORT AVIATION RONDVLUCHTEN EN OLYMPUS NEDERLAND

ZONDER DISCUSSIE

FLEXIDISC

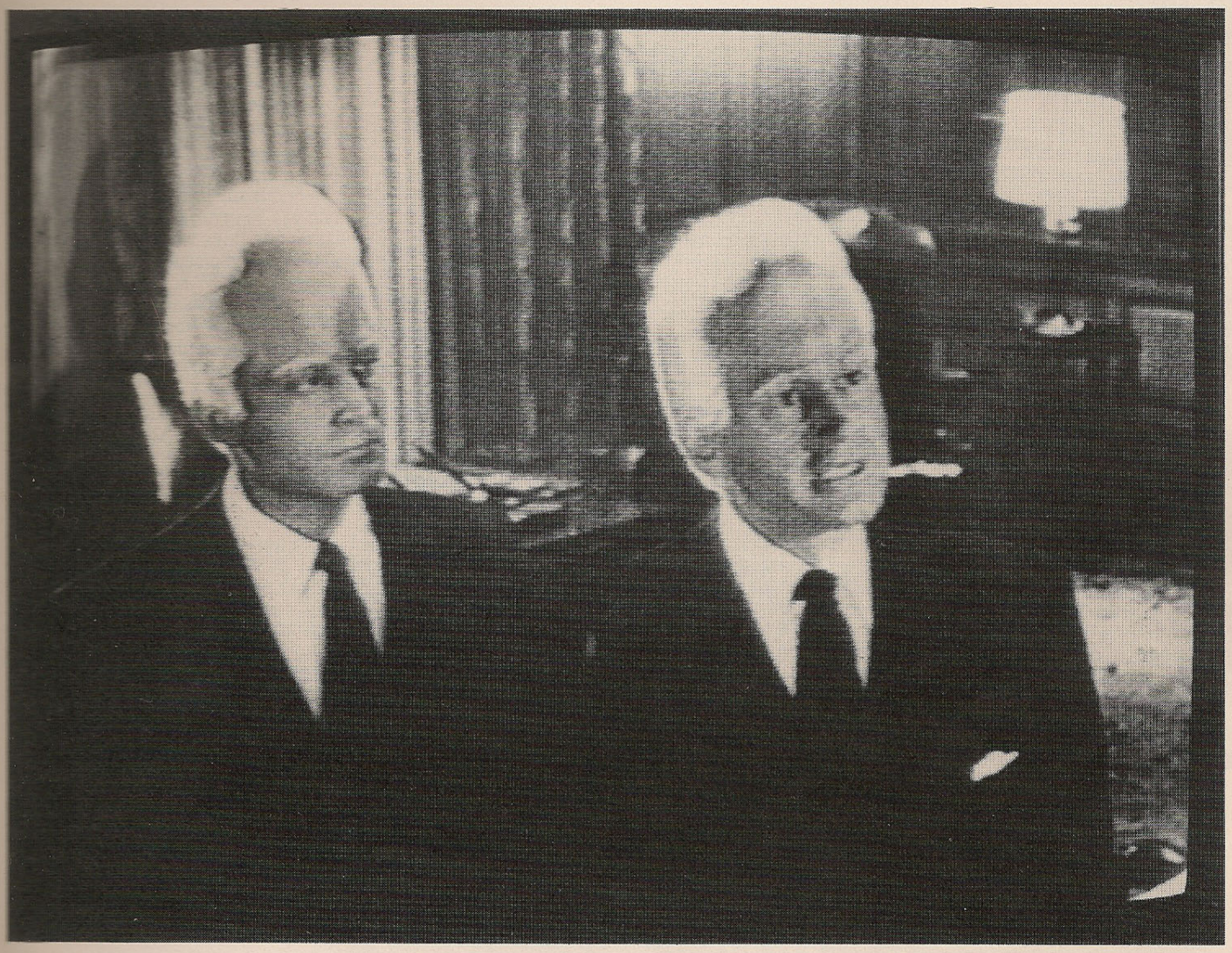

tekst: Ann Bouwma

fotografie: Roy Tee

Tom Dokoupil heeft gevoel voor humor, is all-round muzikant en wil een beetje irriteren. Muziek is het geëigende middel om deze drie zaken te combineren, in z'n eentje (Siluetes 61) met anderen (Wirtschaftswunder, Wat? Sanitär!, Die Radierer) of als producent (Korpus Kristi). Dit gesprek vindt plaats in het kader van Die Partei, waarvan (helaas) slechts het halve bestuur aanwezig is. Walter Dahn is voor een van zijn tentoonstellingen afgereisd naar Bazel.

De samenwerking Dahn/Dokoupil bestaat in twee vormen, waarvan Die Partei tot nu toe de onbekendste is. Walter Dahn is kunstenaar en met Tom's broer Georg heeft hij een vast werkverband, wat betekent dat ze samen schilderijen maken. Eerder behoorde dit duo tot de schildersgroep Müllheimer Freiheit, die onder andere in Rotterdam heeft geëxposeerd.
Tom over Die Partei: 'Walter levert ideeën aan over hoe iets zou moeten klinken en ik ben maar met de muzikaal-technische kant bezig. De samenwerking is juist zo goed omdat hij kunstenaar is. Zou hij muzikant zijn, dan zou hij zich ook gaan bemoeien met hoe ik dingen speel aan de hand van allerlei criteria, die voor muzikanten nou eenmaal gelden. Nu werken we zonder discussie, het is veeleer een emotionele uitwisseling'.
La Freiheit des Geistes heet de eerste elpee van Die Partei, die in twee weekenden tot stand is gekomen. Tom bespeelt bijna alle instrumenten, Walter speelt af en toe gitaar 'of geeft een slag op een bekken'.
Deze plaat is ontworpen als concept, waarvan kant één bedoeld is om op te dansen en kant twee om bij te werken. 'We hadden het idee om eenvoudige muziek te maken, als ontspanning. Daarom zijn de nummers ook bijna allemaal instrumentaal, zodat je niet wordt gestoord of afgeleid. Uiteindelijk vonden we dat toch wat al te afstandelijk en hebben we filmtekst gebruikt en andere geluiden, zoals de hond die je hoort bij Tag an der Grenze. Om het wat menselijker te maken.
En dit, Allerheiligen, dat is een vrije dag hier. Het stuk werd uiteindelijk zo treurig dat we dachten: nu moet het wel gaan regenen'.
Strahlsund, het nummer op de flexi, is een re-mix van het origineel en valt op door de melodie-lijn. 'Dat nummer heeft het idee van een kinderliedje, vrolijk en toch wat melancholiek'.
Overal steekt wel een idee achter en de groepsnaam doet vermoeden dat er ook sprake is van een politieke gedachtengang.
'We zochten een trefwoord dat tegelijkertijd groots zou aandoen en in combinatie met de titel van de elpee nogal verwarrend zou kunnen zijn. Net als de hoes: de voorkant is heel narcistisch, de achterkant heeft een communistische opzet. Het is eerder zo, dat we een beetje willen irriteren, maar de muziek op zich in onpolitiek'.

Tom en Walter hebben eerder ook al samengewerkt onder de naam **Wat? Sanitär!,** waarvan bij Zick Zack een cassette is verschenen in een oplage van vijfhonderd stuks.
'We hadden toen een minder vastomlijnd concept als met de elpee, de muzikale uitwerking is veel experimenteler. Het was echter wel vervelend, dat de cassette pas een jaar na de opnames (1979) werd uitgebracht. Zick Zack (Hamburg) was ook te ver weg, je kon nooit je zaken bespreken waardoor altijd vertraging ontstond.'
De viersporen-apparatuur in de kelder van het ouderlijk huis is ingewisseld voor achtsporen in een ex-padvindersclubhuis, waarmee ook het eigen label 1000 Augen kon worden gerealiseerd.
Die Partei is tot nu toe alleen maar een studiogroep, want 'Walter schildert teveel' en Tom is druk met Wirtschaftswunder (zie elders). Nu presenteert Die Partei zich middels een science-fiction video, 'of eigenlijk is het zo, dat we ons daarmee identificeren.'

Optreden is wel even ter sprake geweest. 'Maar dan zou ik heel veel op tapes moeten zetten. Ik kan onmogelijk live alle instrumenten bespelen en Walter af en toe met een bekken in de weer . . . nee, dat is geen gezicht. Bovendien vind ik dat een optreden iets moet toevoegen, een bepaalde zeggingskracht moet hebben, anders kun je net zo goed naar de plaat luisteren. We zouden dan op z'n minst een groep moeten formeren, maar misschien komt het er nog wel es van'.
Die Partei gaat in elk geval nog wel een volgende elpee maken, met een meer politieke inhoud dan de eerste. 'Niet in de zin van statements of belerend willen zijn, maar iets aangeven. Krantekoppen op discomuziek of zo. Of misschien wel heel erotische muziek'.
Ook zijn ze benaderd om een soundtrack te maken voor een speelfilm, de details zijn Tom even ontschoten.
Vloeit Walter's affiniteit met gitaar en bekken voort uit interesse voor rock 'n roll in het algemeen en reggae-dub in het bijzonder, Tom is door alle muziekstijlen beïnvloed, 'van Bach tot Kraftwerk'.
Na een klassieke opleiding piano en gitaar komt hij op de middelbare school in aanraking met popgroepen die zich daar vormen. Sindsdien heeft hij allerlei stijlen gespeeld, van hard-rock tot jazz.
'Ik hou me heel globaal met muziek bezig en wil dat niet zo eng beschouwen, dat je alleen maar een bepaalde soort muziek wilt spelen. Voor mij is alles muziek: geluiden, klanken, tonen, daar houd ik mij mee bezig. Eigenlijk heb ik geen voorkeur, nee. Voor mij is ieder stuk wat ik maak belangrijk, het moet goed zijn, wat voor stijl het ook is. Ik kan ook wel conceptioneel denken, zoals met Die Partie, en daarbinnen heb je natuurlijk je grenzen.'

SILUETES

Als Tom tien jaar is verlaat het gezin Dokoupil in 1968 (na de 'Praagse lente') Tsjecho-Slowakije om zich in de Bundesrepublik Deutschland te vestigen. Moeder vertelt: 'Met een koffer en drie kinderen stond ik hier met m'n man. Was soll man anfangen'.
De koffer is inmiddels uitgepakt tot een aardige bungalow in Limburg, niet meer dan een speldeknop op de landkaart tussen Keulen en Frankfort. Tom kan zichzelf aardig bedruipen van zijn muzikale aktiviteiten, ook al omdat hij nog thuis woont. Als we temidden van vers omgeploegde velden naar de studio rijden zegt hij: 'Je zit hier gunstig in het centrum van Duitsland, overal even ver vandaan. Inspirerend? Nou, je kunt hier in elk geval rustig werken en raakt niet zo snel opgefokt als in de grote steden.'

Die Radierer is een project met drummer Jürgen Beuth en zanger Christian Rodenstein. Hiervan zijn een single en de elpee Eisbären & Zitronen verschenen, gestoken in strip-achtige hoezen. In de toekomst zal Tom hier evenwel geen deel meer van uitmaken, behalve misschien als producent. 'Op een gegeven moment moet je keuzes maken, anders loop je jezelf voorbij.'
Alle Gurken sind gleich heet zijn eerste solo-elpee op Zick Zack, maar de titel is alleen visueel gestalte gegeven. Een heel onderhoudende, bij vlagen inderdaad irritante plaat, waarop verschillende muziekstijlen en gewoontes zijn geparodiëerd. Een vermakelijk kleinood.
Zijn tweede elpee, Ich hasse jeden der mich nicht mag, is uitgebracht op 1000 Augen en inhoudelijk een vervolg op de eerste.
'Alle Gurken is vrij experimenteel, muzikaal is alles vermengd. Ik wil graag steeds iets nieuws maken, met iedere elpee een stapje verder in mijn ontwikkeling. Een derde elpee kan er zo niet meer uitzien, omdat er dan van ontwikkeling geen sprake meer zou zijn. Ik zou nu graag een akoestisch concept maken, met alleen gitaar, trompet, blokfluit en zo. Voor mij hoeft het niet voortdurend electronisch gereutel te zijn.'

Zoals hij over muziek denkt, denkt hij ook over taal. 'Taal moet passen, de klank moet goed zijn, of het nu Duits, Engels of Russisch is. Maar misschien heb ik ook meer afstand tot de Duitse taal, omdat ik Tsjech ben.'
In de muziek van Siluetes 61 zit een lijn, die onberoerd lijkt te zijn gebleven door zijn woelige omgeving, hoewel uitgangspunten soms overeenkomsten vertonen.
'Het was vreemd. Mijn eerste elpee had ik in mijn eentje, dat wil zeggen onafhankelijk, gemaakt. Later hoorde ik werk van Der Plan (uit Düsseldorf) en merkte dat ze met soortgelijke denkbeelden werken.
Ik had ook nog nooit iets van The Residents gehoord, maar de tendens is ongeveer hetzelfde. Het is toch wel interessant, dat muzikanten zich onafhankelijk van elkaar in dezelfde richting ontwikkelen'.

MEER AANDACHT VOOR MODERNE MUZIEK

Tot in Londen, Tokyo, Parijs en New York hangen ze in kioskrekken, hier kun je oude nummers van Vinyl gewoon in de brievenbus verwachten door een nabestelling te plaatsen . . . gebruik hiervoor de antwoordkaart elders in dit nummer (met dezelfde kaart kun je trouwens ook abonnee worden!)

V3: The Sound, Medium Medium, Bush Tetras. flexidisc Tox Modell en Plus Instruments.

V4: the Comsat Angels, Postcard Records, Snakefinger. flexidisc Z'ev en Soviet Sex.

V5: Eyeless in Gaza, The Fall, Lounge Lizards. flexidisc Nasmak en Gulf Pressure Ais.

V6: Schlaflose Nächte, Birthday Party, terugspecial met o.a. Bill Nelson/ Robert Wyatt. flexidisc Planung en T.T.L.

V7: Durutti Column, Lee Perry, zuidspecial met o.a. Snowy Red/T.C. Matic. flexidisc English Subtitles en Marine.

V8: Fred Frith, Blue Orchids, Scritti Politti. flexidisc Minny Pops/en Mental.

V9: Alan Vega, DAF, James White, Japanspecial. flexidisc Virgin Prunes en the Higsons.

V10: Bauhaus, Simon Jeffes, James Blood Ulmer. flexidisc Nexda en Pedalenproza.

V11: Colin Newman, Pyrolator, computers en synthesizers. flexidisc Cravats en A Flux In 3d.

V12: Yello, Gilbert and Lewis, Palais Schaumburg. flexidisc Eyeless In Gaza en Topdogs?

V13: Liaisons Dangereuses, cassettes in Nederland, Richard Jobson. flexidisc CABARET VOLTAIRE en Tecnoville.

NB NUMMERS 1 en 2 ZIJN UITVERKOCHT!

SIGNALEMENT

VRIJE RADIO

Met de komst van de kabel is de levendigheid in de ether aardig toegenomen. Veel piraten, of vrije zenders, zien hun kans schoon en beginnen uit te zenden. Echter in de grotere steden geeft de kabel radio daardoor een triest aanbod; alle interessante buitenlandse zenders worden veelvuldig door piraten weggedrukt. In België heersen deze wantoestanden niet en is het fenomeen der vrije zenders al jaren oud èn men is goed georganiseerd. FM Bruxel, Scorpio (Leuven) en Centraal (Antwerpen) zijn hier de in ons kader meest genietbare stations. In Amsterdam is WHS-radio dat. Iedere dag van 23.00 tot 01.00 uur (op 99.7 FM) wordt muziek uitgezonden die zonder meer up to date te noemen valt. Hierbij veel aandacht voor kleine labels en cassettes. Soms zijn er heuse live-uitzendingen van buiten de studio en op zondag is er zelfs een talk-show met Jan (V.P.R.O) Lenferink. Men is ook van plan concerten te organiseren. Het eerste zal in mei plaatsvinden met waarschijnlijk The Gang of Four uit Leeds. Uit Amsterdam komt ook het bericht dat de televisiepiraat PKP/Rabtnik overdag radioprogramma's wil gaan uitzenden.

In Rotterdam is Radio Maron gevestigd. Daar wordt alleen op zondagavond uitgezonden, van 19.00 tot 11.00 uur op 94.9 FM. Je kunt er uitsluitend reggae en Afrikaanse muziek beluisteren. Beide Nederlandse stations zijn voor zover non-commerciëel en kunnen niet op de normale kabel worden ontvangen. Men maakt n.l. gebruik van het zgn. rondstralen.

PARADISO 020/264521 amsterdam weteringschans 6-8

APRIL
di 27 *Werken is niet leuk met TC Matic,Werklozentheater,de Morbids/f 5 & lidm*
wo 28 *zuid amerikaanse avond trio Maconia en Los Mambos f5 & lidm*
do 29 *D-Day & verkiezingen van de* beleidsadviesraad/*f 2,5 & lidm*
vrij 30 tm wo 5 mei *VERZETSWEEK in Paradiso*
vrij 30 *ism Vrije Keyzer radio Nederland is klaar, afbreken maar*

MEI
za 1 *PSP dag*
zo 2 *va 14.00 u:tentoonstelling films,video over arbeid & verzet/alleen lidm*
's avonds konsert/va 20.00 u
ma 3 *va 14.00 u: zie 2 mei*
's avonds gesloten
di 4 *J'accuse/diskussie over kernwapens en oorlogs misdaden*
wo 5 *3e wereld aktiebeurs/optredens van versch. groepen ism. jongerenblad Vrijbrief*
do 6 *D-Day/3 groepen/f2,5 &*
vrij 7 *onbekend*
za 8 *nacht van de blues/oa Lonnie Brooksband en Blind John Davis/f 10 & lidm*
zo 9 *diablae in musica*
ma 10 *benefietkonsert WHS radio*
wo 12 *Black Out/reggae/f5 &*
do 13 *D-Day/oa Gdansk/f2,5 &*
vrij 14 *Allez Allez & Chabada f 7,5 & lidm*
za 15 *Innersleeve ?/va 02.00u Simon Vinkenoog's 24 uur durende momoloog*
zo 16 *vervolg van za 15*
ma 17 *ovb Alan Vega*
di 18 Hebben =hebben,krijgen =kunst,*mmv De Gevastigde Orde(oa Bram V. & Doe maar)*
wo 19 *Barak G/molukse groepenpresentatie/f5 & lidm*
do 20 *Super D-Day/f5 & lidm*
vrij 21 *Vrouwenkultuurfestival*
za 22 *Vrouwenkultuurfestifal*
zo 23 *Bo Diddly*
ma 24 *Pigbag/f7,5 & lidm*
di 25 *Medium Medium/f7,5 & L*
wo 26 *zuid amerikaanse avond met Los Mambos & Maconia f5 & lidm*
do 27 *D-Day & Nacht van de posters*

DUITSE INVASIE DEEL 128

Op de grote belangstelling voor de muziek van onze oosterburen wordt gretig door de heren van de boekingsbureaus ingespeeld. De komende tijd zullen dan ook een aantal Duitse bands door ons land toeren. Deze keer mogen Fehlfarben (zie elders in dit nummer), Liaisons Dangereuse en Sprung aus den Wolken (beide Vinyl 12) proberen of Holland al rijp is voor de 'overflow'.

Andreas Dorau bracht onlangs zijn eerste elpee uit; Blumen und Narzissen. Hierop brengt hij samen met een schoolmeisjeskoor (Die Marinas) een aantal van zeer doeltreffende teksten voorziene liedjes ten gehore. Lichtpunt voor de nieuwe danszolders: Fred vom Jupiter. (Nu ook opgepikt en gereleased door Daniel 'Mute' Miller). Ook de langspeler Leichte Stimmen van Die Kapazität is nog niet zo lang uit. De electronische muziek van dit drietal klinkt vrij fors en 'gezond' actueel.

Uit Hannover komt Mythen in Tüten, een gezelschap dat zich volgens velen (Waarvan bovengenoemde Doran dan de kroonprins is.) beweegt in het genre van 'Neue- Deutsche-Welle-Schlagern'. Alles wordt gebracht met een tegenwoordig nog zelden voorkomende hoeveelheid humor. Luister maar eens naar hun eigen elpee Die neue Kollektion, met onder andere de DAF-parodie Tanz der Tortellini.

PODIA

Het popfestival in Delden gaat zijn vijfde jaar dramatisch anders programmeren. Op 30 april komen op 't Möpke onder andere TC Matic, Nasmak en Schlafloze Nächte op het podium.

De Melkweg staat voorlopig tot 3 mei in het teken van de toekomst. Naast een uitgebreid videoprogramma, in een speciaal opgetrokken bolvormige zaal is er theater in de futuristisch aangekleede Theaterzaal en verder ook nog een programma van sci-fy films. Op muzikaal gebied zocht men naar nieuwe 'onbekende' groepen als Snowy Red, Thomas Dolby, Liasons Dangereuses en Tango Tjoboko (uit Venlo).

In Hoorn wordt op 21, 22 en 23 mei een Werkplaats voor Nederlandstalige popmuziek gehouden. De nadruk zal liggen op het zelf schrijven van tekst en muziek (inlichtingen 02290-14941).

GIGANT 055/216346 apeldoorn schoolstraat 32

APRIL
vr 30 *Jo Lemaire & Flouze*

MEI
zo 2 *The Meteors*
za 8 *Op De Koffie Band*
zo 9 *Any Trouble*
zo 16 *Danny Lademach Lademacher*
vr 21 *Allez Allez*
za 22 *Orange Juice*
zo 23 *'s middags ovb Bo Diddly*
do 27 *Piano Slim*
vr 28 *Medium Medium*
ma 31 *Theatre of Hate*

SIMPLE LOCALE

Het eerste nummer van Simple-magazine ligt inmiddels her en der verspreid in Rotterdam. Het blad is opgericht uit onvrede (alweer?) met de locale gang van zaken: 'Er wordt hier te veel gekletst en te weinig gedaan'. In nummer één staat onder andere iets simpels over the Dolbies en Niew Hip Stilen. Opvallend is de aandacht voor dichters. Simple is ook van plan een cassette uit te brengen, met daarop zes Rotterdamse bands.

VERA

29 april	*This Heat*
2 mei	*Brain Damage 6 met 4 groningse groepen*
6 mei	*Jo Lemaire & Flouze*
13 mei	*Fehlfarben*
16 mei	*J.B.Hutto & The New Hawks*
21 mei	*VPRO live met Gdansk en E Vacato Suicidato*
22 mei	*Bo Diddly & BMT's*
23 mei	*Medium Medium*
27 mei	*Pigbag*

oosterstraat 2 groningen 050/128776

EVENT

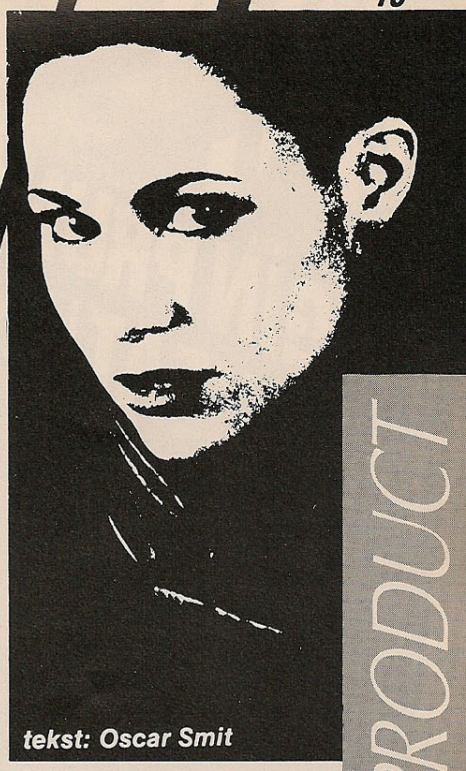

KAS PRODUCT

tekst: Oscar Smit

Kas Product is een Frans duo bestaande uit **Mona Soyoc** (gitaar en zang) en **Spatsz** (synthesizers). De groep maakte in 1980 twee singles op het kleine Punk Records uit Nancy (zie Vinyl 7) en heeft nu de stap gezet naar een van de grotere labels.
Bij RCA kwam begin dit jaar hun debuut-elpee T r y O u t uit. Deze is opgenomen in de Zwitserse Sunrise Studio, waar eerder mensen als Henry Cow en Fred Frith opnames maakten.
De plaat valt na een eerste beluistering enigszins tegen; het geluid lijkt vlakker, beschaafder en meer gepolijst dan op hun eerdere plaatwerk. Volgens Spatsz is zoiets normaal: 'Onze twee singles (die niet op de elpee staan) zijn met een Teac en Revox opgenomen. Nu waren we voor de eerste keer in een echte studio met zijn vele mogelijkheden'.
Het opnemen en mixen nam tien dagen in beslag. Ze hebben alles met zijn tweeën gespeeld met hetzelfde instrumentarium als op de singles (twee gitaren, een ritmebox en drie Korg synthesizers). Live spelen ze niet met tapes, maar in de toekomst wil Spatsz wel de ritmebox op de band zetten, om van het zoeken naar het juiste programma af te zijn.
Mona Soyoc speelt af en toe gitaar, maar dat blijkt geen basisinstrument te zijn; het is slechts om af en toe iets toe te voegen aan het totaalgeluid.
De zang van Mona is erg opvallend. Door haar muzikale verleden (ze zong onder andere in een jazzband) is ze in staat haar stem op vele manieren te gebruiken, zoals in het uiterst sensuele P u s s y X, waarop ze beurtelings een rauw (a la Tina Turner) dan wel lief stemgeluid heeft.
Hun tweede single T a k e m e t o n i g h t heeft een eenvoudige, hectische sound. Volgens Spatsz wordt bij het in elkaar zetten van een song veel gesimplificeerd. 'We proberen het essentiële te bewaren, de onechte misbare dingen'. Alle nummers op de plaat zijn dan ook kort (rond de drie minuten). De groep zegt niet naar dansbare muziek te zoeken. Mona: 'Het gaat ons vooral om de energieke kant, we willen een soort stroom doorgeven'.

THE WIRTSCHAFTSWUNDER

tekst: Ann Bouwma
fotografie: Roy Tee

Gerruchten gingen dat The Wirtschaftswunder uit elkaar zou zijn, maar een auto-ongeluk heeft de activiteiten tijdelijk lamgelegd.
Zanger **Angelo Galizia**, drummer **Jürgen Beuth**, **Mark Pfurtscheller** en **Tom Dokoupil** op onder meer bas en gitaar werken ruim twee jaar samen en hun pas verschenen tweede elpee bewijst dat de band nog springlevend is. V o l. 2 is een opmerkelijke plaat, alleen al door de afwezigheid van cliché's. Ook heeft de groep zich niet onderworpen aan een stijltje. Een veelvoud aan invloeden is benut om te komen tot een intens geheel, waarbinnen hun kenmerk, diversiteit, bewaard is gebleven. Vooral de herkenbare stem van Angelo is een bindende factor.
'We willen het leven op de bühne brengen, van lachen tot huilen, in wisselwerking met het publiek. Daarom zijn we ook voor zeventig procent een live-groep, de uitstraling die je dan hebt kun je niet op de plaat vastleggen'.
Een omschrijving van hun muziek is al even moeilijk vast te leggen. Fragmenten van alledag, verpakt in vijftien nummers, zoals E r s t e H i l f e, J u n g e L e u t e, M u t t e r + V a t e r, B i g M e n.

'Onze muziek is heel emotioneel opgebouwd: We hebben alle vier een verschillend karakter op het podium, niet dat het allemaal zo is uitgedacht, maar dat gaat vanzelf als je je inleeft in de muziek'.
Uit zichzelf beginnen ze over de Neue Deutsche Welle waar ze zich liever ver van houden. 'Het is misschien gemakkelijk om in die stroom mee te varen, maar wij zijn liever 'normaal' bekend. Trends zijn altijd zo tijdelijk: snel omhoog, snel omlaag. Wij werken liever gestadig en zonder vastgestelde dogma's'.
Van hun eerste elpee S a l m o b r a y zijn inmiddels tienduizend exemplaren verkocht en voor de tweede heeft de groep een contract afgesloten met Polydor. Van onafhankelijk naar een grote platenfirma vinden ze een ironisch Wirtschaftswunder op zich.
Het viertal heeft onlangs de soundtrack voor de film 'Tscherwowez' voltooid van de Hongaarse regisseur Gabor Altor Jay. 'Eine lustige Geschichte', waarin ze ook een paar figurantenrollen bezetten.

Door verregaande hitbeslommeringen laten de nog jonge, maar zeker talentvolle **The Associates** verstek gaan op Vinyl's tweede presentatie avond in de Meervaart op 30 april a.s.
Daar staat tegenover dat de openbaring ven het onlangs nog gehouden Futurama-festival in Engeland, **Virgin Prunes**, acte de presence zullen geven, tewijl ook **This Heat**, in een enigszins gewijzigde bezetting, zal optreden zoals reeds eerder was aangekondigd.

MELKWEG

APRIL
do 22 tm zo 2 mei *FESTIVAL VAN DE TOEKOMST het programma bestaat uit oa: Target-video, Bicycle-music, een 'dome' in de gracht, video- en computerkunst, science-fiction films, spirituele visies, exposities en demonstraties, theater van oa Perspekt, London Fog, Live Support System, De Rode Kapel, de Dynastie van Oer en nog veel meer.*
do 22 *DER JUNGE HUND ovb / NASMAK*
vrij 23 *NEON*
za 24 *DIE KAPAZITaT (BRD)*
zo 25 *THE PASSAGE (GB)*
di 27 *SOVIET SEX ovb*
wo 28 *MEKANIK KOMMANDO*
do 29 *SNOWY RED / A BLAZE COLOUR (B)*
MEI
za 1 *TANGO DJOBOKO ovb / LIAISONS DANGEREUSES (BRD)*
zo 2 *THOMAS DOLBY (GB)*
van 3 tm 18 mei is de Melkweg gesloten !!!
wo 19 *NACHTKONSERT: SPRUNG AUS DEN WOLKEN*
LEO LANKHUIZEN KWARTET (JAZZ)
do 20 *TENT & TWO SUPPLY moderne rock*
vrij 21 *M.E.K. BILK - BRD muziektheater*
za 22 *STREETLIGHT - NL disco*
zo 23 *'THE FIX' - GB rock*

lijnbaansgracht 234a amsterdam 020/241777

MONTEVIDEO

Montevideo is een vereniging zonder winstoogmerken die haar actieterrein heeft in de Antwerpse haven. Daar werden drie loodsen gehuurd die een passend kader vormen voor allerlei culturele activiteiten. Zo was er reeds een architectuur-performance te zien van Luc Deleu en werd de Crépuscule-nacht Lightning Strikes er georganiseerd, met onder meer Marine, The Names en Rhythm of Life.
Dat de mogelijkheden vrijwel onbeperkt zijn, maar ook dat Montevideo bewust een bepaalde stijl selecteert, wordt duidelijk aangetoond door de programmatie van de voorbije maanden: de film Subway Riders, van Amos Poe, met deelname van The Lounge Lizards; een défilé art-mode van Anne Frère, begeleid door optredens van By Chance en Minimal Compact; experimenteel theater van Ivo van Hove.

Montevideo geeft ook een tijdschriftje uit met informatie over de geplande activiteiten en een passende illustratieve omlijsting. Inlichtingen: Annie Gentils, Albertstraat 20, 2000 Antwerpen.

TORENPASSAGE 19A BREDA 076-132560 KERKSTRAAT 18 EINDHOVEN 040-431756

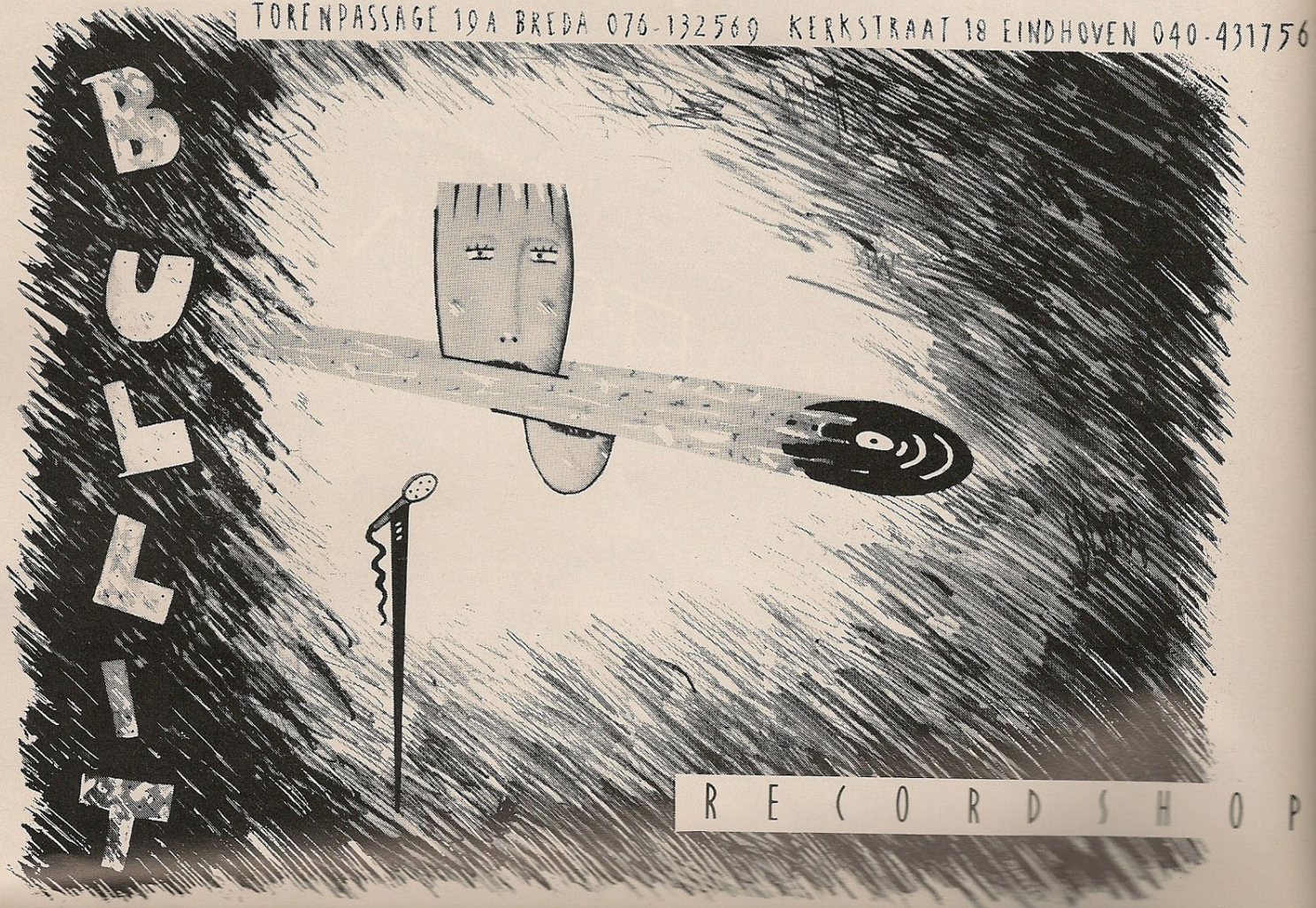

TORSAM

Eén van Nederlands oudste onafhankelijke labels, Torso, gaat enkele van zijn produkten exporteren naar Reagan County. Eén van Nederlands oudste labeleigenaren, Hansje Joustra, deelde mee dat de onlangs verschenen 12 inches van Das Wesen, Bazooka en Vice en de elpee van Mekanik Kommando in samenwerking met de firma Plexus als Nijmeegse delicatessen aan het Amerikaanse publiek zullen worden gepresenteerd. Daarnaast verschijnen de de Rousers ter plekke op het I.R.S. label, dat hier bekend is door de elpee 'Dark Continent' van Wall of Voodoo. Gewaagde dadendrang van Hansje in Wonderland.

EIGENTIJDS FESTIVAL

In Reims (Frankrijk) vindt vanaf Hemelvaartsdag (donderdag 20 mei) voor de derde maal in succesie een vier dagen durend festival voor eigentijdse muziek plaats. Evenals voorgaande keren is het aanbod weer gevarieerd en beslist de moeite waard om ervoor naar het zuiden af te reizen. De eerste dag staat in het teken van de new jazz; optreden zullen o.a. Rip Rig & Panic en het Didier Lockwood Quartet (oudleden van Magma, die zich opnieuw door hun oorspronkelijke inspiratiebron, John Coltrane, laten inspireren. De tweede dag heeft een meer 'minimal' karakter met bijvoorbeeld Gavin Bryars die o.a. samenwerkt met Eno en de Italiaanse pianiste Massimo Guntoli. Zaterdag wordt muziek geboden onder de redelijk misleidende noemer 'rock'. De vijf groepen die dan acte de presènce zullen geven zijn Scritti Politti, This Heat, Raincoats, Kas Produkt en Tuxedomoon.

De laatste dag is geheel 'eigentijds' gereserveerd voor niet de classificeren muzikanten ('les inclassables'). Zoals de saxofonisten Lol Coxhill en Willem Breuker.

ALLGIPPAN

Allgippan is een jongerencentrum uit het Belgische Molenbeek (bij Brussel), waar via een aangepaste ruimte en subsidies van de overheid de mogelijkheid is ontstaan allerlei activiteiten te organiseren die passen binnen het kader van de jeugdcultuur. Literatuur, dreiser, strips, performances, film en video kunnen de mensen hier komen te liggen op een concertprogramma. Ook is er een kunstwerkplaats de mensen zal komen tot dichtbij zaken als jonge LIAISONS DANGER-groepen, de modern Frenchmen—rich, idle seerden, who have sworn never to be trapped by Patrick Fo[illegible] praise of sexual GIPPAN, Hoogstraat [illegible] Molenbeek.

AMPHIBIOUS RECORDS

Uit de resten van de [illegible] oer-ultra formatie The Young Lions is [illegible] is het Amphibious Records [illegible] ontstaan, waarop eerder de [illegible] of LES single ('A Twilight Smile'/'[illegible] Smiles and Pinestraw') en twee [illegible] settes (met oud Young Lions-[illegible] riaal) werden uitgebracht. Als [illegible] de plaatproduct verschenen de [illegible] maand Ronald Heiloo's 'In Times [illegible] Panic'/'Our Choice', waarvan [illegible] nummerde exemplaren worden [illegible] stuurd aan onder anderen Ronald [illegible] Reagan, Brezjnev en de Paus. Ee[illegible] derde Amphibious-single ('Kitty [illegible] Knew'/'Ranks') is half mei verkrijgbaar.

Naast de release van muziek op plaat en cassette zijn er plannen voor het uitbrengen van drukwerk (gedichten, posters) en video's. De verspreiding hiervan zal voor een groot gedeelte via postorder plaatsvinden. Informatie: Amphibious Records, Quellijnstraat 161'', 1073 XK Amsterdam, 020-716099.

DOORNROOSJE

30 april	*voorprogramma film van Karen Luna (Mania D)* LIAISONS DANGEREUSES
1 mei	*Viva la Muerte* *Bleistift*
9 mei	*Jo Lemaire & Flouze*
16 mei	*Allez Allez*
20 mei	*Theatre of Hate*
22 mei	*Sprung aus den Wolken*
27 mei	*TC Matic*

groenewoudseweg 322 nijmegen 080/559887

A diamond hard view of seduction, adultery and corruption of the innocent. The story of a modern German-French trinityrich, idle and perverse- who have sworn never to be trapped by love. To be appearing in your local theatre very soon. . .

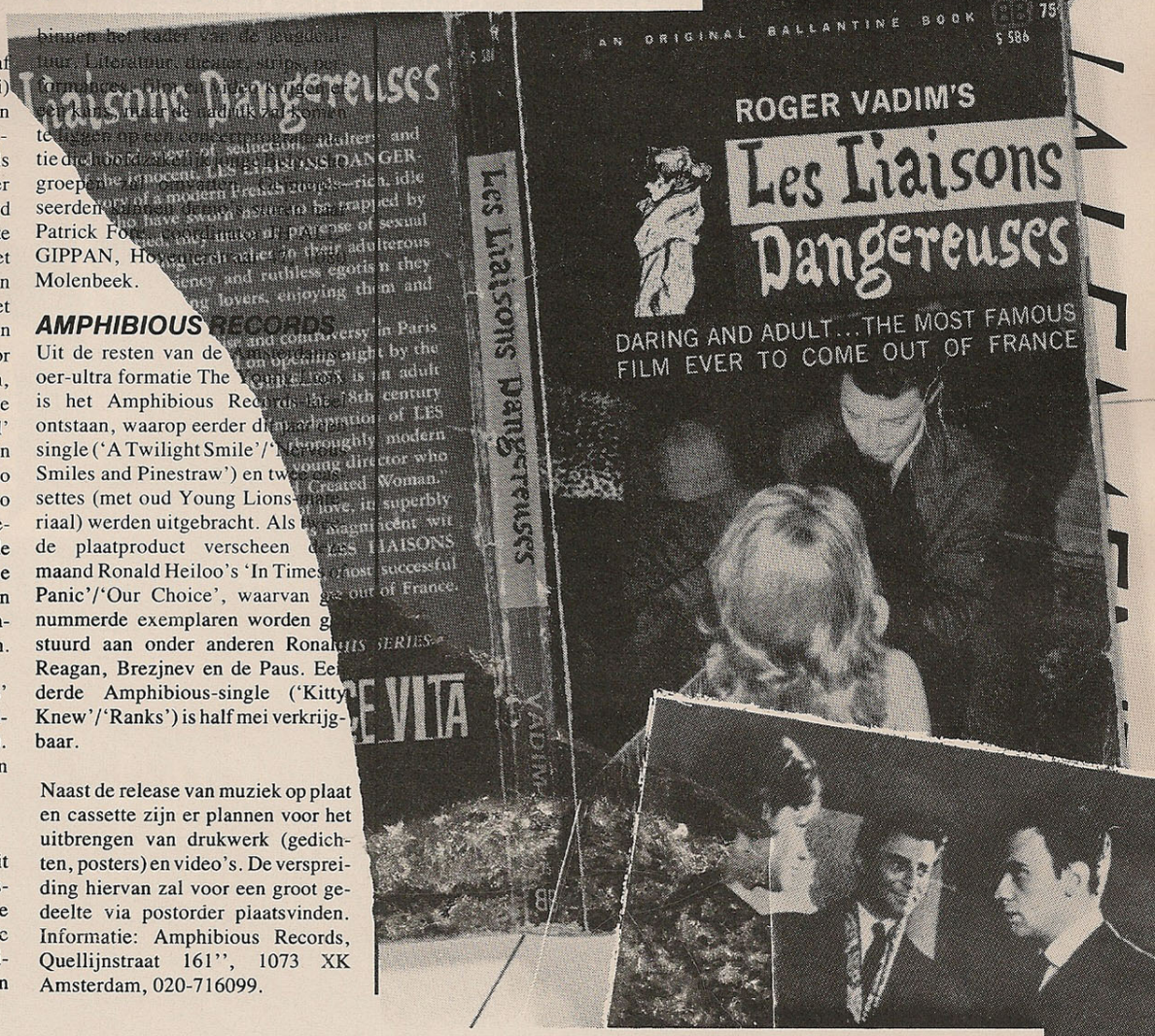

EFFENAAR

2 mei *Liaisons Dangereuses*
12 mei *Fehlfarben*
21 mei *Theatre of Hate*
26 mei *Pigbag*
3 juni *Birthday Party, Lydia Lunch*
11 juni *Scritti Politi*

dommelstraat 2 eindhoven 040/448861

AKHNATION

op **30 april** *geeft Akhnaton een groot feest, met 'live' muziek, video en film. aanvang 21.00 uur, entree f 5,-.*

nieuwezijds kolk 25 amsterdam 020/243396

BRUTUS

Waterlooplein Amsterdam Shake & Bake Nieuwendijk 17 Amsterdam

Zwaan Hals 304 Rotterdam 010-675620

Heavy Antique Hohenstaufestrasse 22 1000 Berlin 45 030 2131516

spec. 50&60 jaren kleding

INVALSHOEK

tekst: Stan Rijven

ENGELSE ZIEKTE

'De verloedering van de Nederlandse taal neemt met name grote proporties aan in de wereld van de lichte muziek'. Dat zou een aardige stelling zijn voor een studie naar oneigenlijk gebruik van de Nederlandse taal en de uitholling daarvan in het bijzonder.
Dat laatste, de clichés en het fantasieloze gewauwel in de persberichten van alle grote platenfirma's, vormt één kant van het verhaal maar daarover verderop meer.
Het andere terrein, de rücksichtslose import van vreemde woorden, wordt door het vakjargon van de muziekwereld geboden.
Enerzijds dragen de populair geworden chansons, schlagers en songs daartoe bij. Anderzijds komt de sluipwesp, die onze taal poogt door te prikken, intern met de platenmultinationals mee.
De Nederlandse dochter van CBS of WEA neemt al snel de intalk van de moedermaatschappij over. En aangezien het de States en Britain betreft, woekert de Engelse ziekte voort. Dat komt mede door de na-oorlogse massacultuur-overdracht van swingende jeans, posters, flowerpower and so on.
Pluggers- en de deejaytalk, die eveneens van gene zijde kwam overwaaien, heeft uiteraard ook zijn sporen nagelaten. Tot slot mag de bijdrage van hardware producenten niet onvermeld blijven. Picture discs, 12 inch singles en low noise cassettes speel je immers af op een hifi audiorack waarin een pick up, tuner, tapedeck, walkman en boxen met rumble tweeter-unit niet mogen ontbreken. Hard en software alsmede de acts behoren met goede commercials, veel airplay, videoclips, streamers en in-store cassettes aan de man te worden gebracht. En het doet er niet meer toe of ze covers live dan wel playback brengen, als de vocals van de backing groep een lekker soundje geven is het al gauw te mad. Soms verschijnt een track alsnog op single met de bedoeling in de playlist terecht te komen. Een jaar later is deze nog altijd te bestellen via de backcatalogue.
Sorry, er is niet zoveel space meer dus switch ik naar het begin van deze story. Als muziekrecensent ontvang ik bijna dagelijks van deze double dutchies zogenaamde informatie via de mailing list.
Worden klassieke platen geëtaleerd dan gaat de la met omfloerste adjectieven open. De bedoeling blijft hetzelfde: Becel, theezakjes en tampons, het moet verkocht worden. De geur van reclamejongens, die met dit taalmilieubederf muziek tot koopwaar maken. Het financiëel weekblad van de platendetailhandel waarin veel van deze opgeklopte nietszeggendheid gebezigd wordt, heet Muziek & Beeld Info. Kreng Stokkink die in Vinyl 10 op deze plek de nieuwe muziek door een zelfde loogbad wil halen, is vast medewerker hiervan. Nu wordt de context van waaruit hij zijn verhaal schreef ook iets duidelijker. Momenteel vult hij wekelijks een kolom waar af en toe gewag wordt gemaakt van platen van onafhankelijke maatschappijtjes. Het bestaan hiervan werd al 24 februari j.l. gesignaleerd. Hij betreurt dat de importeurs er geen 'Marketing- en promotieactiviteiten op na houden zoals we dat van de platenmaatschappijen gewend zijn'. Hij ontdekt een nieuwe markt segment. God behoede ons voor Nasmak op de TV-reclame en voor de verdere verspreiding van bovengenoemd verbaal vuilnis.
Tussen haakjes: 'stock' betekent toch obligatie en 'stockbroker' effectenhandelaar?

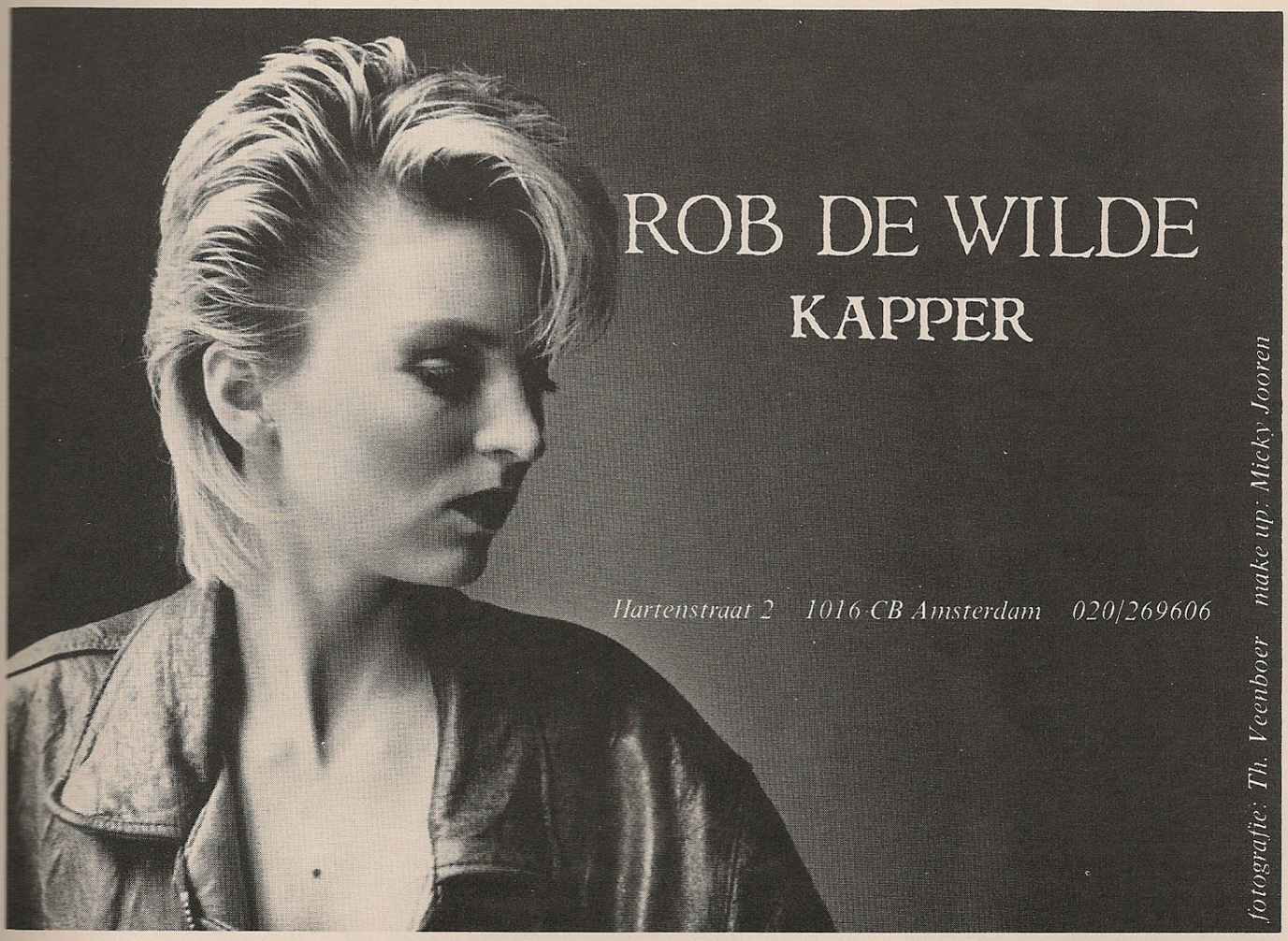

tekst: Feri Rumiè en Manita van Dijk

STROOMVERSNELLI

Joegoslavië is bij iedereen bekend als goedkoop vakantieland. Dat er ook muziek wordt gemaakt is eigenlijk een logische zaak maar buiten de grenzen is daar weinig over bekend. Punk en de ontwikkelingen daarna hebben ook het Joegoslavische muziekleven niet onberoerd gelaten. Popgroepen houden zich intensief bezig met de politieke ontwikkelingen, wat zijn weerslag vindt in hun muziek. De keuze om Termiti, Paraf en Azra eruit te lichten heeft voornamelijk te maken met de aaneensluiting van verschillende niveaus, waarop problemen zich afspelen.

Joegoslavië is onafhankelijk, hetgeen betekent dat het land zich met geen enkel pact, blok of ander systeem wil inlaten. Zo is het echter niet altijd geweest. Tot de Tweede Wereldoorlog was Joegoslavië een kolonie. Daarna hebben maarschalk Tito en de communisten zich vrijgevochten.

De kolonisten hebben, ondanks vele negatieve aspecten, ook veel goede zeden en gebruiken achtergelaten. Met name op het gebied van cultuur vindt men veel van deze folkloristische aanwinsten terug. De prachtige melodieuze klanken in de composities van een aantal groepen vinden dan ook voornamelijk hun oorsprong in de historische ontwikkeling van het land.
Na 1948 drong geleidelijk de westerse cultuur binnen in met name het noorden van Joegoslavië. Rond 1960 kwam ook de flower-power beweging op gang en introduceerde het gebruik van drugs.
Toen de punk zich in Engeland aandiende, werden velen door deze nieuwe stroming geïnspireerd; punk wordt gebruikt als een breekijzer voor de nog altijd beperkte vrijheid van meningsuiting, persvrijheid en vrije informatie.

Vaak wordt van hogerhand ingegrepen: een censuur-commissie moet toezicht houden op het systeem-bedreigende karakter van punk en ook andere oproerige stromingen. Zodra de commissie een afkeurend oordeel uitspreekt over een uitgebrachte single of elpee kunnen er twee dingen gebeuren: de prijzen schieten met tachtig procent omhoog of het produkt wordt helemaal in beslag genomen.
Het Joegoslavië van nu raakt in een stroomversnelling: wat vóór 1978 nog ondenkbaar was, is nu realiteit.

TERMITI

Termiti is een punkgroep uit de haven- en industriestad Rijeka, die voortdurend tegen de bestaande orde aantrapt. De groep begint bij zichzelf: de jonge generatie, hun problemen en reacties op het systeem-gebonden zijn.
Hun muziek is een weerslag van hun eigen ervaringen. De groep bestaat uit drummer **Kiko,** bassist **Mrle,** organist **Pepi,** gitarist **Tica** en zanger **Kralj.** Hun leeftijd ligt tussen zeventien en twintig. Optredens zijn explosief, waarbij contact met het publiek centraal staat.
Termiti houdt zich bezig met puberteitsproblemen. Ze werken vanuit thema's als zelfmoord, sexuele taboes, vrijheid en andere belangrijke sociale elementen. Sommige zaken proberen ze nonverbaal tot uiting te brengen: lichte verwondingen door messteken als protest tegen een opgedrongen levenswijze; de strop; een pas gesloopte wc-pot wordt gebruikt als fetisj.
Ze hebben bijvoorbeeld een song over de 'trouwe hond', een parodie op de gesettleden in de samenleving. Om uiting te geven aan anti-religieuze gevoelens hebben ze een oefenruimte ingericht in een kerk. Termiti in zijn totaliteit is voor vele organisatoren aanleiding om de groep zoveel mogelijk te mijden.

PARAF

De muziek van Paraf is

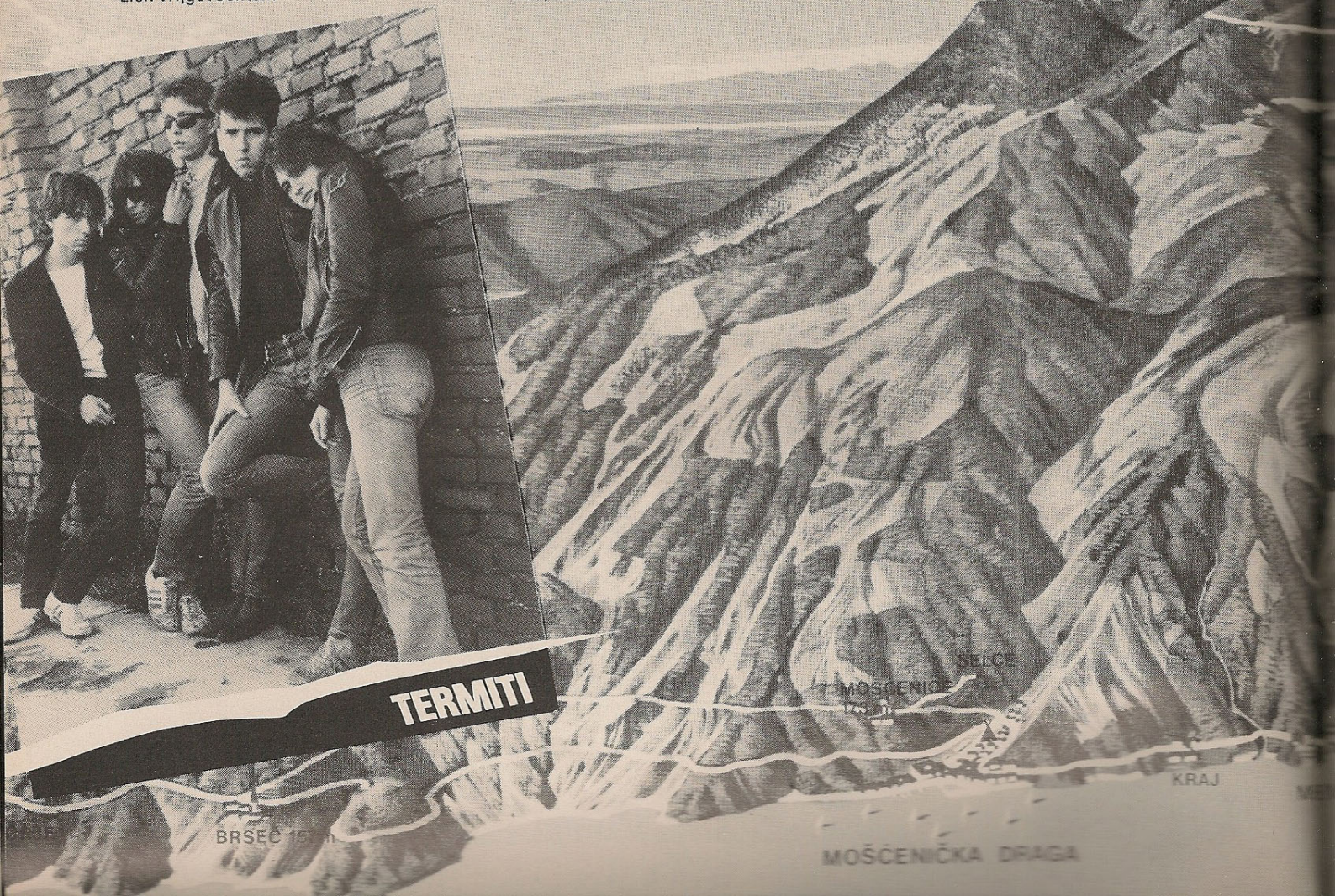

NG IN JOEGOSLAVIË

gebaseerd op het hedendaagse gebeuren in Joegoslavië, met name in Rijeka. Rijeka is een grauwe, doodse grootstad. Het leven begint om vijf uur 's ochtends, 's avonds om tien uur is alles gesloten. De enige ontmoetingsplaats voor jongeren, Hotel Continental, sluit ook de deuren om tien uur. Daarna wordt het straatbeeld beheerst door dronkaards, hoertjes, avonturiers en politie.
Overdag biedt Hotel Continental ook weinig vertier: het cleane interieur wordt voortdurend in het oog gehouden door een chef, die ervoor moet waken dat men met niet meer dan vier personen om de tafel kan zitten.
Paraf is in 1977 gevormd door gitarist **Walter,** drummer **Pierre,** bassist **Zdrave** en manager **Fox** (tevens recensist van muziekkrant Polet). Hun eerste single Mijn leven is een nieuwe stroming werd een doorbraak. Het publiek herkende er hun eigen alledaagse problematiek in.
Snel daarop werd de elpee Een dag begint erg mooi uitgebracht. Songs als Er is nietsbeters dan onze politie, Kaboel '80 en Hoog voorschriften het hoesontwerp (naakte man) waren echter voor de censuur aanleiding de plaat een tijdlang uit de roulatie te nemen. Toen de plaat weer in de winkel verscheen (bijna twee keer zo duur) was hij onbetaalbaar geworden voor punkers. Na deze terugslag brak er een tijd aan van vooruitgang: Paraf kreeg de mogelijkheid met The Ruts op tournee te gaan.
Na afloop veranderde het image en de muziek van de groep, mede door een bezettingswisseling. Walter verdween en gitarist **Richy,** zangeres **Vim Cola** en organist **Raul** verschenen ten tonele.
Punk maakte plaats voor psychedelic newwave. De nieuwe formatie bracht vorig jaar de elpee Excursie uit, waarop het leger in de focus staat. Het daarop volgende succes was aanleiding om ook buiten eigen grenzen een kansje te wagen. Er werden contacten gelegd met Music Farm Holland, de reacties waren goed, maar om onbekende redenen trok de platenmaatschappij uit Ljubljana zich terug.

AZRA

Ravno dodna, tot op de bodem van het hart (jezelf). Een nummer van de groep Azra, afkomstig uit Zagreb, het culturele en politieke centrum van de republiek Croatië.
Op dit moment is Azra de populairste groep in Joegoslavië. Hun uitgangspunt is rockmuziek.
Branimir Stulic, leider en teven manager van de band, neemt een centrale positie in en schrijft alle teksten. Met gitarist **Miso Hrnjak** en drummer **Boris Leiner** gebruikt hij allerlei voorwerpen en folkloristische melodieën om bepaalde effecten in de muziek te creëren. De politieke getinte teksten zijn zover doorgevoerd dat de groep verplicht is de woorden 'hegemonie' en 'imperialisme' (als zijnde bedoeld voor kapitalisme) onderaan de tekstbladen te vermelden om tot produktie te kunnen overgaan.

De groep heeft veel problemen gehad met de eerder genoemde commissie en kritiek van de media. Doorzettingsvermogen heeft hen echter dichter bij het doel gebracht: het oproepen van revolutionaire gezindheid door wrange spot over het socialistisch-communistische systeem.

De wijze waarop Stulic zijn boodschap brengt is nogal diepzinnig en poëtisch. Op dit moment is er contact opgenomen met Music Farm Holland om in Baambrugge hun nieuwe elpee op te nemen.

De mooie theorieën over Joegoslavië maken het velen onmogelijk zich een realistisch beeld van het wonen, werken en leven in dit land te kunnen vormen. Het feit dat Azra en andere groepen in dit systeem kunnen functioneren heeft onder meer te maken met de publieke opinie, maar voornamelijk met de poëtische, (staat gelijk aan bedekte) vorm van kritiek, zoals die in teksten wordt verwerkt. Dit is echter geen bevredigende manier. Het uiten van directe kritiek, in het openbaar, zou echter een inbreuk zijn op de fundamenten van het socialistische zelfbestuur van Joegoslavië ◄

THE THOUGHT

"THE THOUGHT"

LPnr. 2925 130

The Thought is een nieuwe naam in het nederpop-gebeuren.
De leden van deze groep hebben deel uitgemaakt van The Rousers. Het muzikale roer is enigszins gewijzigd en The Thought komt met deze elpee verrassend voor de dag met eigentijdse popmuziek waarmee de groep de komende maanden in het club-circuit te horen en te zien zal zijn.

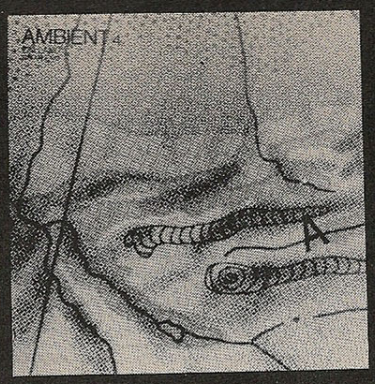

BRIAN ENO

"ON LAND"

LPnr. 2311 107

Deel 4 uit Eno's Ambient Serie. Op de hoes geeft Eno zelf uitleg over het "Ambient Speaker System": Hoe je met drie speakers toch quadrofonisch kunt luisteren. Environmental music.

KILLING JOKE

"REVELATIONS"

LPnr. 2311 146

Derde elpee van Killing Joke met o.a. "Empire Song". De laatste elpee waarop Jaz nog te horen is. Geproduceerd door Conny Plank.

INDIES UITGESTIPPELD

Platenmaatschappijen worden vaak aangeduid met de verzamelnaam 'industrie', zeker een woord met een bijsmaak en regelmatig doelwit van ongelikte kritiek. Na de punk zijn talrijke onafhankelijke platenlabels opgericht (independents) vanuit een ideologische doelstelling: niet de commercie maar de muzikale intenties kwamen op de eerste plaats. Toch bleven ook deze indies niet gevrijwaard van kritiek, hun wordt soms hypocriesie verweten. Zeker, zonder geld kun je niet draaien, muzikanten zelf hebben toch ook liever een gesmeerde dan een droge boterham? Vinyl bezocht een paar verschillend opgezette platenmaatschappijtjes.

VRIJHEID STAAT VOOROP

Bekendste groepen van het Cherry Red label zijn Eyeless in Gaza, Five or Six en The Dead Kennedys. In het Londens kantoor hangen hun platenhoezen echter gewoon tussen het materiaal van groepen als Felt, A Tent en Nightingales. Ook Nederlandse affiches en artikelen zijn tegen de muur geprikt. Iedereen wordt gelijk behandeld met evenveel aandacht. Volgens Mike Alway, de grote baas achter het label, is het respecteren van de individualiteit van de artiest één van de grote kwaliteiten van Cherry Red.

Cherry Red debuteerde in 1978 met een single van The Tights (Bad hearts). Ian McNay was de initiatiefnemer tot deze gebeurtenis. In die tijd was men met een langzame opbouw van het label bezig, dat wil zeggen er was sprake van één project tegelijk. Tussen de eerste tien singles kun je bands vinden als Destroy (drie maal), Morgan Fischer en The Runaways. Van al deze mensen is niemand meer terug te vinden in het meest recente deel van hun catalogus. Eyeless in Gaza, Five or Six, Thomas Leer maar ook een oude bekende als Kevin Coyne zijn nu de visitekaartjes.

Intussen is het roer wat omgegooid en is er een nieuwe kapitein, Mike Alway. De één-voor-één politiek is verlaten, wat tot gevolg heeft dat een aantal projecten tegelijk of net na elkaar wordt voorbereid of uitgebracht. De staf bestaat nu uit vier personen en binnenkort komt er uitbreiding. Er wordt hard gewerkt, vaak 's avonds en in het weekend. Het enige waar ze zich niet echt mee bezig houden is uitgebreide promotie van hun produkten. Hier wordt, mocht dat nodig zijn, iemand van buitenaf voor aangetrokken. ►

ALLEEN

ENGELAND

Het grote succes van Cherry Red kwam met The Dead Kennedys-elpee, Fresh fruit for rotting vegetables. Dit had tot gevolg dat het label meer armslag kreeg. Echter in Engeland blijft het moeilijk voor een klein label, aldus Mike. De independents hebben slechts tien procent van de potentiële distributie-markt in handen. Verder is het cynisme van de Engelse pers een remmende factor en bovendien levert live promotie de nodige moeilijkheden op. Alles wat buiten de grote steden, in het bijzonder Londen, gebeurt wordt nauwelijks door de pers opgemerkt! Terwijl de kans op airplay nihil is. Dit laatste zou, volgens Mike, wat betreft een aantal artiesten zoals Thomas Leer en The Passage kunnen veranderen als hun platen beter zouden worden geproduceerd.
Cherry Red geeft voornamelijk platen uit zonder hitpretenties en ze zullen meestal ook niet echt veel verkopen in Engeland. Daarom wordt geprobeerd 'meer afstand met een plaat af te leggen'. Hiermee bedoelt Mike dat wordt bekeken of een plaat of band ook in andere landen aanslaat.

BUITENLAND

Het blijkt dat Cherry Red het beter doet in het buitenland dan in het eigen land. Groepen als Eyeless in Gaza en Five or Six genieten in Duitsland en de Benelux een grotere bekendheid dan in het Verenigd Koninkrijk. Van de verzamelelpee Perspectives and Distortion zijn circa 11.000 exemplaren verkocht; 80% van de verkoop vond plaats buiten Engeland. Mede hierdoor geven ze toestemming aan bepaalde buitenlandse platenlabels iets uit te brengen van hun groepen. Zo'n release is bijvoorbeeld de nieuwe langspeler van Five Or Six, A Thriving and happy land (zie elders in dit blad), op het happy land (zie elders in dit blad), op het hoofdstedelijke Frizzbee label.
Hiernaast zal omstreeks deze tijd alleen in Noorwegen van Eyeless in Gaza een elpee uitkomen, terwijl aan dezelfde band ook aandacht wordt besteed in het Franse periodiek Tago Mago (= blad + cassette).
In de tweede helft van dit jaar valt er dan nog een Duitse single te verwachten. Geen van deze releases zal elders uitkomen, want, zoals Mike zegt: 'I'm really interested in records being totally different from any other record.
Een andere belangrijke reden voor het toelaten van buitenlands releases is dat je hiermee langzaam de bekendheid in Engeland kunt opbouwen en daardoor een markt kunt creeëren. (Mike maakt hierbij een vergelijking met de werkwijze van Factory Benelux). Door middel van buitenlandse imports worden de Engelsen langzamerhand 'lekker gemaakt'.
Een andere manier om de markt wat toegankelijker te maken is het uitbrengen van goedkope platen. Langspelers voor bijvoorbeeld de helft van de prijs worden door meer mensen gekocht. De opvolger wordt dan weer normaal geprijsd in de hoop dat nu veel mensen de band kennen en ook deze zullen aanschaffen. . . Deze truc zal misschien in Engeland met een Eyeless in Gaza-product worden uitgehaald.

INDIVIDUALISME

Wat bij Cherry Red vooral voorop staat is het promoten van individualisme en het handhaven van de klassieke kwaliteiten van muziek. 'We proberen de mensen aan het denken te zetten'. Volgens Mike is er geen sprake van een typische Cherry Red-sound. Het is gemakkelijk om tegelijkertijd mensen als Kevin Coyne en The Passage op het label te hebben, want ze hebben op het ideologische vlak wel wat met elkaar gemeen: beiden zijn geïnteresseerd in een zekere mate van zelfstandigheid.
Mike streeft naar een situatie waarbij de mensen op het label kunnen uitbrengen wat ze willen, zonder er rekening mee te houden dat hun volgende plaat een hit moet zijn. The Passage bijvoorbeeld stapte na hun succes van hun eerste elpee (Pindrop) naar Virgin. Hun eerste elpee op dat label, For all and none, deed echter niets, dus verloor Virgin alle interesse voor de band. De volgende langspeelplaat zal op Cherry Red uitkomen.

PLATEN

Dit jaar uitgekomen platen op het label zijn onder andere de elpees van Felt (Crumbling the antisceptic beauty), Thomas Leer (Contradictions) (beide zie Vinyl 13) en de verzamelplaat Perspectives and Distortion, met onder andere Matt Johnson, Virgin Prunes, Lemon Kittens en Lol Coxhill.

Toen Mike Alway Felt voor het eerst live zag vond hij ze de slechtste 'youthclub group' die hij ooit gezien had; 'Maar ze hadden gewoon iets over zich. . . en het album is dan ook erg goed geworden'. De genoemde verzamelelpee borduurt voort op een traditie van uitstekend samengestelde compilatie-albums. Als eerste was er Business unusual uit 1978, met o.a. Thomas Leer, Throbbing Gristle en Cabaret Voltaire. In samenwerking met het blad Zig Zag werd hier een 'kleine label'-catalogus bijgeleverd. Uit 1979 stamt Labels Unlimited waarop bands staan als Glaxo Babies, Poison Girls en Second Layer. Beide platen zijn later als dubbel-elpee opnieuw in de handel gebracht.
Pillows and Prayers zal het nieuwste verzamelproject worden: een dubbelcassette in een verpakking ter grootte van een elpeehoes met onder meer The Fall, The Passage, Peter Hammill, Eyeless in Gaza en Captain Beefheart.

Andere platen die op het punt van uitkomen staan zijn een 12 inch van Robert Wyatt en de Londense student Ben Watt (Walter and John), een onlangs opgenomen single van het duo Felt en een tweetal elpees van zestiger jaren groepen. Orgasme van John's Children zal opnamen bevatten van voor hun bekende single Desdemona (o.a. ook hun twee Capitol singles). Van The Misunderstood zal een soort definitief album worden samengesteld met allerlei van de plank gehaalde opnamen. De band schijnt opnieuw geformeerd te zijn, op basis van hun succesvolle Cherry Red-single (Children of the sun). Het uitbrengen van oud materiaal levert nogal de nodige problemen op, omdat allerlei mensen ineens de rechten voor zich gaan opeisen. ('Too many idiots holding the rights'). Zo was men bijvoorbeeld bezig met het verkrijgen van oude Syd Barrett en Mothers of Invention-opnamen. Dat ging helaas niet door.

Eind vorig jaar tekende het label een produktiedeal met 'On U-sound' records, zodat nu ook de reggae (oa. New Age Steppers, Creation Rebel) een plaats heeft gevonden.
Naast veel nieuw ook oud werk uit brengen is een van de kenmerken van Cherry Red. Echt commerciëel zullen ze nooit worden. Maar zolang de artiesten een bepaalde individuele vrijheid hebben en hun platen verspreid over de wereld goed verkopen zal alles kunnen blijven draaien. Op deze manier zal het eigenzinnige label een lang leven beschoren zijn. ◄

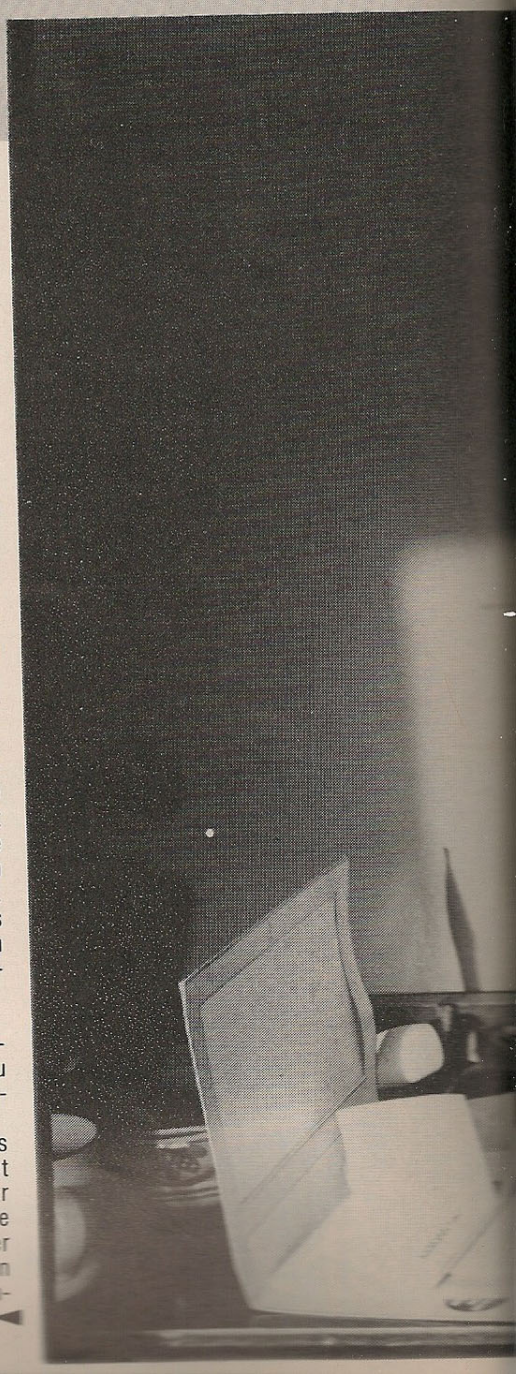

tekst: Harold Schellinckx fotografie: Fran van der Hoeven

N IN TEGENSPRAAK

THOMAS LEER

Thomas Leer begon met spelen in bands op z'n twaalfde. Hij is nu achtentwintig. Zestien jaar popmuziek is geschiedenis. Via Beatles, soul, psychedelisch, synthesizers, punk en experimenteel naar Thomas Leer anno '82: een kleine, ietwat verlegen Schot die in de beslotenheid van een bescheiden woning in het Londense Clapham z'n eigen muziek schrijft, speelt, opneemt en produceert. Muziek waarin sporen van die zestien jaar overduidelijk aanwezig zijn, herkenbaar, maar verwerkt tot een nieuw, sprankelend geheel.
Zijn nieuwste creaties zijn te beluisteren op twee platen voor het Cherry Red-label: de 12 inch Four Movements en de elpee Contradictions die, voornamelijk om technische redenen, als dubbel 12 inch is uitgebracht.

Four Movements en Contradictions laten doordachte, dansbare soul-popmuziek horen, uitgevoerd met voornamelijk elektronisch instrumentarium. Het soort muziek dat het ook in een live-situatie uitstekend zou doen. Toch voelt Thomas Leer er op dit moment niets voor om een band bij elkaar te zoeken en het land door te trekken.
'Optreden is iets dat me op dit moment absoluut niet aantrekt. Waarschijnlijk voornamelijk omdat ik het vroeger al zo vaak gedaan heb. En ik had er altijd al een hekel aan: toen ik er op mijn twaalfde als amateur mee begon tot ik vijf jaar daarna als professional werkte. Al die tijd hield ik niet echt van optreden.
En toen ik er een punt achter zette en begon met het schrijven van liedjes, was mijn ambitie songwriter te worden. Ik was niet van plan die dingen zelf uit te voeren, ik wilde dingen voor anderen schrijven. Maar dat bleek vreselijk moeilijk. En het kwam er op neer dat ik op een gegeven moment toch weer begon met het zelf te doen, ook omdat je zelf je eigen dingen toch altijd het beste doet.
Er was een korte periode gedurende de punktijd dat optreden weer echt opwindend en nieuw was, ook voor mij, maar toen dat voorbij was, was het weer even vervelend als anders. Ik ben meer geïnteresseerd in productie. En wat betreft de visuele aspecten van wat ik doe, denk ik eerder aan video. Maar dat kost meer geld en tijd, uiteraard'.►

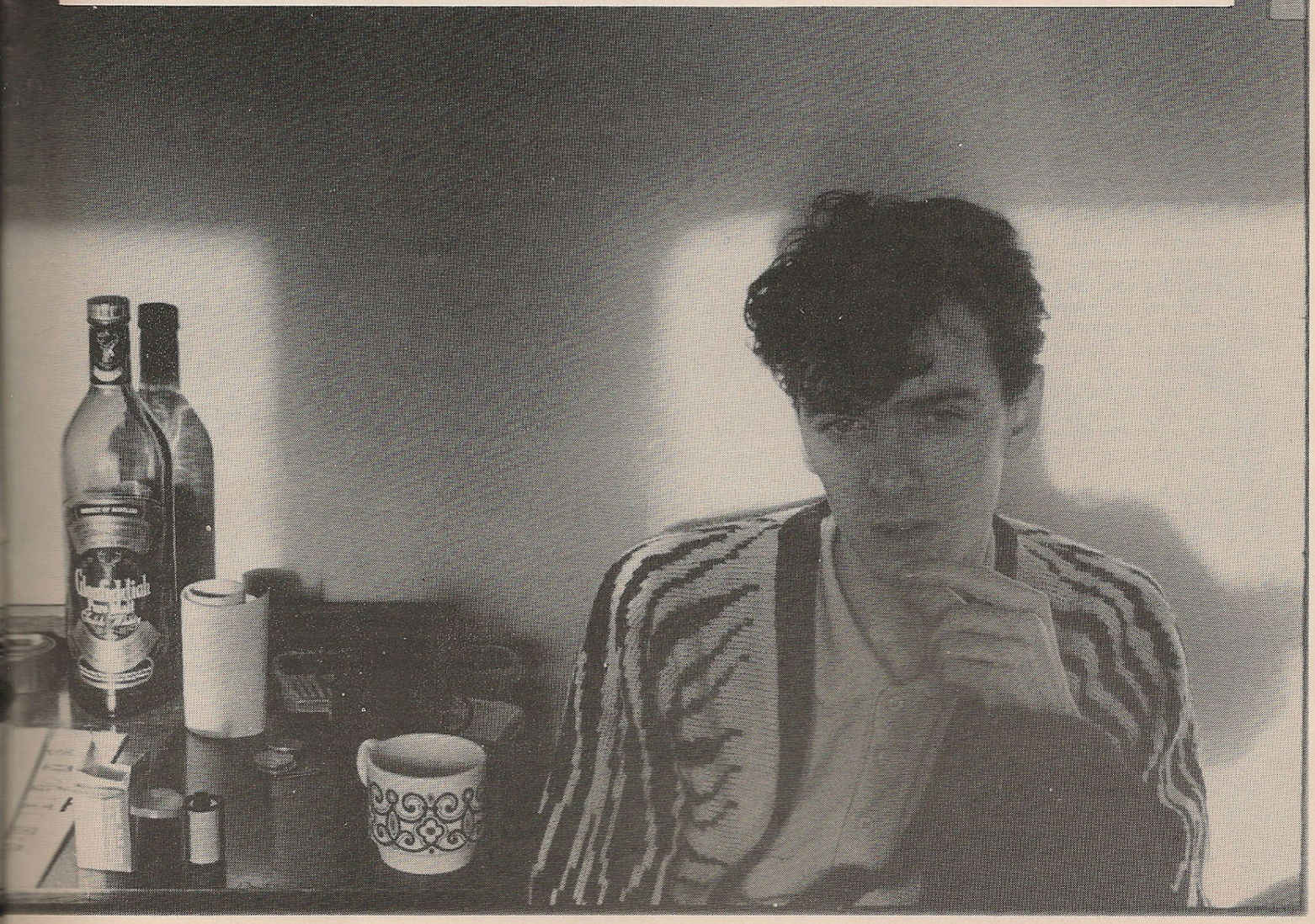

In 1976 begon Thomas Leer een punkband in Edinburgh, **Pressure** geheten. Al snel verhuisde de band naar Londen om geld en roem te vergaren, iets wat jammerlijk mislukte. Reden voor Thomas om de punk vaarwel te zeggen en voor zichzelf te beginnen. Hij nam een single op, Private Plane, die goed werd ontvangen. In een interview naar aanleiding hiervan laat Thomas zich een paar niet al te aardige opmerkingen aan het adres van Throbbing Gristle ontvallen. Opmerkingen die Genesis P. Orridge niet zo maar pikt en aanleiding zijn tot een felle discussie, waaruit Genesis en Thomas wonderwel als dikke vrienden te voorschijn komen. Dit vormt de directe aanleiding tot Genesis' verzoek aan Thomas om samen met Robert Rental (ook uit Pressure) een elpee voor Industrial Records (Throbbing Gristle's platenlabel) op te nemen, een plaat die er ook snel komt: The Bridge. Het idee was dat ik een kant zou doen en Robert een kant, maar dat leek ons toen niet zo leuk. We besloten om alles maar samen te doen en huurden voor twee weken een achtsporenrecorder. In die twee weken schreven we al het materiaal en namen we het op. The Bridge verkocht niet zo best. 't Was behoorlijk experimenteel.

Na die plaat deed ik een jaar lang bijna niks. Ik had mijn neus vol van dat muziekwereldje. Maar tenslotte tekende ik vorig jaar toch weer een contractje, bij Cherry Red.'

EXPERIMENTEEL

Op je nieuwe platen ben je duidelijk en consequent afgestapt van wat over het algemeen experimenteel of avant-garde genoemd wordt.

'Ja, want weet je, het probleem met zogenaamde avant-garde en experimentele muziek is . . . sommige dingen vind ik nog steeds prima, maar in principe is het vreselijk moeilijk om te zeggen wat goed is en wat niet. Als het melodieuze, dansbare muziek is, dan is het gemakkelijk. Als het goed is, dan pakt het je meteen. Als het niet goed is, dan luister je er niet eens naar.

Met avant-garde is dat heel moeilijk. Het is gemakkelijk voor mensen om op dat gebied slecht werk af te leveren en jou toch de indruk te geven dat het goed is.

De eerste avant-garde die ik hoorde was Stockhausen en toen ik dat voor het eerst hoorde dacht ik ook van 'dit is niks', maar na verloop van tijd ontdekte ik dat het wel goed was. En dat geldt steeds voor avant-garde. Je moet er tijd aan besteden. Maar daaruit volgt dat als het waardeloos is, je tijd verspilt aan onzin.

Het meeste is een soort doemerige, depressieve muziek. En dat is ook wat die bands blijkbaar willen, mensen deprimeren. En ik denk dat dat tijdverspilling is. Muziek moet een glorieuze ervaring zijn.

Niet, dat ik nooit meer met muzikale vormen zou willen experimenteren, maar op dit moment ben ik meer geïnteresseerd in dingen die toegankelijk zijn en prettig om naar te luisteren'.

PRODUCTIE-DING

Wat zie je zelf als de belangrijkste invloeden binnen de muziek die je tegenwoordig maakt?

'Het is moeilijk om dat echt duidelijk aan te geven, want al mijn ervaring, al die jaren dat ik me met muziek beziggehouden heb, spelen daarin mee.

Maar ik denk dat het belangrijkste element de Europese synthesizermuziek is. Bands als Kraftwerk en Can, hoewel je dat niet echt kan horen, ik gebruik het echter op een heel andere manier. Uit de Amerikaanse hoek is de belangrijkste invloed het jazz-funk-gebeuren, en zuivere jazz uit de vijftiger jaren: Coltrane, Mingus en zo.

En dan natuurlijk popmuziek in het algemeen, dat is dan het 'commerciële' element. Want wat me in feite tot het maken van muziek heeft aangezet, dat waren dingen als Beatles en Stones, en later Pink Floyd, Soft Machine. Wat ik op dit moment interessant vind zijn Britse acts als BEF, The Associates. . .en dan voornamelijk vanwege de manier waarop ze bezig zijn, meer productiemaatschappijen dan bands.

Ik beschouw mezelf ook niet als een soloartiest of zo, maar meer als een 'productieding'. Omdat ik alles zelf speel, alles opneem, produceer en over een heel wijd spectrum actief wil zijn. De muziek op Four Movements en Contradictions is maar één aspect. Iets anders wat ik bijvoorbeeld graag zou willen doen is een elpee met instrumentale muziek, eigenlijk iets a la Eno's 'Music for Films', maar dan muziek voor televisie. Ik krijg nou geld van Cherry Red waarmee ik een kleine achtsporenstudio kan inrichten en zo gauw die er is, kan ik aan de slag'.

TEGENSPRAAK

De muziek op Four Movements en Contradictions is soul-popmuziek, muziek met hart, eerlijk en direct. Iets wat in eerste instantie moeilijk te rijmen lijkt met een overmatig gebruik van elektronica. Een tegenstrijdigheid maar niet de enige.

'Naast die schijnbare botsing van elektronica en emotie is voor mij de belangrijkste tegenstrijdigheid het feit dat de muziek uiterst simpel en tegelijkertijd heel complex is. En dan is er de tegenstrijdigheid van de emoties die uit de verschillende stukken spreken, de vrolijke dansnummers en de sombere, kale nummers als Looks that kill en Choices. En de tegenstrijdigheid van toegankelijke, commerciële popmuziek met allerlei rare dingen die het weer 'zwaar' maken.

Soms ook binnen een tekst, soms zoveel dat het eigenlijk bijna niks betekent. En af en toe gaan de teksten direct over de tegenstrijdigheden waarmee je in het leven van alledag te maken hebt. Zoals het nummer Contradictions, dat gaat over gesprekken die je soms hebt, intellectuele gesprekken met vrienden. Als ik daarin verwikkeld raak, stuit ik steeds op tegenstrijdigheden die problemen veroorzaken en me onzeker maken, me doen afvragen of ik nou gelijk heb of niet. Terwijl als ik er later over nadenk, heb ik het gevoel dat me dat eigenlijk niets kan schelen'.

Wat is voor jou in het algemeen de aanleiding om een nummer te schrijven?

'Dat kan van alles zijn. Meestal komt de inspiratie voor de tekst pas nadat de muziek er is. Alleen voor Contradictions had ik de tekst voor de muziek. In alle andere gevallen was de muziek de directe aanleiding voor de tekst. Wat ik dacht, voelde dat de muziek uitdrukte, daar schreef ik over. Looks that kill klonk somber. Hear what I say is een popliedje en daarom schreef ik een soort 'get-up-and-go'-tekst. Mister Nobody is een 'nowhere'-song, over niets, want de muziek was. . . de muziek scheen nergens vandaan te komen en nergens heen te gaan. En in feite is dat het meest tegenstrijdige stuk op de hele plaat. 't Is zuiver Amerikaanse soul-funk, geïnspireerd door mensen als James Brown, Johnny Guitar Watson. Ik gebruik geen gitaar, geen bas, geen echte drums. Alleen synthesizers en enkel echt synthetische geluiden, in tegenstelling tot de meeste andere nummers.

Voor veel andere dingen haal ik de inspiratie meer uit persoonlijke ervaringen. Don't bijvoorbeeld is iets sexueels, iets over een relatie, en Letter from America gaat over. . . toen ik Private Plane uitbracht had ik mijn adres op de hoes staan en ik kreeg toen bijna iedere dag brieven van mensen. Veel daarvan kwamen uit Amerika, en dat waren de meest vreemde brieven: over de politieke situatie en allerlei heavy dingen die er in Amerika gebeuren. Dat bracht me ertoe een song met die titel te schrijven'.

TRADITIE EN DE NIEUWE VORM

'Het blijkt niet meer voldoende te zijn om te werken vanuit een jam-situatie, zoals PIL dat deed, en op die manier proberen het traditionele song-patroon te doorbreken. Het was een moedige poging maar uiteindelijk kwamen ook zij niet met iets dat 'entertaining' genoeg was om echt iets te veranderen. Wat je nu ziet is dat velen teruggrijpen naar de traditionele manier van schrijven. Mensen als ik, die luisteren naar oude Cole Porter-songs, die proberen uit te vissen hoe die oude songschrijvers werkten. Op het moment zijn de resultaten weliswaar nog wat magertjes, maar ik ben ervan overtuigd dat er snel een paar echt goeie songs komen, die blijvende waarde hebben'.

Denk je dat het mogelijk is om in een andere vorm dan die klassieke toch iets af te leveren dat, zoals jij dat noemt, 'entertaining' is?

'Misschien wel, maar dat lijkt me niet erg waarschijnlijk. Dat klassieke patroon heeft zich over een periode van eeuwen ontwikkeld en iets als rockmuziek bestaat pas enkele tientallen jaren. Het blijkt nou nog steeds dat, hoeveel je ook rotzooit en probeert dingen anders te doen, er steeds weer iemand een plaatje als 'Love Action' uitbrengt, wat een voorbeeld is van de meest traditionele, symplistische manier van schrijven. . . en het is een prachtplaat, brilliant, het soort plaat dat later zal worden beschouwd als een klassieker van deze tijd. Zo werkt dat gewoon nog steeds'.

Je voelt er ook niks voor om het dan maar zelf te proberen?

'Maar dat doe ik toch? Het lukt alleen nog niet zo best. Ik zal gewoon maar blijven proberen'.

WELT

In een groot troosteloos gebouw in Keulen beweegt zich een gemengd gezelschap van platenmijmensen, pers en artiesten. Op een bedachtzaam volume worden in uiterste hoekjes van de enorme conferentiezaal de interviews gehouden. Ieder uur wisselen.
'Eine komische Situation' meent Thomas Schwebel (Fehlfarben). En Bodo Staiger (Rheingold) had sowieso liever gezellig met z'n allen om de tafel gezeten, maar zo gaat dat nou eenmaal niet.
Een gevolg is wel dat iedereen, moegeluld na deze marathonzitting, zich geconfronteerd ziet met zijn eigen positie binnen het muziekgebeuren. Wie is hier voor wie of wat? Voelen de leden van Fehlfarben zich hier eigenlijk wel op hun gemak? En die Horst Lüdtke, oprichter van het aan EMI/Elektrola geliëerde eenmansbedrijfje Welt Rekords, hoe zit het daar mee?

tekst: Ann Bouwma fotografie: Roy Tee

DE WERELD IS EEN SCHOOL

Om maar met de laatste te beginnen. Welt Rekords bestaat nu twee jaar en de dag na dit gesprek wordt de band met EMI/Elektrola minder strak. Lüdtke wil de samenwerking op losse basis voortzetten.
'De noodzakelijke bureaucratie wordt steeds groter zodat ik niet meer toekom aan wat ik als mijn eigenlijke werk beschouw. Het contact met de groepen, het overleg over toekomstige produkten. Je moet elkaar niet alleen maar eens per jaar ontmoeten als de nieuwste mastertape wordt afgeleverd.
Ik zie het ook als mijn taak om de groepen goed te begeleiden en misverstanden uit de weg te ruimen. Laatst had ik bijvoorbeeld iemand uit Holland aan de lijn die dacht dat Fehlfarben een driemans 'heavy-metal-kapelle' was'.
Lüdtke is al ruim twintig jaar geïnteresseerd in muziek en heeft zelf meegespeeld in Lilac Angels (met o.a. Bodo Staiger). Na de punk zag hij in Engeland de onafhankelijke beweging tot bloei komen en door onderzoek in eigen land kwam hij in contact met veel groepen zonder label.
Als werknemer bij EMI zag hij wel kansen zich hiervoor in te zetten. 'Ze noemen zich 's werelds grootste platenmaatschappij, ik vond

dat ze dan ook wat aan nieuwe muziek zouden moeten doen en ben met een voorstel naar de directeur gestapt'.
De naam voor zijn project kreeg hij van Fehlfarben, die hun eerste single 'Freiheit und Abenteuer' in eigen beheer op Welt Rekord hadden uitgebracht.
Inmiddels bestaat de stal van Lüdtke uit zes groepen: behalve Rheingold en Fehlfarben ook Grauzone, Bernward Büker Bande, Profil en Holger Czukay. De laatste valt zeker op dit rijtje.
'Ik heb nooit de intentie gehad om een punk- of new-wave label te willen beginnen. Czukay zat al bij EMI en we vonden dat hij, door het karakter van zijn muziek, beter op Welt paste. Ik wilde alleen muziek uitbrengen die mij persoonlijk ook bevalt. Mijn eigen smaak speelt dus een grote rol, maar dat was ook een van de voorwaarden bij de start van Welt. Ik geloof dat je alleen dan voor honderd procent betrokken kunt zijn bij je artiesten'.
Lüdtke benadrukt dat economische overwegingen voor hem niet op de eerste plaats komen. *Hoe groot was je aanvangsbudget?*
'Ik had helemaal geen budget, alleen de vrijheid om met groepen in de studio te werken met het risiko of de kosten er wel weer uit zouden komen'.
Gaf dat nooit problemen met EMI?
'Als je met nul begint en de verwachtingen zijn ook nul, dan word je met rust gelaten en kun je gestadig doorwerken'.
De eerste produkten op Welt liepen niet zo goed, pas bij de eerste elpee van Fehlfarben (300.000 stuks verkocht) kwam er wat schot in de zaak.
'Ik ben nooit onder druk gezet, ook niet toen het in het begin langzaam ging. Trouwens, waar had ik anders moeten aankloppen om interesse te wekken voor deze muziek, ik kende niemand anders. Bovendien was het voor EMI natuurlijk ook een image-verbetering, dat er zo'n soort label bijkwam. Ik geloof ook, dat een dergelijk project alleen op lange termijn kan slagen, daarom heb ik ook langlopende contracten met de groepen afgesloten'.
Stel je krijgt een demo met experimentele muziek en denkt: daar luistert geen hond naar, maar in perspectief van muzikale ontwikkeling is het interessant en moet het eigenlijk worden gehoord.
'Ja, ik heb eens zoiets gehad, maar dat heb ik er helaas niet doorgekregen. Het waren zo'n zeventien titels die smane tien minuten duurden. Een ritmische basis met alleen tekst, flarden van een gesprek. Het was heel ongewoon en ik vond het erg aardig. Maar ik wist helemaal niet, hoe je zoiets zou moeten aanpakken'.
Je zou dan van te voren ook al weten, dat het waarschijnlijk verlies betekent.
'Maar dat moet kunnen. Bob Seger en Pink Floyd brengen genoeg in het laatje om een verlies van pakweg 30.000 gulden te compenseren. Er bestaat altijd een negatief idee over de industrie maar er is wel ruimte voor artiesten waarvan je van te voren weet dat het niks oplevert'.
Je hebt nu zes groepen onder contract, staan er nog meer op de drempel?
'Misschien nog een. Maar eigenlijk vind ik het zo wel genoeg, ik wil het graag klein houden zodat ik de zaken kan overzien'.
Dus als ik het goed begrijp zit je nu 'vol'.
'Ja, zo kun je het wel stellen'.

FEHLFARBEN

'Twee jaar geleden had ik ook niet gedacht dat Rolf Hüter van Kraftwerk een paar meter verder aan dezelde tafel zou kunnen zitten en ik 'hallo' zou zeggen. Das ist toll'.
Thomas Schwebel, in het dagelijks leven een onopvallend studentikoos type en zanger/gitarist van Fehlfarben, licht even de leuke kanten toe van het werken bij een grote platenfirma.
Samen met **Uwe Bauer** (drums) en **Uwe Jahnke** (gitaar) vormt hij de kern van deze inmiddels tot zeven personen uitgedeide 'kapelle', een kern die de nummers muzikaal in de grondverf zet.
'Je leert er veel van', vervolgt hij, 'de ervaring in een succesvolle groep te spelen, platen te maken bij een grote firma, daar kun je in de toekomst wat mee doen. Wij zijn allemaal betrekkelijk jong, dus we hebben nog veel voor ons. Als ik over vijf jaar met andere muzikanten, met andere groepen werk, dan in deze periode met Fehlfarben van onnoemelijk belang voor me geweest. Als ik nu naar een platenmaatschappij zou moeten stappen om te onderhandelen, dan zou ik dat heel anders doen dan twee jaar geleden'.
Alles verandert. Fehlfarben kan daar over meepraten, al was het alleen maar door de bezettingswisselingen in de afgelopen jaren. Na de eerste elpee 'Monarchie und Alltag' stapten zanger Janey J. Jones alias **Piet Hein** en saxofonist **Frank Fenstermacher** (nu Der Plan) op.
Voor de tweede elpee werd Uwe Jahnke aangetrokken, maar na deze '33 Tage in Ketten' liet bassist **Michael Kemner** (nu Mau Mau) het afweten.
Voor de pas verschenen 12 inch zijn, behalve bassist **Hans Behr,** twee dames (o.a. **Silvia Schütze** op trompet) aangetrokken om de muziek vooral live beter uit de verf te laten komen.
Uwe Bauer: 'Eerst waren het gastspelers, maar ze gaan steeds meer als vast groepslid functioneren en bepalen dus ook steeds meer de muzikale inhoud mee'. Thomas: 'Bovendien heb je meer lol met z'n zevenen'.
De eerste elpee is een soort mix van punk en sixties muziek, waarop de gitaar de hoofdrol speelt. Zeer dansbaar, met even speelse als krachtige teksten. De tweede laat een muzikale ontwikkeling zien in die zin dat er, weliswaar in de marge, electronica is toegevoegd en details voor aangename versiering zorgen. Vreemd genoeg is de zang nauwelijks veranderd, terwijl Thomas het roer heeft overgenomen.
'Zeker, het was moeilijk om Piet Hein te moeten vervangen, vooral omdat ik nog nooit eerder had gezongen. Dat ik bijna hetzelfde zing is geen opzet, dat ging vanzelf. Ook heeft je publiek een bepaalde verwachting. Als een bassist wordt vervangen interesseert het niemand, maar zodra er een andere zanger op het podium staat, denken ze dat hele groep is veranderd. Blödsinn, een zanger is ook maar een vijfde van de groep'.
Dit mag dan zo zijn, de verhouding in belangrijkheid van muziek en tekst is volgens Thomas wel vijftig/vijftig.
Voor de eerste elpee heeft hij de helft van de teksten geschreven en voor de tweede bleek Uwe Bauer ook een aardige hand van schrijven te hebben. 'Ein Jahr (es geht voran)' is trouwens ook van hem, een nummer van de eerste elpee, dat nu ook op de nieuwe maxi-single staat. Fehlfarben heeft gemengde gevoelens over het feit dat zo'n oud nummer nu weer nieuw leven wordt ingeblazen, maar behalve wat binnensmonds gemok houden ze hun kritiek voor zich.
Het nieuwe materiaal onderscheidt zich van eerder werk door achtergrondkoortjes, een scheutje funk en veel blaaswerk. Uwe Bauer: 'Muziek is een avontuur, je pikt overal invloeden op en verwerkt die'.
Voor Fehlfarben speelden Uwe en Thomas in **Mittagspausen** (MiPau) met o.a. Gabi Delgado Lopez (nu DAF). Van de laatste heeft Fehlfarben op de eerste elpee Kebabträume gecoverd. Dit nummer heeft trouwens ook een 'bewerking' gekregen op een als parodie bedoelde plaat van **Liedermacho's O.R.A.V.'s** (Zick Zack), een groep waarin behalve Schwebel ook Piet Hein en Xao Seffchecque figureren.
De Duitse scene lijkt steeds kleiner te worden. Toch is de muziek van Fehlfarben afwijkend van de gangbare electro-beat, die de meeste Duitse groepen van tegenwoordig kenmerkt.
Uwe Bauer: 'Dat gedoe over Duitse traditie en Neue Deutsche Welle. Je kunt je afvragen wat is Duitse muziek, bestaat dat wel helemaal. In de tijd van de schlagers misschien, maar ik zie nu meer dan bijvoorbeeld voor de punk een internationale lijn. En de Neu Deutsche Welle is helemaal niet meer neu, wat wij met MiPau maakten was neu'.
Thomas haakt hierop in, duidelijk zijn eigen gedachtengang volgend: 'Heel veel van die groepen zijn onnoemelijk arrogant, ze willen voor een elitepubliek spelen. Na een optreden meteen in de auto naar het hotel. Nou, wij willen geen stars zijn. Ik wil voor iedereen muziek maken, ook voor voetbalfans. Ik vind het belangrijk om de afstand tussen groep en publiek te verkleinen. Wij proberen een zekere mate van natuurlijkheid of eenvoudigheid over te brengen. We hebben nummers die rond vijf akkoorden zijn opgebouwd'.
Uwe: 'Het is belangrijk dat je mensen duidelijk kunt maken, dat wat je doet ook door hen gedaan zou kunnen worden'.
Het punk-idee.
Uwe: 'Daardoor is iedereen toch ook weer meer mens geworden'◄

TORSO

TIJDSBEELD VASTLEGGEN

tekst: Erwin Blom fotografie: Laboratiel Kooos

'Je kunt je afvragen waarom je het allemaal doet. Ik denk dat het idealisme is. Je brengt platen uit, omdat muziek je passie is. Je wilt laten horen dat er in Nederland interessante muziek wordt gemaakt. En dan bedoel ik niet de muziek die Frits Spits voorschrijft'. Aan het woord is Dick Polak, samen met Hansje Joustra en Peter Dispa de peilers onder het Amsterdamse Torso-label. Eén van de weinige onafhankelijke vaderlandse labels dat de laatste jaren continuiteit heeft getoond in het uitbrengen van interessant plaatwerk. Een greep: Mekanik Kommando, Mecano, Bart Chabot met Robert Jan Stips, Neon en Vice.

De ontmoeting met Dick heeft plaats in zijn woning in de Amsterdamse binnenstad. Veel vragen hoef je hem niet te stellen: urenlang kan hij enthousiast over muziek vertellen. Af en toe staat hij zelf ook versteld van zijn praatstof. Als Dick een C-90 cassette heeft volgekletst: 'Heb ik al zo veel geluld?'
Eerst was er het No Fun-label. Dick Polak hoorde dat Hansje Joustra een platenlabel wilde gaan oprichten en blufte: 'Dan word ik producer'. 'Ja, wist ik veel', vertelt hij nu lachend, 'ik had ook nog nooit een studio van binnen gezien'. Na het uitbrengen van singles van onder andere Gods Heart Attack, The Helmettes en Mecano (waarin Dick zelf heeft gespeeld) hield het No Fun-label op te bestaan. Bijna alle produkten zijn voor een dubbeltje in de uitverkoopbakken beland.
Het werk wordt later voortgezet op het Torso-label. Dick doet de produktie en de artistieke kant van de zaak, Hansje regelt de distributie en onderhoudt de contacten en Peter is de man van de financien. Het eerste gespreksonderwerp is de platenproduktie. We worden al snel onderbroken door een telefoontje. De muziek blijft keihard staan, het telefoongesprek verloopt dus niet gemakkelijk en Dick moet af en toe een goede dreun op het toestel verkopen omdat het apparaat gebreken vertoont. Dick Polak over produceren: 'Je maakt samen met de band een geluid waarbij de groep het beste tot zijn recht komt. Een eigen geluid, daar gaat het om. Ik cijfer mezelf ook weer niet helemaal weg, want op al mijn produkties zitten wel trucjes waaraan ik te herkennen ben, dingen die typisch van mij zijn, al

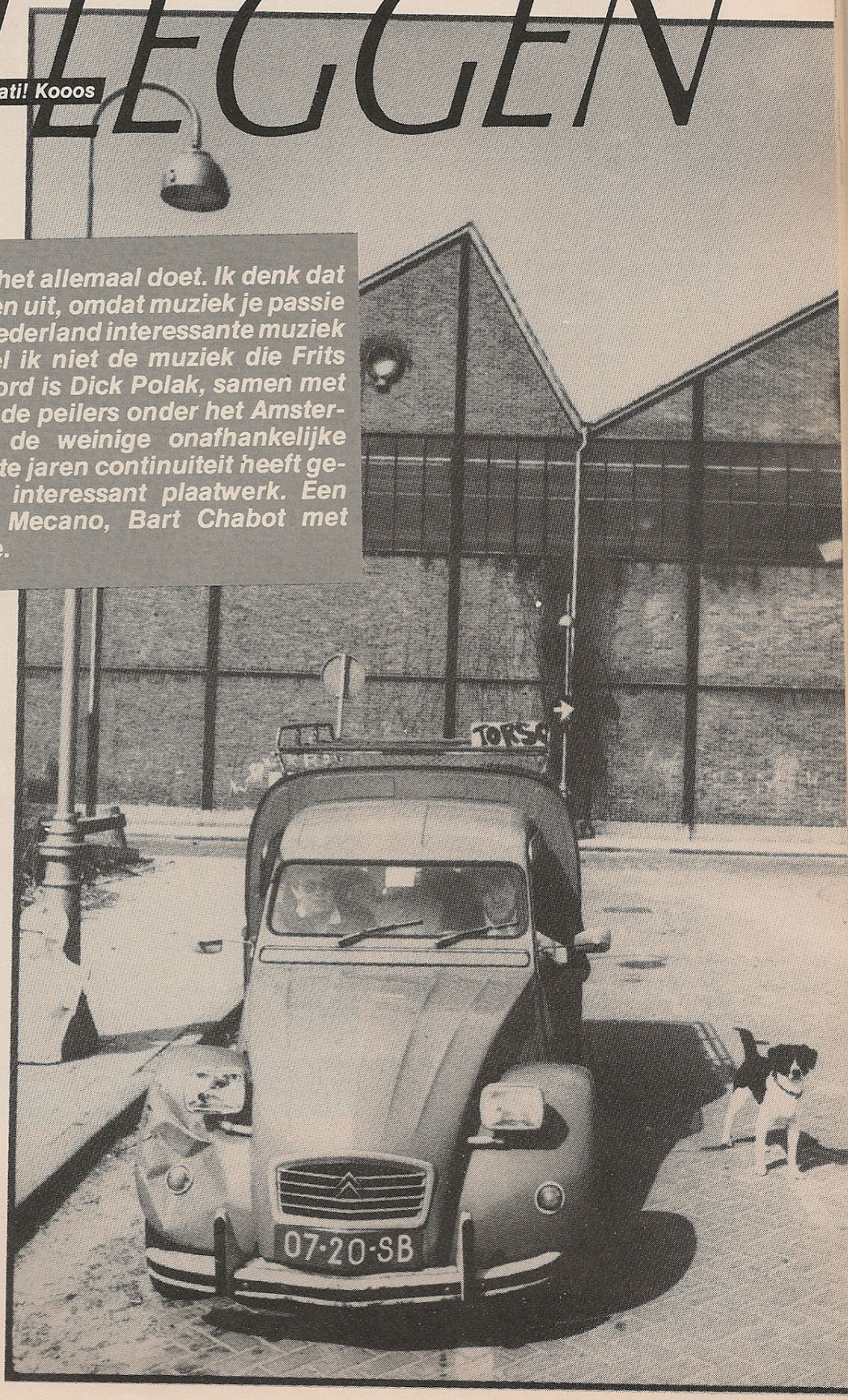

SIMPEL, MAAR UITGEKIEND

is het maar een tik op het drumstel'.
Net als Hitchcock die in al zijn films even op het doek verschijnt?
'Ja dat is te gek hè. Dan zie je die man ineens weer door het beeld schuiven. Dat is fantastisch. Ja, een leuke vergelijking'.

PSYCHOLOGIE

'De psychologische kant van het produceren is ook heel belangrijk. Angsten wegnemen. Het gebeurt gewoon dat een zelfverzekerde band in de studio in zijn broek staat te schijten. Dan ga je die mensen wegwijs maken en op hun gemak stellen. Je bent even sterk met de mensen bezig als met de sound'.
Mekanik Kommando is de enige band die je niet hebt geproduceerd. Is dat geen probleem?
'Nou, dat moet je niet te licht opvatten, dat is toch eigenlijk wel een probleem. Misschien dat we dit gedeelte in de toekomst dan ook strakker gaan aanpakken'.
Einde produktie, over naar het plaatwerk. Op het Torso-label is een rijke variatie aan muziek te horen: van The Rousers tot Bart Chabot en van Bazooka tot The Flue. *Wat zijn de criteria om een band op het Torso-label binnen te halen?*
'Dat verandert. Momenteel gaat meespelen, naast dat de muziek interessant en vernieuwend moet zijn, of het aardige mensen zijn. Het belangrijkste van wat we doen is toch het vastleggen van een tijdsbeeld, het signaleren van interessante dingen'.
Zou een groep als The Rousers nu nog op het Torso-label passen? Dick twijfelt even. Voor het eerst heeft hij zijn antwoord niet direkt klaar: 'Dat is een moeilijke vraag. Ik zelf denk eigenlijk van niet, maar misschien denkt Hansje juist van wel. Ik hou namelijk meer van minimale muziek en Hansje meer van popmuziek. Daar meten we dus nog een robbertje over vechten. Wij moeten nu eenmaal ook concessies doen'.

SAMENWERKING

Ben je tevreden over wat er in Nederland gebeurt?
'Ja, want dat is op het moment veel. Hollandse bands hoeven niet meer onder te doen voor wat er in Engeland gebeurt. Het probleem hier is alleen dat de output veel te klein is, er wordt veel te weinig uitgebracht. We zijn te behouden: bands zijn al blij als ze een plaat uit kunnen brengen. Het gaat hier allemaal veel te traag'.
'Bands moeten gaan samenwerken, er moeten fusies komen. Dus dat bijvoorbeeld mensen van Nasmak samen met leden van Bazooka een plaat maken. Daar kunnen heel interessante dingen uitkomen'.
Over dit onderwerp schreef Dick een aflevering voor de rubriek Invalshoek. Dick Polak: 'Ja, dat was een moeilijk stukkie. Veel mensen kwamen naar me toe dat ze een woordenboek nodig hadden gehad om het stukje te kunnen volgen. Dat mocht ook wel, want ik ben er zelf drie dagen mee bezig geweest. Ik vind dat je het de mensen niet te makkelijk moet maken'.
Tegen het eind van het gesprek komt Hansje Joustra binnenvallen. Hij geeft uitleg over de werkwijze van Torso: 'Omdat we altijd weinig geld hadden, betalen de bands zelf de studiokosten. Wij nemen dan de rest van de kosten voor onze rekening. Bij de verkoop gaat de opbrengst eerst naar ons totdat wij de kosten er uit hebben, daarna gaat het geld naar de band zodat die het studiogeld terug vangt. De winst die we eventueel daarna behalen verdelen we op fifty-fifty basis. Maar zover komt het haast niet, want dan moet je meer dan 1500 exemplaren verkopen en de Nederlandse markt is maar klein. Om winst te maken moet je in het buitenland verkopen. Daar beginnen we nu zo langzamerhand een afzetmarkt te krijgen. Omdat de markt hier zo klein is zouden alle mensen die actief zijn in het alternatieve circuit samen moeten werken. Dat gebeurt nu nog veel te weinig'.
Tot slot belanden we nog in een verhandeling over de Spaanse anarchist Durutti, het complete werk van The Mekons en The Fall en de journalistiek:
'Mijn vader leerde vroeger bij de Waarheid: wat is geen nieuws? Hond bijt man. Wat is wel nieuws? Man bijt hond'.
Het slotonderwerp is natuurlijk toch weer de muziek: 'Je probeert in zo'n land dingen los te krijgen. Daar ben je mee bezig. Dat mensen het niet opgeven en muziek blijven maken'◄

'Die recensie in Vinyl, ik had hem zelf geschreven kunnen hebben. Die jongen beschreef precies waar onze muziek om draait: eenvoud en een kaal, doorzichtig geluid'. Aan het woord is zanger/bassist Ties van het Nijmeegse Vice. Andere bandleden: Ineke-gitaar, Pieter-zang/synthesizer/ritmebox.

De muziek van Vice is simpel, maar zit uitgekiend in elkaar. Draagvlak van het geluid zijn de volle stem van Ties samen met zijn heldere, ritmische baslijnen. De ritmebox zorgt voor een goede ondersteuning en Ineke vult in met haar iele gitaarpartijen. Pieter doet hetzelfde spaarzaam op zijn synthesizer. De uitkomst is een uiterst dansbaar geheel zonder één overbodige noot. Sober, maar effectief.
Een jaar geleden gingen Ties en Ineke voor de lol samen wat spelen. Dit pakte zo goed uit dat de twee al snel in Doornroosje stonden om het voorprogramma van The Bush Tetras te verzorgen. Pieter is het trio later komen volmaken.

Bij een optreden in Paradiso kwam het contact met Torso tot stand. Torso-man Dick Polak was namelijk in de zaal, 'ging uit zijn bol' en vroeg Vice een 12-inch voor Torso op te nemen. Ties: 'We zijn met duidelijke ideeën over het geluid de studio in gegaan. Het resultaat is mooi kaal en direkt geworden'.
De plaat van Vice kwam ongeveer gelijktijdig op de markt met drie andere Torso-produkten: platen van Bazooka, Das Wesen en Mekanik Kommando.

Voor de Amerikaanse markt wordt er een dubbelelpee van de vier bands gemaakt. *Waarom niet voor Nederland?* Ties: 'We wilden niet op één hoop worden gegooid. Er zijn mensen die denken dat er allerlei spannende dingen gebeuren in Nijmegen, onzin. Het zijn gewoon aardige mensen die elkaar toevallig kennen, meer niet'.
De verbindingslijn tussen de vier groepen is de stichting 'Akzidenz'. De groepen hebben zich verenigd om de financiële rompslomp rond het muziekmaken goed te regelen.
Spitten in de historie om de plotselinge opkomst van bands uit Nijmegen te verklaren is onzin. Het gaat hier gewoon om vier bands die ieder voor zich op zoek zijn naar eigen muzikale wegen en toevallig uit dezelfde stad komen.

Het optreden 's avonds in Breda als voorprogramma van Allez Allez verloopt volgens de bandleden wat stug. Pieter: 'Het publiek heeft toch een neerslag op je spel. Je begint met het idee 'we gaan er lekker tegenaan, maar als je geen reactie krijgt ga je denken: wat is er mis? Staat mijn gulp open of zo?'
Ineke was voor het optreden niet erg zeker van haar zaak: 'Onze geluidsman zet mijn gitaar altijd heel hard, en nu komt net vanavond mijn familie kijken'.
Die bescheidenheid is natuurlijk onterecht: het Vice-geluid zit prima in elkaar en een klein foutje doet daar niets aan af. Ineke tot slot: 'Dick Polak zei bij de opnames: 'een foutje kan ook best iets hebben'. Je gaat dan zelf denken; het zal misschien toch goed zijn'◄

tekst: Fons Dellen

Das Büro heeft alles te maken met het Duitse maatschappijtje Ata Tak. Die laaste naam, daar gaat het hier om. Ata Tak staat voor parodie op z'n Duits en misschien nog voor wel veel meer.
De jongens van Das Büro, dat wil zeggen twee daarvan, kwamen even langs op de Vinyl-burelen. Plaatartiest Xao Seffcheque dronk vla en viel in de rede wanneer het te serieus werd. Financiëel medewerker Norbert Wehner opende een doos vol parodische platen en praatte, praatte. En Vinyl lachte mee. Nou ja . . .

Het is allemaal een beetje komisch, hè.
'Ja. Het is belangrijk dat een klein label als het onze een eigen gezicht heeft. Ons voorbeeld was Ralph Records in Amerika. Wij zijn positief. De mensen hebben genoeg van al dat depressieve gedoe. En daarbij baseren we ons vaak op de Duitse schlager. We willen geen namaak-Amerikaanse muziek met Holiday Inn-gitaren.'
Hoe zijn jullie gestructureerd?
'Pardon?'
Hoe worden er beslissingen genomen?
'O. Ja. De kern bestaat uit vier mensen: financiën, techniek, promotie en iemand die zorgt voor moraal en vriendschappen. Iedereen heeft één stem, ook de artiesten bij ons beslissen mee. Bij een project moet iedereen erachter kunnen staan, anders gaat het niet door. Trouwens, de meeste cassettes die ons worden opgestuurd, kunnen we niet gebruiken. Het gaat overigens allemaal tamelijk informeel toe bij ons; de sfeer in Düsseldorf is daar ook naar. Düsseldorf was de eerste stad waar een verzamelcassette verscheen met nieuwe Duitse bands.'

Bladerend door de kleurencatalogus '82 van Ata Tak vallen direkt de volgende namen in het oog: Der Plan en Andreas Dorau. Twee namen met inmiddels al redelijke bekendheid hier.
Dorau maakte eens met Die Marinas de single Fred vom Jupiter, die in de Katalog zeker niet onterecht wordt beschreven als 'Der neue deutsche Schlager.' Van Der Plan verschenen twee elpees en een single, volgens Wehner ook om te lachen.
Voorts verscheen op Ata Tak werk van DAF, Pyrolator, Holger Hiller (later zanger van Palais Schaumburg, een band die inmiddels

ook al weer ter ziele is), Wirtschaftswunder, Monitor, Ja Ja Ja en de verzamelelpee Fix Planet.

Wat voor stad is dat, Düsseldorf?

'Modieus. Chic. Netjes. Een handelsstad. Er wonen veel bekende kunstenaars. Iedereen die nu bij Ata Tak is betrokken komt van de kunstacademie. Het is allemaal wel wat meer ontspannen dan in Berlijn'.

Doen jullie daar nog meer, behalve platen maken?

'Zeker. Video's, schilderijen. Samen met Andreas Dorau en Der Plan is er een speelfilm gemaakt, die geproduceerd en gefinancierd werd door de Duitse televisie. We gaan ook boeken uitbrengen. Nou ja . . . wat zich aandient. Er is ook een dichterscene, wie weet gaat daar nog wat mee gebeuren◄

COËFFICIËNT VAN XAO

XAO SEFFCHEQUE

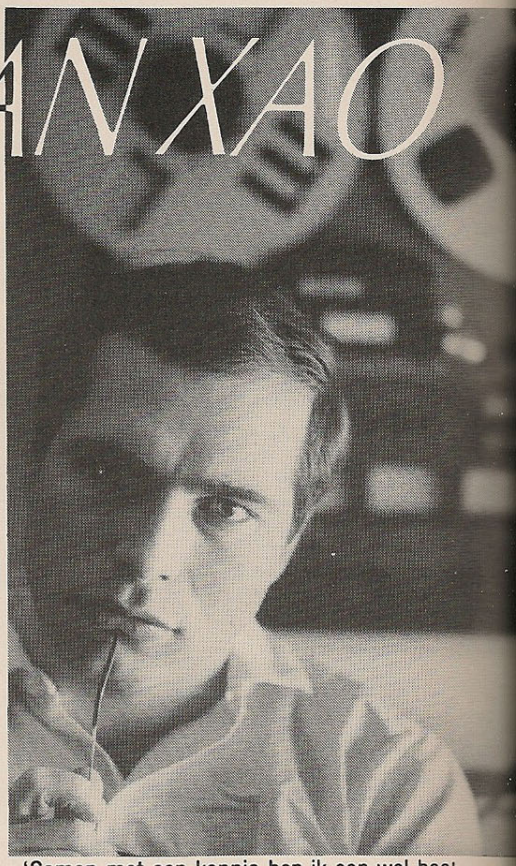

Seffcheque, Xao. Zesentwintig jaar geleden geboren in Oostenrijk, momenteel woonachtig in Düsseldorf. Journalist van het Duitse popblad Sounds, zelf muzikaal actief sinds 1977. Speelde in de muziek/performancegroep Paidlt Noidlt en (samen met Chris Haas) in Q. Zijn eerste plaat maakte hij met Die Post, zijn tweede met Die Pest en zijn laatste met Der Rest. Seffcheque is klankdichter, gitarist, toetsenman, componist en producer.

tekst: Fons Dellen fotografie: Laboratori Kooos

Zijn muziek? Tja, breng die maar eens onder één noemer. Sehr gut kommt sehr gut, zijn vorige plaat, is een fraaie parodie op de Neue Deutsche Welle en bestrijkt dan ook een veelheid aan genres: van DAF via Mittagspause en Der Plan terug naar Die Pest. 'Ja. Nein. Vielleicht', zijn laatste elpee, is wél een plaat om serieus te nemen, al lopen de gehanteerde stijlen opnieuw drastisch door en over elkaar. Jazz, disco, punkfunk, een forse stoot experimentele elektronica; Seffcheque gebruikt alles en giet het totaal in de door hem gewenste songvorm. Der Rest – drummer **Rainer Mackenthun** en de blazers **Andreas Brüning** en **Ralf Albertini** (ex-Krupps) – assisteert hem daarbij. We zochten Xao Seffcheque op in zijn woning annex studio in hartje Düsseldorf.

Xao is ten tijde van ons bezoek net bezig de basisbanden voor zijn nog te verschijnen epee 'Gute Freunde' op te nemen. Hij laat een stukje horen.

'De epee waar ik nu aan werk zal minder jazzy worden als 'Ja. Nein. Vielleicht.'. Er komen vier stukken op te staan, waaronder 'Gute Freunde' in een nieuwe versie. Het wordt erg psychedelisch. Verder wat funk en een rockabilly song.'

De basistracks neemt Xao thuis op, waarna Der Rest de rest doet in de Mutterfunkstudio.

Op 'Ja. Nein. Vielleicht' zijn de jazzinvloeden niet van de lucht. Aan de andere kant speelt elektronica een vrij belangrijke rol. Vertel daar eens wat over.

'Ik interesseer me erg voor jazz. Het improvisatie-element daarvan wil ik verbinden met het machinale van de elektronica. Ik probeer die twee dingen tegen elkaar af te wegen. De wrijving tussen het improviseren enerzijds en het strakke van de machine anderzijds fascineert me. Die twee zaken probeer ik samen te brengen in mijn muziek. Zo staat in 'Ja. Nein. Vielleicht' alleen het synthesizergeluid en het ritme vast, de rest is gevoelsmatig geïmproviseerd. Op andere songs, zoals bijvoorbeeld Eine Nacht in Deutschland', improviseer ik met mijn stem op het kant en klaar ingestelde geluid van een sequencer. Ik luister niet graag naar muziek waar geen wrijvingspunten in verwerkt zijn. Muziek kan soms zo geschematiseerd zijn, dat er geen gevoelens meer tot uiting komen en dat vind ik verkeerd. Een schilderij is ook pas interessant als in de compositie, de kleur en de vorm elementen zitten die op het eerste gezicht storend zijn. Maar juist daardoor krijgt een schilderij beweging; zo kun je het telkens vanuit een ander gezichtspunt benaderen. Als een produkt zich zonder weerstanden laat consumeren, dan heeft het geen wezenlijke betekenis. Dat geldt ook voor popmuziek. Een popsong is over het algemeen gemaakt voor het moment. Na een maand is het voorbij, net als mode. Om dat uit te sluiten probeer ik me afzijdig te houden van welke modegril dan ook. Ik wil me niet aan de één of andere 'Welle' aanpassen, ik wil mijn eigen 'Welle' aanpassen, ik wil mijn eigen 'Welle' vormgeven. Meezwemmen met een bepaalde modegril betekent er ook mee verzuipen. Ik ben liever onafhankelijk bezig: constant en consequent.'

Op je laatste plaat gebruik je je stem alleen om klanken mee voort te brengen. Je zingt niet, er zijn geen teksten. . . .

'Ik heb wel eens teksten gemaakt, maar die bevielen me niet. Ik wil een positief gevoel overbrengen en dat lukt me niet als ik teksten schrijf. Dan wordt het te kritisch, te politiek geladen. Toch vind ik een stem ontzettend belangrijk, al brengt hij geen woorden voort. Het boeit me om m'n stem uitsluitend als instrument te benutten. Onomatopoëzie noem ik het. Stemgeluid komt van binnenuit, daarom houd ik ervan.'

'Muziek ligt me als vorm van communiceren beter dan praten. Muziek is direct, je kunt er niet omheen. Het heeft meer substantie. Als je spreekt ben je in staat om nuances aan te brengen, om te relativeren. Met muziek gaat dat niet, dat is ergens absoluut. Toch wil ik me niet concentreren op muziek alléén. Ik heb eind vorig jaar met vrienden twee 16 mm-speelfilms gemaakt, ik schrijf veel korte verhalen . . . Ik weet dat ik in de muziek nog twee jaar nodig heb om datgene wat ik in m'n hoofd heb muzikaal te kunnen verwoorden. Momenteel ben ik nog niet zover dat ik mijn ideeën direct kan omzetten in muziek, maar dat komt. . . '

'Samen met een kennis ben ik een wel heel extreem idee aan het uitwerken. We zijn een systeem aan het ontwerpen, dat permanent op je lichaamstoestand reageert en dat die gegevens vertaalt in klanken of muziek. Dat moet je als volgt voorstellen: je hebt een infra-rood zender – net als een horloge – en je bepaalt een gemiddelde waarde tussen polsslag, hartslag, temperatuur, zweetafscheiding etcetera. Die coëfficient zal zich, al naar gelang de toestand waarin de betreffende persoon zich bevindt, veranderen. Die coëfficient wordt door het zendertje naar een ontvanger gestraald, die aangesloten is op een apparaat dat een daarvoor geprogrammeerde band, klank of ritme in werking stelt. Zo werkt het lichaam als thermostaat die geluid regelt. De lichamelijke gesteldheid kun je op die manier rechtstreeks in muziek omzetten.'

Is dat technisch te realiseren?

'De schema's voor het prototype liggen al klaar. Ik moet er nog even mee wachten, want het kost me zo'n 4000 Mark. Maar ik denk dat we er volgend jaar mee kunnen beginnen. Stel je voor om op die manier soundtracks voor films te maken. . . .'

Toekomstmuziek? Wie zal het zeggen. Xao weet het in ieder geval op een erg overtuigende manier te brengen.

'Daarom is de ontwikkeling van de kleine platenlabels ook zo belangrijk. Daar wil ik mijn tijd ook insteken. Het moet in de toekomst mogelijk zijn voor de kleine labels om hele extreme zaken uit te voeren. Dat kan echter alleen als ze ook wat commerciële zaken aanpakken. Met de opbrengst daarvan kunnen dan de meer experimentele projecten worden bekostigd◄

REFEREES' SIGNALS

1. Offside

2. Illegal procedure or position

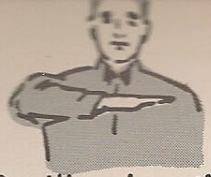

3. Illegal motion

4. Illegal shift

5. Illegal substitution

6. Delay of game

7. Personal foul

8. Roughness and piling on

9. Clipping

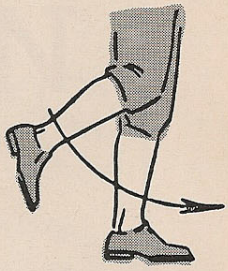

10. Roughing the kicker

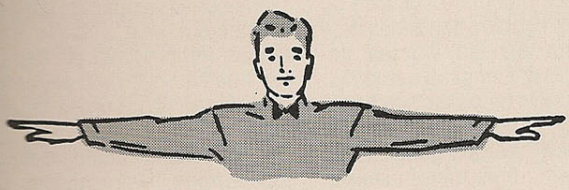

11. Unsportsmanlike conduct

12. Defensive holding

13. Illegal use of hands and arms

14. Intentional grounding

15. Illegally passing or handing ball forward

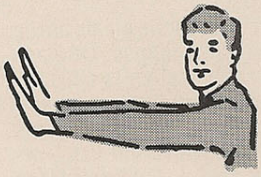

16. Forward pass or kick catching interference

17. Ineligible receiver down field on pass

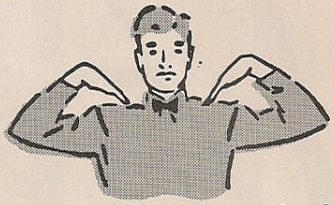

18. Ball illegally touched, kicked or batted

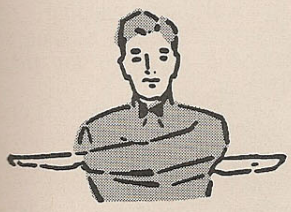

19. Incomplete forward pass, penalty declined, no play or no score

20. Crawling, helping the runner or interlocked interference

21. Ball dead; if hand is moved from side to side: touchback

22. Touchdown or field goal

SALTY DOG

23. Safety

24. Time-out

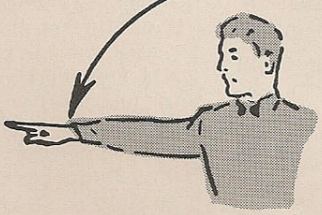

25. First down

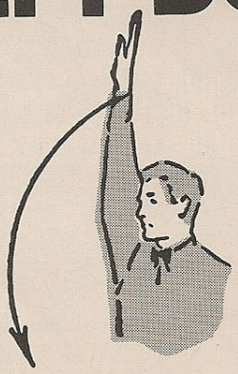

26. Ball ready-for-play

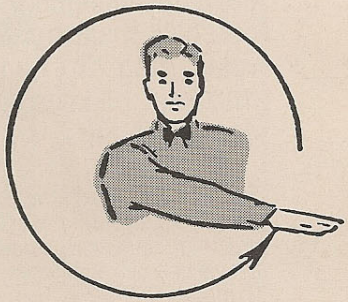

27. Start the clock or no more time-outs allowed

TECHNIEK

HOE TAPE JE THUIS?

tekst: Dick Rijken

Steeds meer mensen gaan muziek maken. Mogelijke oorzaken (zoals werkloosheid) en gevolgen (overvoering van de markt?) laten we hier buiten beschouwing. Muziek maken is in elk geval zinvoller, verrijkender dan kankeren in de kroeg, lijkt de gedachtengang. Steeds meer muzikanten willen hun creatieve opwellingen onmiddellijk vastleggen, niet op de notebalk maar op de band. In groepsverband, maar vaker nog in hun eentje; individualisme is de muzikant blijkbaar eigen. Over home-taping, of hoe doe je het zelf.

Technologie in dienst van de muziek. Tegenwoordig worden er prachtige opnames gemaakt met geavanceerde studioapparatuur. Computergestuurde mengpanelen en niet-te-betalen 24-sporen recorders leveren fabelachtige resultaten. Soms. Hier gaat dit artikel zeer zeker *niet* over.
Wat aan de orde komt is hetgeen thuis kan worden gedaan, minder geld kost toch zeer interessant kan zijn.
Onderstaand enige vingerwijzingen over het zelf opnemen met beperkte middelen. Verwacht geen kookboekrecepten, slechts eigen ervaring kan de juiste oplossingen brengen.

BENODIGDHEDEN

Het is duidelijk dat er een of andere recorder in de buurt moet zijn van redelijke kwaliteit. In de regel is bijna elke tapedeck of hificassettedeck hiervoor geschikt. Een tapedeck is vaak handiger dan een cassettedeck, omdat het bandmateriaal gemakkelijker te manipuleren is en de sporen vaak afzonderlijk op te nemen zijn. Hierover later meer.

MEER SIGNALEN

Willen we meerdere signalen op een band hebben, dan zullen deze onderling moeten worden gemengd. Ook hier geldt natuurlijk: hoe duurder de mixer hoe beter, maar er kunnen zeer redelijke resultaten worden geboekt met een klein huis-tuin-en-keuken mixertje, zo één als je neefje gebruikt voor zijn disco-avonden in de schuur.
Het gaat in de eerste plaats om de menging van volumes. De klank blijft onaangetast en is afhankelijk van het bespeelde instrument. Het wordt wat ingewikkelder als niet alles tegelijkertijd kan worden opgenomen. Dit kan worden opgelost door een taperecorder met meerdere sporen, waarbij elke partij een eigen spoor heeft en alles naar wens kan worden heropgenomen en/of gewist.

Aangezien meersporenrecorders vaak duizenden guldens kosten, houden we deze hier voor gezien. De techniek die we wel kunnen toepassen heet 'pingpongen' en is mogelijk met twee cassettedecks of met een stereo tapedeck, waarbij de sporen (twee) afzonderlijk kunnen worden opgenomen en gewist. De eerste partij (bijvoorbeeld bas of ritmebox) wordt opgenomen op spoor of cassettedeck nr. één. Is dit gebeurd, dan spoelen we de band terug, spelen hem weer af en nemen op deck/spoor nr. twee de band van nr. één op, samen met de tweede partij. Op de band van nummer twee staan nu beide partijen. Nu kunnen we weer terug naar nr. één met de band van nr. twee, samen met de volgende partij. Enzovoort, enzovoort.
Is dit nu de ideale oplossing voor home-taping? Helaas komen er nog wat problemen bij kijken. Ten eerste worden de eerder opgenomen signalen steeds minder van kwaliteit, omdat ze meerdere malen worden opgenomen. Bij elke opname is er een verlies van hoge tonen en een toename van ruis. De ruis van de nieuwe opname wordt opgeteld bij de ruis die er al op stond. Heel vervelend allemaal.
Een tweede nadeel is dat wat eenmaal op band staat er zeer moeilijk weer af te halen is. De enige oplossing hier zou zijn een equalizer, die de frequentiegebieden van het te verwijderen instrument zodanig verzwakt, dat het niet meer hoorbaar is. Dit kan alleen met peperdure equalizers. Bovendien krijgen andere instrumenten, die in hetzelfde frequentiegebied zitten, ook een opdoffer mee (zie ook Vinyl tien).
Het is verstandig om de eerst op te nemen signalen wat extra hoog mee te geven bij opname; dit compenseert een beetje het latere verlies.

TAPE-EFFECTEN

Wordt er gewerkt met een tapedeck, dan kunnen we, door de reeds eerder genoemde bandmanipuleerbaarheid, enkele leuke dingen uithalen met die banden. We noemen hier de tape-loop en het zogeheten 'reversed-tape' effect.
De tape-loop is inmiddels een vrij ingeburgerd verschijnsel. Er wordt iets op band opgenomen, wat een zich herhalend patroon moet gaan vormen. Vervolgens wordt de band bij het begin en bij het eind van dat patroon doorgeknipt en worden de uiteinden aan elkaar geplakt (met plakband; het plaksel mag er echter niet onder vandaan komen, dit ter bescherming van de koppen en ander kostbaar materiaal aan je recorder).
Verder is het maken van tapeloops vrij eenvoudig. Het is allicht de moeite waard het eens te proberen. Het lijkt moeilijker dan het is. Het reversed-tape effect behelst het in omgekeerde richting afspelen van een band. Een gitaarpartij die achterstevoren wordt gespeeld (laatste akkoord eerst enz.) en opgenomen, klinkt bij het afspelen de andere kant uit qua akkoordopvolging goed, maar in plaats van 'aanslag, wegsterving' horen we 'aanzwelling, aanslag'.
Ook leuk in dit verband is omgekeerde nagalm. Een normale partij wordt achterstevoren afgespeeld en, met nagalm toegevoegd, op een andere band opgenomen. Spelen we nu deze andere band weer andersom af, dan horen we de originele partij, maar met eerst nagalm (is nu een soort aanzwelling geworden) en dan het oorspronkelijke geluid.
Nog iets van vitaal belang is het onderhoud van de apparatuur. Een vuile kop kan zeer effectief met een wattenstaafje met alcohol worden bestreden. Verder moeten alle delen waar de band mee in contact komt gedemagnetiseerd zijn.
Een apparaat hiervoor kost over het algemeen nog geen twee tientjes en is bij hifi-zaken te koop

musicland

Talking Heads, 1 t/m 4 a	8,90
Pretenders, 1 en 2 a	8,90
M Deville, Coup de grace	10,90
Bowie, 8 titels a	12,90
H League, Travelogue	13,90
Patti Smith, Horses	13,90
Eastern	13,90
Stranglers, Men in black	15,90
Beefheart, shiny beast	15,90
New Order, movement	16,90

scheldestr. 71 amsterdam 020 - 64 23 88
kinkerstr. 59 amsterdam 020 - 16 28 80

ATELIERS
HUMANOID

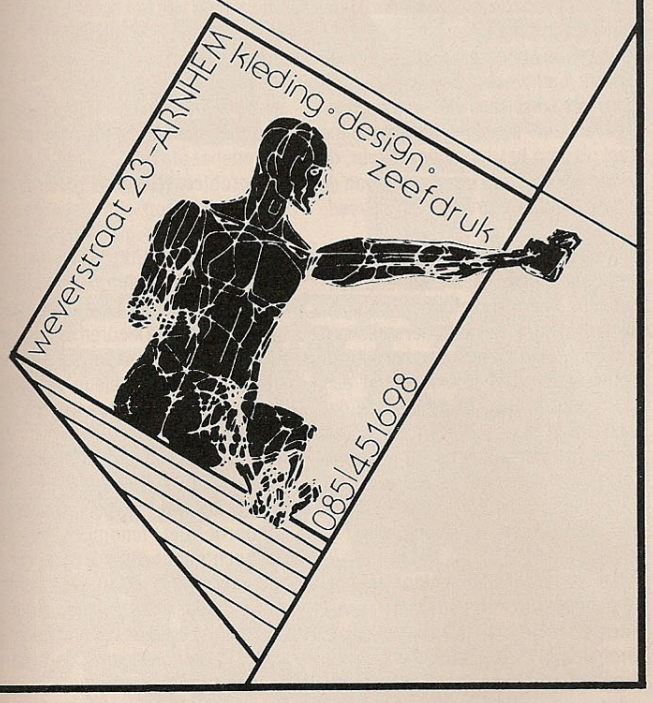

WOORDEN SCHIETEN TEKORT

NEW MUSIC
'WARP'

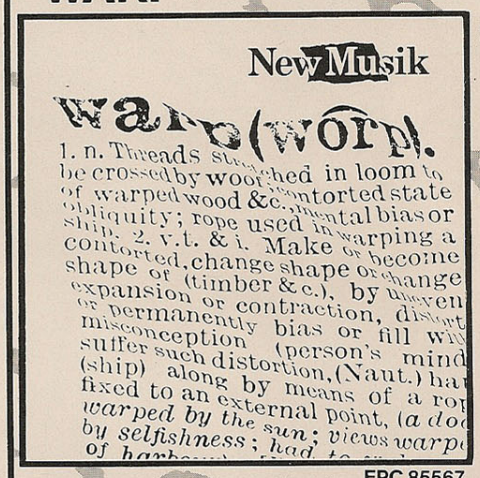

EPC 85567

RUPERT HINE
'WAVING NOT DROWNING'

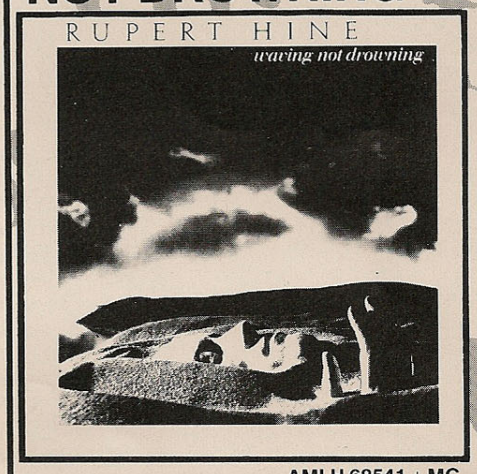

AMLH 68541 + MC

VAN KLA

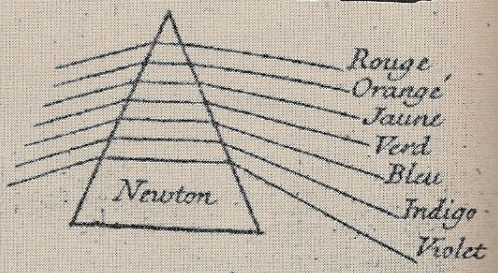

pag. 417.

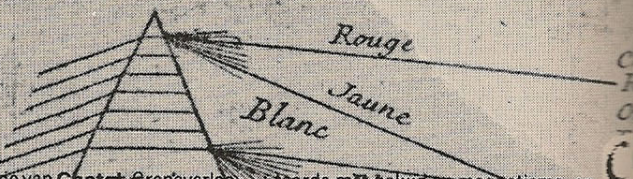

De fantasie van **Castel**. Grensverleggend, grensvervagend of grenzeloos? Dat laatste zeker. Als jongen van vijftien treedt hij toe tot de sociëteit van Jezus. De stap zal hem door zijn leraren, de jezuïeten van Toulouse, niet moeilijk gemaakt zijn. Bovendien lonkt het uitzicht op China, waar de kloosterorde missie-activiteiten bedrijft. Louis Bertram wil er zielsgraag heen, maar zijn superieuren beslissen anders. De overste acht zijn gezondheid te 'delicaat'. Hij moet leraar worden op de ordescholen. Dertien jaar geeft hij les in gehuchten, dorpen en provinciesteden, dan lukt het hem om naar Parijs te worden gestuurd. Het moet voor de avontuurlijke Castel een verademing geweest zijn. De stimulerende atmosfeer leidt tot nieuwe daden. Lichtvoetig beweegt hij zich door het takkenbos van wetenschappen en zijn speciale belangstelling gaat uit naar het verschijnsel vuur, de zwaartekracht, de kwadratuur van de cirkel, militaire strategie en opvoedkunde. . .

Zijn eerste publicatie is een verhandeling over de zwaartekracht. Een dualistische theorie: lichamen brengen elkaar tot rust, geesten herstellen de beweging. Op dit principe berust zijn 'universum'. Het boekje oogst een storm van kritiek. In de periode dat Castel zich in geschrifte teweer stelt tegen de aanvallen op zijn theorie komt dan ineens het artikel waarmee hij de wereld en zichzelf opscheept met een intrigue: visuele muziek.

Twee beroemdheden hielpen hem bij de conceptie van het idee: **Athanasius Kircher** en **Isaac Newton.** Kircher, een Duitse jezuïet, was in die dagen alom bekend in Europa, vanwege zijn bemoeienissen met het versterken van geluid. Hij experimenteerde met geluid en magnetisme, en bestudeerde het inwendige van de aarde. In zijn belangrijkste werk, de 'Musurgia Universalis' beschouwde hij de overeenkomsten tussen licht en geluid, en kwam tot de conclusie dat beide zich volgens dezelfde principes voortbewegen en door obstakels teruggekaatst en geabsorbeerd worden.

De vergelijking vond bij Newton een verdere uitwerking. Toen hij bij het experimenteren met een prisma bemerkte dat het witte licht uiteen viel in zeven onderscheidbare kleuren, vergeleek hij de verdeling van de kleuren over het spectrum met de muzikale intervallen van het octaaf. Het denken in analogieën sprak Castel enorm aan. 'Als licht en geluid zich overeenkomstig gedragen, moet er toch een instrument gemaakt kunnen worden voor het spelen van kleurmelodieën', zo redeneerde hij.

Eén probleem realiseerde hij van meet af aan: kleuren zijn gebonden aan vorm, – ze zijn gefixeerd –, terwijl tonen altijd vluchtig zijn en na kortere of langere tijd ophouden te bestaan. Om het idee te verwezenlijken moest hij dus vluchtige kleuren ontwikkelen. Als voorbeeld nam hij de iriserende kleuren van de kameleon. Hij meende ze met prisma's en spiegels na te kunnen maken.

Hoe zou het instrument er verder uit moeten zien? Dat idee plukte hij van de straat. Tot het Parijse volksvermaak behoorde het fenomeen kijkdoos. Deze achttiende eeuwse vorm van statische televisie, waarbij de verschillende beelden verschenen door aan touwtjes te trekken die aan de decors waren verbonden, zette Castel aan het denken.

Zo begon het idee langzaam aan gestalte te krijgen. Dat wil zeggen: in

INK TOT KLEUR

HET KLEURORGEL VAN PATER CASTEL

'En computer waarmee u schermbeelden in kleur èn muziek kunt maken?' Louis-Bertram Castel zou 'm onmiddellijk gekocht hebben, de VIC-20 Volks-Computer. Misschien wat teleurgesteld door de advertentie, omdat je er géén geluid mee kunt schilderen, maar voor de rest een verbluffende uitvoering van Castels visioen. Al in 1725 droomde hij van een 'toetsenbord voor het oog'. Tien jaar lang peinsde hij over de mogelijkheden van massaproduktie: 'Heel Parijs zou over het kleurenklavier kunnen beschikken, in meer dan 8000 varianten'. Toch gaan er dan nog twintig jaar voorbij, voordat hij klaar is met zijn prototype. Twee jaar voor zijn dood geeft de bejaarde pater zijn eerste concert: een half uur speelt hij op het door honderd kaarsen verlichtte instrument. De vijftig genodigden klappen uitbundig mee op het ritme van het kleurenspel. Het idee is gerealiseerd: Het schilderen van geluid, muziek voor het oog.

tekst: Frans Evers

MINGTON AND HIS COLOUR ORGAN, 1893. See *Colour and Music* 7

de geest van Castel. 'Ik ben filosoof, geen instrumentmaker', antwoordt hij telkens weer als mensen hem vragen om het kleurorgel te mogen zien. Vooralsnog gaat zijn voorliefde uit naar het schrijven over zijn 'uitvinding' en de ontdekkingen van andere geleerde tijdgenoten.

Zo probeert hij de wiskunde in een populaire versie aan een breed publiek uit te leggen. Op het continent slaat het boek niet erg aan, maar in Engeland heeft hij wel wel succes. Hij wordt opgenomen in de 'Royal Academy of London' en zo krijgt ook het idee 'kleurorgel' bekendheid aldaar. Voor het zover is schrijft hij een boek, bedoeld als kritiek op Newtons leer. Het licht, schrijft hij, bestaat niet uit zeven kleuren, maar uit twaalf, zoals een muzikaal octaaf opgebouwd is uit twaalf tonen, zeven 'hele' en vijf 'halve'. Als aanhangsel in het boek vinden we een beschrijving van het kleurorgel van de hand van **Telemann,** die Castel in zijn werkkamer had opgezocht.

Hij experimenteerde nog met verschillende materialen: aan de toetsen waren latjes of draden van zijde of messing bevestigd, die en luikje openden, zodat een gekleurd papiertje zichtbaar werd. De toon C was verbonden met blauw (volgens Castel de oerkleur, waaruit de andere kleuren waren ontstaan), D met groen, E met geel, F met oranje, G met rood, A met violet en B met indigo. De halve tonen lieten de overgangstinten zien. Bij de lage octaven waren de kleuren gemengd met zwart, naar boven toe met wit.

Pas later, werden de papiertjes vervangen door gekleurd glas met een kaarsje erachter, waarbij het effect werd versterkt door het gekleurde licht via spiegeltjes op een wand te projecteren. De gravure laat een heel andere opstelling zien met prisma's, dus hoe het kleurorgel er werkelijk heeft uitgezien weten we niet precies, maar dat zal Castel een zorg geweest zijn. Het ging hem om een idee dat in zijn fantasie veel complexer geweest is, dan hij het ooit heeft kunnen realiseren. Uiteindelijk wilde hij meer laten zien dan een abstract kleurenspel: dansende figuren van mensen, engelen, vogels en reptielen. Maar ook: de ordening van elementen volgens Euclides, de abstracte wiskundige vormen, ingewikkelde geometrische patronen. Het kleurorgel is eigenlijk maar een voorbeeld van het idee.

Zo zag hij de mogelijkheden voor geweven gobelins met muzikale motieven en vormen. Menuetten, sarabandes, sonates en cantates als muzikaal behang, jawel. En hij geeft het zelf toe: eigenlijk bestaat de zichtbare muziek allang. 'De dans is de ware kunst van het vertolken van klank'. Het bijzondere van Castel is, dat hij een zelfstandig visueel medium voorzag, zoals we dat nu kennen in de vorm van het projectie- of beeldscherm. Film, televisie, video, de huiskamercomputer, daar droomde hij van.

Zijn kleurorgel is niet bewaard gebleven. Daarom was Castel in zoverre een wijs man, dat hij de tijd genomen heeft zijn gedachten op papier te zetten.

Dankzij het medium 'boek' kunnen we meegenieten met zijn voorschouw van een wereld, waarin we door het tastgevoelige toetsenbord de acoustische en visuele dimensies op elkaar kunnen afstemmen en ermee spelen: digitaal èn analoog.

Volgende maand: Audition Colorée.

ABSTRACTE PASSIE

SIMPLE MINDS

Na een gestadig werken aan een eigen geluid en identiteit kunnen Simple Minds de cult status afleggen: Engeland danst en ook elders krijgt hun muziek voet aan de grond. De Schotse formatie vindt echter dat ze na vier elpees een fase hebben afgesloten, nieuwe ideeën vragen om uitvoering. Zanger Jim Kerr zet de zaken op een rijtje: een muzikale ontwikkeling in perspectief.

tekst: Pim van Galen fotografie: Roy Tee

Kerr: 'Als je de vier elpees na elkaar afluistert, zie je de ontwikkeling duidelijk voor je. Die evolutie is in zoverre gewoon, dat we steeds meer loskwamen van invloeden en voorbeelden en groeiden naar een situatie waarin allerlei ideeën en meningen samensmelten tot wat men dan noemt: het eigen geluid.
Op de eerste elpee (Life in a day) zit dat zoeken naar een eigen sound nog in een pril stadium, er was nauwelijks sprake van een eigen identiteit. Wat we deden was gebouwd op invloeden van anderen. Wat daarna volgde, is een periode waarin de groep het moeilijk had. Door onze slechte ervaring met de eerste plaat waren we afkerig geworden van studio's en de hele muziekbusiness. Dit nooit meer, dat wisten we zeker. We zaten in een 'monumental gap', zoals ik het altijd noem.'

VERNIEUWINGSDRANG

Ondanks de problemen besluiten **Kerr, Derek Forbes, Charles Burchill, Michael Mc Neill** en **Brian Mc Gee** tot het maken van Real to Real Cacophony. Het roer gaat wel om, maar niet zo radikaal als je uit Jim's woorden zou mogen afleiden.
'Real To Real werd geboren uit een vernieuwingsdrang, maar is desondanks een uitwerking van het concept van de debuutelpee. Die benadering uit zich in het gebruik van minder voor de hand liggende ritmes en atmosferisch intensere songs. Doordat we tijdens de opnames weer wat zelfvertrouwen kregen, durfden we het aan over te stappen op een lossere aanpak. De strakke opbouw maakte plaats voor de opvatting dat de sfeer die een song uitstraalt van groot belang is. Omdat ik geloof dat die gedachte goed uit de verf is gekomen, ben ik nog steeds tevreden met die plaat.'

Lag Empires and Dance in het verlengde ervan?
'Niet in alle opzichten. Muzikaal gezien was het inderdaad een duidelijke voortzetting van eerder werk. Het grote verschil met de tweede ligt in het uitgangspunt. Empires and Dance was ons eerste definitieve statement. Toen we ermee bezig waren wisten we het al: dit is wat we altijd hebben gewild. We groeiden naar een eigen geluid toe, hadden de machine volledig onder controle. De plaat straalt nog steeds de spirit uit die toen over de groep heerste.'

SWITCH

Als een groep, zoals Simple Minds toentertijd zoveel zelfvertrouwen heeft opgebouwd, dat men volledig overtuigd is van de eigen capaciteiten kunnen er ook op andere terreinen vergaande eisen worden gesteld.
'Arista, onze toenmalige platenmaatschappij, ging uit van een puur op commercie gerichte benadering en er is natuurlijk wel iets meer dan dat. Omdat Arista geen vertrouwen had in ons als commercieel handelsobject, waren ze niet echt in onze muziek geïnteresseerd. Aan promotie werd niet veel gedaan. We hebben toen de switch naar Virgin gemaakt.'

Op datzelfde Virgin-label verscheen vorig jaar de meest recente elpee Sons and Fascination. Een nogal ingetogen werkstuk, dat een geperfectioneerde uitbouw van Empires and Dance genoemd mag worden. Thema's keren steeds terug, maar daaronder is een wisselend decor van subtiele gitaar- en synthesizerlijnen hoorbaar. Je moet de plaat dan ook vaker horen om hem goed te kunnen waarderen.
Tot veler verbazing had de groep de produktie toevertrouwd aan Steve Hillage (ex-Gong), een oude rot in de popmuziek.
Jim: 'Ik weet het, Hannet, Lillywhite of misschien Gabriel of Fripp zijn namen die meer voor de hand liggen. Die jongens hebben weer het nadeel dat ze een te grote inbreng in het geheel hebben. Wij wilden een eigen geluid, waarbij een producer slechts een sturende faktor is. Heel toevallig speelde iemand in de buurt eens een keer een cassette af, waarvan de sound perfect was. Ik zat meteen rechtop in m'n stoel. Dat was precies het geluid dat ik zocht. Bij navraag bleek dat Hillage de man achter die sound was.
Tijdens het werken aan Sons and Fascination werd al snel duidelijk dat onze ideeën goed op de zijne aansloten. Hillage is erg goed in staat structuur te brengen in ideeën die nog niet helemaal uitgewerkt zijn. Hij is ook iemand die weet wanneer de techniek niets meer heeft toe te voegen aan een song. Hij kan van de knoppen afblijven als het nodig is.'
Je hebt de plaat het einde van een fase in jullie ontwikkeling genoemd. Leg dat eens uit.
'Ja, ik denk dat de volgende elpee minder sterk met voorgaand werk zal samenhangen dan tot nu toe het geval is geweest. Sons and Fascination heeft hechte verbindingslijnen met Empires. Er bestaat een grote continuïteit tussen die twee. Zoveel zelfs, dat het me onmogelijk lijkt om daar nog een vervolg op te maken. We sluiten nu inderdaad een fase af.
Dat is trouwens niet iets wat je plant vantevoren, die afronding gebeurt spontaan. Intuïtief ga je je met andere dingen bezig houden. Toen we aan het repeteren waren voor de volgende elpee merkten we het al. Het herhalingselement verdwijnt, we gaan denk ik meer naar een climax toewerken. Melodieën worden belangrijker, de songs krijgen meer dramatiek. Daarnaast zullen we meer gaan experimenteren met nieuwe ritmes. Ik denk dan ook dat de vijfde elpee een wat schizofreen karakter zal krijgen.'
Intussen is drummer Brian McGee opgestapt. De eerste split in het bestaan van Simple Minds.
'Brian begon een beetje weird te worden, hij kon de druk van het bandleven niet meer aan. Hij bereikte een kruispunt in zijn leven, vertelde hij ons. Geestelijk kreeg hij niet genoeg voedsel en dat soort shit. Kenny Hislop heeft hem vervangen. Hij drumt uitstekend, dat heb ik deze toernee al gemerkt.'

GEEN POËZIE

Vormen Simple Minds een collectief waar het de compositie van de muziek betreft, de teksten komen geheel voor rekening van Kerr. Als ik Jim aanspreek op het persoonlijke karakter kruipt hij aanvankelijk even in zijn schulp.
(Afwerend) 'Dicht er alsjeblieft niet teveel pretentie aan toe. Ik zie de teksten die ik schrijf als fragmenten, impressies van bepaalde gevoelens die ik op het moment heb. Toen ik nog een jochie was had ik dat al: schrijven, schrijven, schrijven. . . eh, het proberen vast te leggen van atmosfeer, misschien wel meer door de klank van de woorden die in me opkomen dan door de betekenis ervan'.
Op dat moment kun je de draagwijdte van jouw woorden niet overzien. Ze hebben blijkbaar voor meer mensen betekenis.
'Ja, goed, akkoord, maar als dat punt eenmaal bereikt is wil ik er ook niet meer verantwoordelijk voor zijn. Niet dat ik er afstand van neem, zeker niet. Maar ik vind dat mensen zelf maar verder daar mee aan de gang moeten gaan. Kijk, een song van Jim Kerr staat niet op zichzelf, heeft geen universele impact of zo. Het is geen poëzie. Ik zeg ook nooit: zo en zo is het. Altijd zit die tweeslachtigheid erin. Ik verkondig geen absolute waarden.
Daarom spreekt dat vastgeroeste rockstaaltje me totaal niet aan. Het is verworden tot een leeg idioom, een inhoudsloze formule'.
Daar liggen ook niet je invloeden?
'Nee, per definitie niet. Ik ben juist beïnvloed door mensen die buiten dat geijkte stramien vallen. Eno, Fripp, Hammill, Gabriel. Zij gebruiken niet de rock-formule of passen die op een eigenzinnige manier toe. Daarnaast word je natuurlijk beïnvloed door de hele cultuur, bepaalde boeken, beeldende kunst. Het is onzin om ervan uit te gaan dat zich dat zou beperken tot de muziek'.

LICHTPUNTJE

De songs van Simple Minds. Ik geef je drie trefwoorden: wanhoop, pessimisme, hoop.
'Laat ze in die volgorde staan en je hebt in een notedop het proces dat zich binnen een song of een elpee voltrekt. Het is nooit het een of het ander, ze staan in relatie tot elkaar.
Eerst overheerst de wanhoop, overgaand in een pessimistisch toekomstperspectief. Toch is er steeds dat lichtpuntje aan het eind van de tunnel, de wetenschap dat er nog veel positiefs te beleven valt. Maar om daar zicht op te krijgen, zul je eerst het slechte moeten opruimen, clear away the shit. Daaronder gloort het optimisme. Het komt nooit meteen aan de oppervlakte, het positieve is onderkoeld, subtiel zo je wil. Wie dat niet oppakt, heeft pech gehad.
In Engeland beginnen ze het langzamerhand door te krijgen. Onze platen worden meer op de radio gedraaid, ze hebben heel wat schade in te halen. En zal ik je eens wat vertellen, Engeland danst op Empires and Dance, ha ha. Wie had dat twee jaar geleden durven voorspellen. En waarom ook niet. Als wij het op de dansvloer goed doen, is dat meegenomen. Twee jaar geleden was het mod en ska wat de klok sloeg, nu zijn wij aan de beurt'.
Toch is Sons and Fascination veel minder dansbaar.
'Juist, precies, steeds een stapje verder gaan dan de heersende mode. De mensen dansen op ons, goed, dan maken wij een plaat waarop dat niet zo goed kan. Ik denk dat ons karakter zo is, de uitdaging van het nieuwe, het onverwachte aannemen.
Niemand weet dan ook hoe ze ons moeten omschrijven. Eerst was het art school rock, toen industrial rock, daarna European music en de laatste die ik hoorde was new romantic. We worden met alles en nog wat vergeleken, men weet ons niet te plaatsen. Een compliment? Ach, ik vind het in ieder geval niet onprettig'.

TWEE GENERATIES

Glasgow, de thuisbasis.
'Daar gebeurt veel. Ja, wat wil je ook, iedereen heeft door de enorme werkloosheid zeeën van tijd om muziek te maken. Iedereen is geïnteresseerd, honderden groepjes zijn bezig met tapes en lenen elkaars instrumenten als ze geen geld hebben voor de aanschaf. Erg aardig allemaal, maar het gros gaat aan me voorbij. Ik ben meer geïnteresseerd in mensen die uit die scene proberen te breken door een eigen geluid te scheppen. Namen? N-Games, David Henderson, Bibe Music. Zij gebruiken weinig effecten. Ze zoeken het juist in de eenvoud, zijn bezig aan de basis en durven bijvoorbeeld funktionele stiltes in te brengen in de muziek. Dat minimale spreekt me steeds meer aan.
Dit soort muziek mist de power van bijvoorbeeld de rock. Toch ervaar ik daarbij een soortgelijk gevoel als iemand die van een gitaarsolo geniet. . . Je voelt de kracht van de muziek, de spirit die het uistraalt. Het is een intens gevoel, dat moeilijk valt te omschrijven. Je gaat terug naar de bron, denk ik'.
Als ik Jim vertel dat zijn opvattingen veel overeenkomsten vertonen met die van Peter Hammill (zie Vinyl nr. 5) is hij verrast. Hij vert op uit zijn stoel.
'Daar noem je ook iemand, zeg. Ik ben een groot bewonderaar van Hammill. Die briljante stem, die passie. Het komt allemaal uit de diepte, er wordt een enorme hoeveelheid energie over je uitgestort. Als je dat weet op te pikken, is het echt fantastisch om te horen. Hij is niet voor niets een van onze belangrijkste invloeden. Ik vind het curieus om te horen dat onze ideeën zoveel gemeen hebben. Hoe oud is Hammill?'
33 jaar?
'Elf jaar ouder dan ik dus, een generatie verschil. Misschien streven we allebei, onafhankelijk van elkaar naar hetzelfde: songs schrijven die optimaal onder woorden brengen hoe je je voelt. Het vastleggen van de ultieme passie in de muziek. Van die momenten moet je het hebben. En dan maakt het ook niets meer uit tot welke generatie je behoort, of je nu 33 of 22 bent, of je Peter Hammill heet of Jim Kerr'◄

UIT NIEUW RELEASELIJST

ELPEES

Buzz - *Asylum*
Doof - *exist*
Kelv - *Attacking vessels*
Michael Nyman - *idem*
Michael O'Shea - *idem*
Placebo - *Englands trance*
Azeem - *Tribute to Bob Marley*
Can - *Tago Mago (opnieuw)*
Crispy Ambulance - *The plateau phase*
Magic Dragon - *Objet du desire*
Mal - *Compendium maleficarum*
Luther Thomas & Dizzazz - *Yo' mamma*
Barracudas - *House of kicks*
Blue Orchids - *Greatest hits*
Bullaweyo - *Armalite*
Creative Technology Institute - *Trance (Chris 'n Cosesy)*
John's Children - *Orgasm*
Lemon Kittens - *Kiddiewinkies*
Passage - *Degenrates*
Visage - *The anvil*
Robin Hitchcock - *Groovy decay*
Pauline Black - *nieuw*
Nocturnal Emmisions - *Fruiting body*
Coil - *Bloody money*
Section 25 - *Key of dreams*
Michael W. Gilbert - *In dreamtime*
Regional Zeal - *Minimal*
Kerry Leimer - *And lood behind*
Philisteens - *nieuw*
Celibates - *A shameless fashion*
Matthew Young - *Recurring dream*
Stars of the street - *Encore*
Americatz - *Cubes*
Jane Bond & Undercoverman - *nieuw*
Classic Nouveau - *La virite*
Richard Horowitz - *Eros in arabia*
P. Davision - *On the way*
P. Davision - *Glide*
Hamilton/O'Donnel/Darran - *Formal & informal music*
J. Tamal - *Electro acoustic*
Soundings - *idem*
Composer Brars Group - *Canadian anthology vol 1*
David Mott - *From distant places*
Peter Kotik - *Many many woman*
John Zorn - *Archery*
Michael Snow - *music for piano*
Katrina Krimsky - *Pieces by Terry Riley*
The Room - *nieuw*
Alterde Images - *Pinky blue*
BEF - *Music of quality and distinction*
Cabaret Voltaire - *2 x 12''*
Diamanda Calas - *Litanies du satan*
Swell Maps - *Collision time*
Radio Stars - *Two minits Mr Smith*
Eric Hysteric & Esoterics - *Drive you crazy*
Scaling Triangles - *Petticoats*
Cure - *Pornographie*
Killing Joke - *Revelation*
Clonetown - *Kill them in Vegas*
Starforce - *eerste*
Sonic Youth - *idem*
Voxpop - *Become a pagan*
Voice Farm - *World we live in*
Tango Luber - *idem* **(frans)**
Lucas Trouble - *Le roy defiguré* **(frans)**
Opposition - *nieuw* **(frans)**
Art et Technique - *nieuw* **(frans)**
Snowy Red - *Right to die* **(bel)**
Employees - *nieuw* **(bel)**
Kids - *(live)* **(bel)**
Sovjet Sex - *Happy end* **(ned)**
Oorwormer - *verz. lp o.a. Ex, Svätsox, Asbest*
Top Dogs - *Funny farm resident* **(ned)**
IJmond Pop - *verz. lp*
Kosmonautentraum - *idem* **(duits)**
Catfish - *Transactor* **(duits)**
Neon Babies - *Harmlos* **(duits)**
Mutterfunk - *nieuw* **(duits)**
Die Tanzdiele - *Folgt den Führern* **(duits)**
Bitch Band no 1 - *Zirp* **(duits)**
Croox - *Geld her* **(duits)**
Mau Mau - *Kraft* **(duits)**
Wirtschaftwunder - *idem* **(duits)**
Beton Combo - *Perfekion ist sache der Göter* **(duits)**
Der KFC - *Knülle im Politburo* **(duits)**
Hermann Kopp - *Aquaplanung in Venedig* **(duits)**
ZK - *Eddies Salon* **(duits)**
First Edition - *verz. lp*
Wargasm - *verz. lp o.a. Dead Kennedys*
Brygada Krisis - *Poolse verz. lp*
Belgies verz. lp - *o.a. Exg's, Arbeid adelt*
To the shores of lake Placid - *Zoo lebel o.a. Teardrops, Echo & B*
Poetry Olympics - *o.a. John Cooper Clark*

REGGAE ELPEES

Sammy Dread - *Mr Music*
Knowledge - *Judgment*
Barrington Levy - *Poor man style*
Mighty Diamonds - *Raggae street*
Steelpulse - *True democracy.*
Toyan - *idem*
Viceroys - *We must unit*
Yellow Man - *Mad over me*
Dennis Brown - *Stage coach* **(pre)**
The Itals - *Brutal out deh*
Rockers Vibration - *verz. lp o.a. Sugar Minott*
Horace Andy - *Showcase*
Wayne Jarret - *Chip in*
Yellowman - *Fathead* **(pre)**
Nicodemus - *She love it in the morning* **(pre)**
Tradition - *Spirit of ecstacy*
Aswad - *New chapter of dub*
Fatman Ridim Section - *Wagon of dub* **(pre)**
Scientist & Jammy & Roots Radics - *Strike back*
Brimstone - *Jah see and know*
Sir Loyd Coxsone - *King of the dub vol 2*
Morwells - *Best of*
Tristan Palmer - *Mona Lisa*

12 INCH SINGLES

Daniel Ash/Glenn Campling - *Tones on tail EP*
Danse Society - *Women's hour*
Foetus Over Frisco - *Custom built for capitalism*
In Camera - *Fin*
Kan Kan - *Changing trains*
Material - *Ciguri*
New Age - *Living for now*
Portion Control - *Surface to be seen*
Jah Wobble - *Fading nocturnal*
Crash Course in Science - *Signals from pier 13*
Suicide - *Dream baby dream*
Teenage Jesus - *The closet*
Tuxedomoon - *Ninotchka*
Witch Trails - *Elephant men*
Wounds - *China doll*
Artery - *The slide*
The Dance - *Stay down*
Death in June - *Heaven street EP*
New Order - *Temptation*
Scritti Politti - *Faithless*
Soviet France - *OK Boys*
Weekend - *View from her room*
Blancmange - *Gods kitchen*
Beat - *Save it for later*
Haircut 100 - *Fantastic day*
Elvis Costello - *I'm your toy*
The Members - *Tell me what I'm dreaming*
Spandau Ballet - *Instinction*
Human League - *Dignity of labour* **(opnieuw)**
Everest The Hardest Way - *Walk the tightrope*
Man Man's - *ten track*
B-Movie - *Nowhere girl*
Altered Images - *See those eyes*
Vicious Pink Phenomena - *My private Tokyo*
Marine - *Rive gauche* **(bel)**
Mekanik Kommando - *Dancing elephants* **(ned)**
Bazooka - *A Igor S.* **(ned)**
Dolly Mixture - *Everything & more*
Funkapolitan - *Run run run*
Talking Heads - *Life durring wartime*
Doof - *Exists*
Simple Minds - *Promised you a miracle*
Swinging Laurals - *Off the record*
Religious Overdose - *In this century*
In Embrace - *Initial caress*
Siglo XX - *Art of war* **(bel)**
David Bowie - *putting out fire*
Logic System - *Be yourself* **(jap)**
Panorama - *nieuw* **(frans)**
Guèrre Froide - *nieuw* **(frans)**

REGGAE 12 & 10 INCHES

Junior Brown/Jan Shaka - *Warriors*
Bingy Bunny & Morwels - *Street lover*
Cultural Roots - *Ghetto runnings*
Watty Burnett - *Dancing Shoes*
Jumior Delgado - *Rich man poor man*
Micky Dread - *Roots and culture*
Keith Douglas - *Cool down America*
Rankin' Dread - *Shut me mouth*
Sammy Dread & Jah Dred - *Africa*
George Knooks - *We're all in this love*
Lone Ranger - *Johnny make you so bad*
Meditations - *Carpenter rebuilt*
Bobby Melody - *Keep on trying*
Papa Michigan & General Smiley - *The ghetto man*
Mighty Diamonds & Toyan - *Pretty woman*
Nago Morris - *True them no know*
Pablo Moses - *Proverbs extract* **(10'')**
Radio Rebels & Nightdoctor & Iauwata - *Striving to be free*
Rolands - *Stormy nights*
Jah Son & Papa Tullo - *She loves the rub-a-dub*
The Squad - *Why do you make me wait*
Errol Schorcher - *Bone man skank*
Derek Spence - *I see black man cry*
Steel Pulse - *Ravers*
Tamlins - *Baby love*
Linval Thompson & U-Brown - *Poor people*
Troy - *Love nad harmony*
Viceroys - *Can't stop us now*
Wailing Soul & Papa Tullo - *Diamonds & pearls*

7 INCH SINGLES

Boots for Dancing - *Ooh bop sh' bam*
Cravats - *Terminus*
Cook the Books - *Piggi in the middle eight*
Exposure - *Sound system*
Farmer Boys - *I think I need help*
Happy Family - *Puritans*
Kevin Hewick - *Ophilia's drinking song*
Michael Nyman - *In re Don Giovanni*
Skat - *Femme fatal*
Persian Rugs - *Burning passion pain*
Reasonable Strollers - *Toots for Africa*
Rudi - *Crimson*
Janet Sherbourne - *Nobody but you*
Chris Shievey - *Red Indian music EP*
Sinatras - *You make me feel . . .*
Steve Braun's Universe - *Out to play*
Stolen Power - *The wheel's still turning*
3P Sweet - *Too close to the moon*
Yazoo - *Only you*
London Underground - *Watching the indians* **(10'')**
Josef K - *The missionary*
Eyeless in Gaza - *Kodak ghosts run amok* **(rerelease)**
Lawrence Weiner - *Deutsche Angst*
Pylon - *Crazy*
Throbbing Gristle - *We hate little girls*
Five or Six - *Chalk circle*
Go Go's - *Automatic*
Destroyer - *Evil place*
The Climb - *Touch me*
David Sinfield - *Oblique strategy*
Get Smart - *Words move*
Fra Lippo Lippi - *Now & forever* **(noors)**
Thomas Dolby - *Radio Silence*
Dragons - *Parfume de la revolution* **(Chinees!)**
Wolf - *Head contact*
Attila The Stockbrokèr - *Seething wells*
Fall - *Look now*
Fad Gadget - *King of flies*
Behaviour Red - *Keke*
Walking Floor - *Last telegram*
David Bowie - *Putting out fire*
La Kifth - *Americas new bride*
Robin Hitchcock - *America*
Big Self - *Orders*
Leisure Process - *Love cascade*
Geile Tieren - *idem* **(duits)**
Ja Ja Ja - *Katz Rap* **(duits)**
Orchestre Rouge - *nieuw* **(frans)**
Visible - *nieuw* **(frans)**
Indo Chine - *nieuw* **(fr)**
Magnetique Blue - *nieuw* **(frans)**
Konk - *Soka loki moki* **(amk)**
Revenge 88 - *1000 years from now* **(bel)**
Exhole - *Radio station* **(bel)**
Störung - *Dreadful dance* **(ned)**
Baader Popgruppe - *(ned)*
Benjamin/Heiloo/Schellinckx - *A twilight smile* **(ned)**
Roland Heiloo - *In times of panic* **(ned)**

CASSETTES

Chelsea - *Live in Norwich & Leeds*
Higsons - *Live at the 100 Club*
Treatment - *Intensive*
Legendary Pink Dots - *Brighter now*
Null and Void - *Four minute warning*
Folk in Hell - *verz. cas. uit West Londen*
Index Audio Magazine - *Verz. cas. o.a. It's immaterial*
Eton Crop/Pistache bv - *(ned)*
Schlaflose Nächte - *live* **(ned)**
Tago Mago - *blad + cas met Lol Coxhill/Eyeless in Gaza* **(frans)**

EUW ENSIES

DIE KAPAZITÄT

Leichte Stimmen (Kunkurenz) Elpee

Staphan Braun, Wolfgang Marx en Christoph Willumet, 'de drie van Die Kapazität' zijn eigenlijk amper zichtbaar op de hoes van hun eigen debuutelpee. De foto op de achterkant van de cover is vaag; de elektronische apparatuur waar ze met z'n drieën achter staan is met felle kleurtjes versierd en trekt dus eerder de aandacht. Precies zo is het gesteld met de muziek op *Leichte Stimmen;* de mechanische geluiden van ritmeboxen en synthesizers trekken allereerst de aandacht. Je moet beter en langer luisteren, wil je daarachter de levende songs van de groep horen. De 'echte' Kapazität zit verstopt in een koud radarwerk van onverschillige metaalklanken.

Het is merkwaardig luisteren naar Leichte Stimmen. Alsof je radio afgestemd staat op een zender die wordt gestoord. Juist door de hinderlijke bijgeluiden word je gedwongen beter op de muziek te letten, juist door de storing krijgt 'het liedje' een schoonheid die er in de kale vorm, 'luid en helder', waarschijnlijk niet geweest zou zijn. De bijzonderheid van Die Kapazität is voor een behoorlijk deel te danken aan producer Chris Lunch, die de storing extra naar voren haalde.

Door de veelkleurige elektronische geluidsdrukte is Leichte Stimmen zeker een plaat van deze tijd, want de chaotische grotestads-drukte is er nadrukkelijk in verklankt. Maar Die Kapazität heeft niets van de benauwende isolementsagressie die veel groepen uit Berlijn kenmerkt en gelukkig ook niets van de 'Kijk-mijes' mentaliteit van bijvoorbeeld DAF. De spanning die Die Kapazität oproept is juist zo beklemmend, omdat er geen patserige vuist wordt gebald. De frustratie wordt geconstateerd en zo scherp mogelijk weergegeven, maar nergens opgedrongen.

Pas tegen de tijd dat ze de studio ingingen voor de opnamen van Leichte Stimmen (eerder verscheen er van Die Kapazität een 12-inch, getiteld *Bündig*) zijn de groepsleden zich intensief gaan bezighouden met elektronica en dat verklaart waarom het mogelijk is zo'n duidelijke scheiding te trekken tussen het elektronische gedeelte en de nummers van de groep zelf; er is geen integratie, maar confrontatie.

Naast synthesizer maakt Die Kapazität ook gebruik van een 'gewone' gitaar en basgitaar, naast de ritmeboxen klinkt ook een drumstel. De zang is voor een groot deel meerstemmig, de tekst slechts gedeeltelijk te begrijpen. Leichte Stimmen vond ik een uitermate intrigerend album; ik bleef het draaien om achter een geheim te komen, toen begon ik de nummers mooi te vinden en bleef de ontraadseling halverwege steken. Gelukkig maar.

Joost Niemöller

THE RESIDENTS

The Story of two Cities (Ralph Records) Elpee

Uitgaande van het feit dat The Residents, toen ze begonnen, met hun muziek tien jaar vooruit liepen en dat we dus hun werk uit de jaren zeventig in de jaren tachtig kunnen situeren, zou dit jaar de doorbraak voor hen moeten zijn. Dat gebeurde althans wel met die andere vier-mans-formatie, waarmee The Residents niets gemeen hebben, in 1962 (maar zijn The Residents eigenlijk wel een vier-mansformatie en blah blah blah).

Deze nieuwe elpee zou dus voor deze doorbraak moeten zorgen. Voor het Ralph Records label zou dat trouwens wel een uitkomst zijn, want als we de berichten mogen geloven, gaat het op zijn zachtst gezegd financieël niet zo best. Hoe dan ook, we kunnen in ieder geval alweer de negende elpee (de verzamelaar *Nibbles* niet meegerekend) aan onze verzameling toevoegen. En wat voor één. Als dit de laatste stuiptrekking van Ralph is, dan is het wel een verpletterende.

Deze opvolger van *Mark of the Mole* (voor de echte fan was er eind 1981 ook nog de EP *Babyfingers* te verkrijgen) heeft enkele raakpunten met de bovengenoemde elpee. Allereerst komen in bepaalde nummers thema's terug, die we ook al op Mark of the Mole konden beluisteren. Daarnaast zijn er ook enige tekstuele overeenkomsten. De muziek, het geluid, is echter totaal anders. Werden er op Mark of the Mole overwegend synthesizers en aanverwante elektronische zaken gebruikt, op deze elpee wordt er ook een belangrijke plaats ingeruimd voor allerlei blaasinstrumenten en een piano. Er wordt onder andere geflirt met nachtclubmuziek en een jazzy showorkest-achtig repertoire (Glenn Miller), maar de weirde Residents-sound is toch overduidelijk aanwezig.

Dat is eigenlijk wat The Residents het meeste typeert: elke elpee is zo volkomen anders en vernieuwend, maar past anderzijds zo volkomen in het totaalgeluid, dat men wel eens de neiging krijgt te denken, dat alles allang van tevoren gepland is. Deze eigenschap maakt van The Residents een unieke gebeurtenis, welke nog versterkt wordt door de obscuriteit, waarmee ze zijn omgeven (Wie zijn het? Hoeveel zijn het? Leven ze eigenlijk wel? Hebben ze een vrouw en kinderen?).

Hoewel elk produkt een op zichzelf staand monument is, heeft elke Residentsfan toch zo zijn voorkeuren. Bij mij zijn dat *Not Available* en *Third Reich 'n' Roll,* maar deze *The Story of two Cities* kan daar gevoegelijk bijgerekend worden.

Trouwens, als deze elpee inderdaad de doorbraak van The Residents zou zijn, iets wat de trouwe fan een rotzorg zal zijn, mogen we de komende acht jaar wel heel voorzichtig met ze zijn, want je kunt er de donder opzeggen, dat ze dan in 1990 uit elkaar gaan. Dat gebeurde althans wel met die andere vier-mans-formatie, waarmee The Residents niets gemeen hebben, in 1970 (maar zijn blah blah blah).

Brian Dommisse

PHILIP GLASS

Glassworks (CBS) Elpee

Te pas, maar ook vaak te onpas wordt de term 'Minimal Music' gebruikt in relatie tot popmuziek. Hoe vaak komt het niet voor dat je in verband met een bepaalde groep hoort of leest over 'Minimal-loopjes', over een 'typische Minimal-Sound', of – nog erger – over een 'Minimal-achtige songstructuur'. Het gaat natuurlijk niet aan om eventjes schools aan te geven dat zoiets 'helemaal niet mag', want het leuke aan popmuziek is nu juist dat er een heleboel mag en maar weinig op een bepaalde manier hoort.

Juist daarin ligt, lijkt me, een belangrijk verschil met de 'echte' Minimal Music, want die is juist volgens een aantal zeer strenge principes opgebouwd, vraagt om een geschoolde instrumentbeheersing en heeft door haar serieuze sfeer eerder met 'klassiek' dan met 'pop' te maken. Overigens, dat erg veel experimenterende popartiesten (van Soft Machine tot Soft Verdict) zich bewust door Minimal Music hebben laten inspireren, lijkt me evident. In veel gevallen echter wordt die lijn wat al te gemakkelijk getrokken.

En ook dat laatste heeft te maken met het eigenlijke karakter van de Minimal Music. Minimal Music onderscheidt zich van veel andere klassieke muziek, doordat het niet verticaal, maar horizontaal is opgebouwd. Dat klinkt moeilijker dan het is. Met 'verticaal' wordt bedoeld: hoe klinken een aantal tonen samen op één moment. Met 'horizontaal'; hoe klinken tonen die na elkaar worden gespeeld. Je kunt het vergelijken met een gitaarakkoord, dat in het eerste geval in één keer wordt aangeslagen en in het tweede geval wordt getokkeld. Verticaal is vooral veel Westerse muziek, met haar aandacht voor meerstemmigheid en harmonieën. Horizontaal is vooral veel Oosterse muziek, waarbij men vaak 'ons' principe van meerstemmigheid niet eens kent, omdat men meer gericht op een doorgaand ritme of een doorgaande tonenreeks.

Veel Oosterse muziek klinkt daardoor opener, relaxter. De componisten van de Minimal Music hebben zich bewust naar dat Oosten gericht; een bron van inspiratie was bijvoorbeeld de Indonesische Gamelan. Afrikaanse volksmuziek heeft soms eveneens model gestaan. Ook voor popmuziek geldt dat de Oosterse en Afrikaanse volksmuziek als inspiratiebron gefunctioneerd heeft. Dat is veel onbewuster en 'vanzelfsprekender' gebeurd als bij Minimal Music, maar de relatie mag duidelijk zijn en ook dat het niet altijd terecht is om al te snel van Minimal-invloeden te spreken, wanneer het in feite om iets anders gaat.

Met het nieuwe stuk *Glassworks* van Philip Glass (samen met Tery Riley en Steve Reich een van de belangrijkste componisten van Minimal Music) wordt meteen duidelijk hoe dicht Minimal Music tegen de 'klassieke atmosfeer' aanzit en hoe ver het wat dat betreft verwijdert is van pop. Glassworks is een keurige plaat, gespeend van alle spontaniteit. Nergens krijg je zo'n aangenaam gevoel van 'dat zou ik ook willen kunnen'; het gaat hier om Cultuur en er is een Afstand.

Opvallend is het daarbij dat Philip Glass, die voorheen zijn muziek nog het meest populariseerde en daardoor in het vaarwater van de pop kwam,

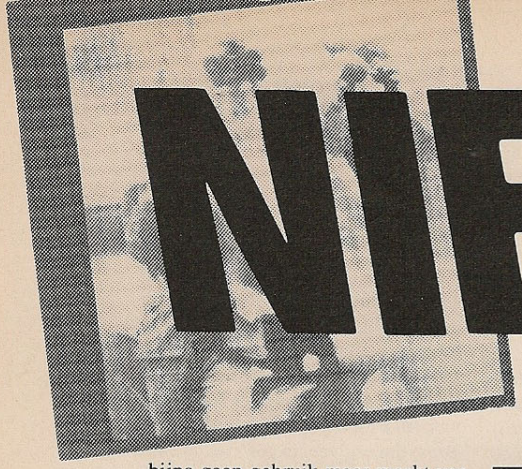

NIEUW UIT

RECENSIES

bijna geen gebruik meer maakt van elektronische instrumenten en wat betreft de melodieën en de klankkleuren nu eerder doet denken aan Chopin of Debussy dan aan John Foxx.
Er speelt op Glassworks een voltallig orkest mee van piano's, violen, cello's, blaasinstrumenten en een heel enkele bassynthesizer, die soms wat vervreemd, als uit een andere tijd, in het geheel opduikt. Glassworks bestaat uit zes delen en daarbij zijn net als bij klassieke muziek, langzame en snelle delen te onderscheiden. Door de repeterende tonenreeksen is de muziek van Philip Glass bij uitstek geschikt om eventjes lekker weg te dromen, vooral ook omdat er zo weinig in 'gebeurt' dat je niet makkelijk wakkerschrikt. En toch, als je wel oplet, hoor je hoe razend ingewikkeld die minimale muziek in elkaar zit en hoe veel er te beleven valt wanneer je naar de kleine nuances gaat luisteren. Soms vind ik Glassworks een mooie plaat, soms irriteert het me.

Joost Niemöller

PORTION CONTROL

Surface and be seen (In Phaze Records) 12 inch

Ian Sharp (elektronica), John Whybrew (elektronica) en Dean Piavani (vocalen) hebben op deze 12 inch vijf nummers gemaakt te weten: *Spinola* (Blotch), *Terror leads to better days*, *Simple as a.b.c.*, *Monstrous bulk* en *He is a barbarian*.
De muziek van Portion Control wordt beheerst door de synthesizer. Het nummer Spinola is geliëerd aan de muziek van Der Plan. Terror leads to better days is swingend en heeft een leuke melodie. De overige nummers zijn experimenteler en spelen zich af in een langzaam tempo.
Vermeldenswaard is, dat de plastic hoes om de normale hoes bedrukt is en samen vormen zij een geheel. In de hoes bijgesloten treffen we een prijsvraag aan. Om twee tracks van een flexi-disc te mogen volspelen moet je het akkoord op het label van de plaat raden. Net als deze plaat een leuke synthese tussen idee en materie.

Erik Voogel

FLO & ANDREW

Takesuicide (Broadbean Records) 12 inch

Een consequent doorgevoerd patroon van monoritmische drums en ingehouden synthesizergeluiden (het best te omschrijven als het borrelen van kokend water) vormt de basis van het onheilspellende Takesuicide. Het duo Flo & Andrew vult dat aan met zwaar blaaswerk, tegendraadse korte klanken en een zangstem, die steeds wanhopiger klinkt, uiteindelijk als een echo wegstervend in de ruimte.
Vergelijkingen met Steve Reich en de atonale bombastiek van Edgar Varèse dringen zich op. Hinderlijk zijn die invloeden niet, omdat Flo & Andrew de stijlfiguren op een eigen manier toepassen.
Aan het eind lost het basispatroon op in een versneld ritme van nu alleen de drums. Dan is het stil. Huiveringwekkend mooi. Zowel qua associatie (de zelfmoord!) als in muzikaal opzicht wordt een onverwachte climax bereikt.
Het is slechts één van de verrassingen die het dertien minuten durende nummer biedt. Ondanks de ogenschijnlijk minimale aanpak komen bij veelvuldige beluistering steeds meer elementen bovendrijven, die je in eerste instantie over het hoofd ziet. Wie zich de moeite wil getroosten kan een hoop plezier beleven aan zo'n muzikale ontdekkingsreis.
Intussen ben ik dan ook behoorlijk nieuwsgierig geworden naar de verdere verrichtingen van dit illustere tweemanschap.

Pim van Galen

HOLGER HILLER EN THOMAS FEHLMANN

Wir bauen eine Stadt (Ata Tak WC 1) Cassette

Paul Hindemith (1895-1963) was een Duits componist, die onder meer een reeks pedagogische composities schreef voor huis-en schoolgebruik. Eén van die stukken heette *'Wir bauen eine Stadt'*; een reeks liederen voor kinderen. Palais Schaumburg was een paar maanden geleden nog een van Duitsland's meest veelbelovende bands; in dat stadium zijn ze er maar mee gestopt. Twee leden van Palais Schaumburg voeren op deze ultra korte en ultra mooie cassette bovengenoemd stuk van Hindemith uit. Holger Hiller zingt het, Thomas Fehlmann bespeelt de synthesizers.
De stukken muziek (die iets weghebben van de bekende Kurt Weil/Bertold Brecht composities) worden knap en met weinig poppy vervorming uitgevoerd. De synthesizers lijken soms op kromhoorns en ook door het 'door elkaar lopen' van twee, drie melodielijnen heeft de muziek iets middeleeuws. Het nummer Wir bauen eine neue Stadt van Palais Schaumburg vinden we hier in de versie van Hindemith terug en geeft zo een beeld van de veelzijdige invloeden die Palais Schaumburg ondergaan moet hebben. De teksten gaan over fantasieën uit de kinderwereld en Holger zingt ze met een vertederend mooie stem. Dit is geen popmuziek, geen klassieke muziek, geen avantgarde, dit is gewoon uitermate intrigerend.

Joost Niemöller

DIE UNBEKANNTEN

Idem (Monogam 007) 12 inch

De hoes laat drie militairen zien, die je door hun verrekijkers vanaf een militair voertuig aankijken. Kant één bevat twee nummer: *Casualties* (2.16) en *Radio War* (2.28) van het duo Gray, Reeder. Beide nummers bevatten een dominant basgeluid, aangevuld met schel gitaargeluid, droeve zang en een donker drumgeluid. De bas fungeert als muzikaal plateau waarop door middel van de instrumenten, nadat zij door de electrische centrifuge zijn gehaald, een muzikaal sfeerbeeld wordt geschetst. Radio War bevat een leuk einde met vervormde radiostem en muziek.
Kant twee bestaat uit één nummer getiteld *Poseidon* (3.24). Duitse teksten afgewisseld door Engelse vertellen het verhaal van de Poseidon. Je hoort de ondergang compleet met doodskreten van verdrinkende mensen.

Erik Voogel

THE FALL

Hex Enduction Hour (Kamera Records) Elpee

Wat mij betreft kunnen er niet genoeg Fall-elpees op de markt verschijnen. Hoewel je van een plaat van het gezelschap uit Manchester altijd voor een deel weet wat je kunt verwachten (de zang van Mark E. Smith is nu eenmaal beperkt en de koortjes en gitaarakkoorden klinken net niet hoe ze eigenlijk horen te klinken), heeft The Fall kans gezien bij elke plaat die de groep uitbracht weer een stapje vooruit te doen.
De bezetenheid en woede over neptoestanden in de wereld blijven overduidelijk aanwezig. Smith is met zijn cynisme niet in te pakken door het muziekwereldje. Hex Enduction Hour: een uur lang The Fall, een uur prachtig geluid, waar sommige mensen nooit aan zullen wennen.
Ook op deze plaat maakt The Fall weer gebruik van vele stijlvormen uit het muzikale verleden en doet dat op een geheel eigen, onorthodoxe manier. Smith en de zijnen gebruiken bijvoorbeeld een typisch zestiger jaren intro, maar barsten dan los in agressie.
Hoogtepunten: *Hip Priest* (rustig, met maffe, hoge zang), *Classical* (het nummer waar de twee drummers optimaal samenwerken) en *Winter* (begint op kant een, gaat op kant twee vrolijk verder). Ook *Jawbone and the Air Rifles* is een Fall-klassieker van het beste formaat, alleen jammer dat het mooie valse (of eigenlijk Fall-se) koortje dat op de cassette Live in London goed naar voren stond gemixt nu nauwelijks meer is te herkennen.
Hex Enduction Hour is wat mij betreft de beste Fall elpee tot nu toe. Het muzikale stramien waarbinnen de groep opereert is natuurlijk uiterst beperkt maar de groep is zich daar van bewust en weet binnen dat kader het onderste uit de kan te halen.
Er is eigenlijk maar een manier om deze recensie te besluiten en dat is de manier waarop een Engelse recensent het deed: 'Dit is een schitterende plaat, maar luister niet naar mij en ook niet naar de mensen die zeggen dat deze plaat rommel is. Luister zelf, want The Fall is geen tweedehands ervaring'.

Erwin Blom

THEATRE OF HATE

Westworld (Burning Rome Records) Elpee

'Do you believe in the Westworld?' is een vraag die gesteld wordt op de eerste officiëel in Nederland uitgebrachte langspeler van Theatre of

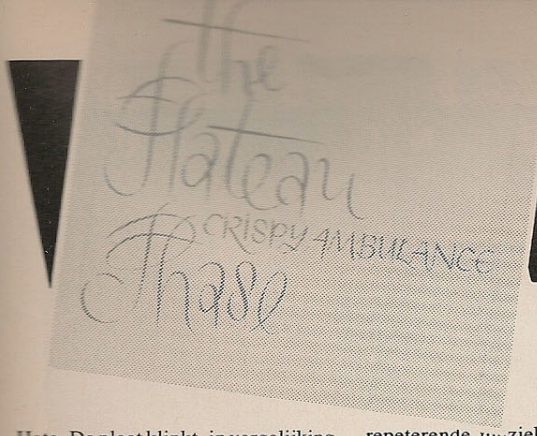

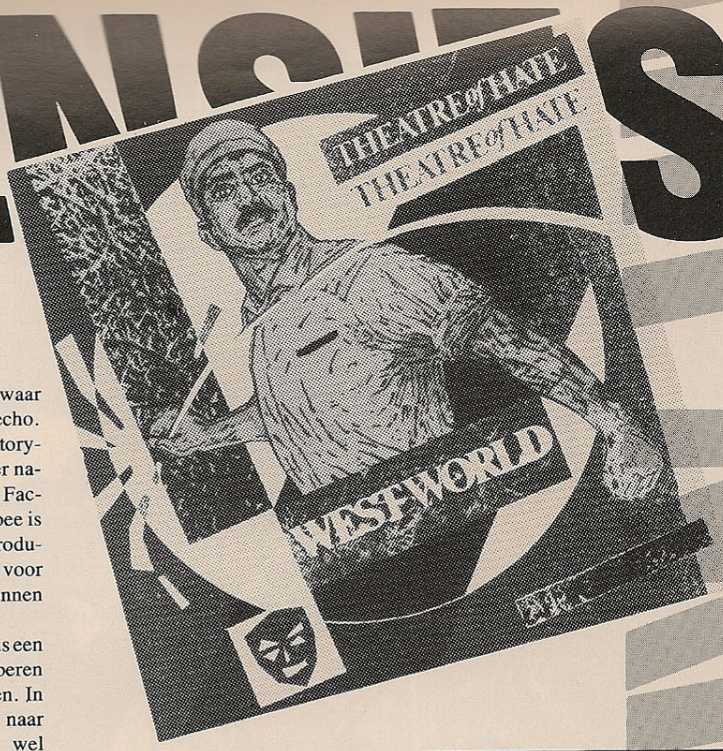

Hate. De plaat klinkt, in vergelijking tot het eerdere materiaal (o.a. een live elpee en 7-inch singles, misschien bij importzaken verkrijgbaar) veel voller en af en toe zelfs wat bombastisch. Dit doet echter in het geheel geen afbreuk aan de muziek. De gedreven overtuiging is wel degelijk aanwezig. De producer, Mick Jones (The Clash), voelt goed aan wat waar moet komen. Alles sluit prachtig ineen.

Kirk Brandon kan niet echt zingen, maar het klinkt wel heel erg mooi. Tot op bepaalde hoogte kan hij het allemaal nog halen en klinkt het zuiver, maar bij tijd en wijle kan hij er niet meer bij en blijft dan toch doorzingen. Dit heeft een speciaal, overtuigend karakter en is alles behalve storend.

De drumpartijen van Luke Rendle zijn over het algemeen zeer rollend en gedreven (zoals in *The Klan*). Hij maakt meer gebruik van zijn trommels dan van hi-hat en/of bekkens. Een heel mooi extra aspect in het geluidsbeeld is de saxofoon van John Lennard. Hij wisselt functioneel meeblazen af met eigenzinnige, expressieve uitspattingen.

Stan Stammers, de basgitarist tenslotte, speelt over het algemeen niets meer of minder dan noodzakelijk is en volgt soms de zangmelodie, een bekend, doch weinig toegepast effect (duidelijk te horen in *Freaks*).

Westworld is een echte luisterplaat. De muziek bevat uiteenlopende composities en men schuwt onverwachte overgangen in nummers niet. De opbouw is vaak doordacht en boeiend. Het is duidelijk hoorbaar dat de groep zich richt op het zo geconcentreerd mogelijk overbrengen van emotie. Hierbij beperkt men zich gelukkig niet tot een monotonie van negativiteit, maar wordt blijk gegeven van een fijnzinnig gevoel voor nuance.

Over mijn geloof in de wereld van het westen wil ik hier niet uitweiden, maar Theatre of Hate stelt in ieder geval de juiste vragen.

Dick Rijken

CRISPY AMBULANCE

The Plateau Phase (Factory Benelux) Elpee

Het probleem bij platen als deze is, dat ze wat al te duidelijk tot een bepaald soort behoren. Het 'Factory-soort' in dit geval. Het verhaal daarover is inmiddels bekend: sombere, repeterende muziek met een zwaar ingemixte bas en drums en veel echo. De huisproducer van het Factory-label, Martin Hannett drukt zeer nadrukkelijk zijn stempel op de Factorygroepen en platen. Deze elpee is niet door Martin Hannett geproduceerd, maar zo te horen had dat voor hetzelfde geld wel gebeurd kunnen zijn.

Het is bij 'The Plateau Phase' dus een kwestie van even slikken en proberen door 'het soort' heen te luisteren. In dit geval bleek er iets moois naar boven te komen. Misschien wel Crispy Ambulance zelf.

Vooral ritmisch vind ik 'The Plateau Phase' uitermate boeiend. Op drums en 'overige instrumenten' wordt een tegendraads, wringend ritme aangegeven; elk instrument lijkt haar eigen regelmaat te volgen en toch past het net in elkaar, waardoor er een trekkende spanning ontstaat. Alsof je twee rubberen doppen van elkaar probeert te schuiven.

Het is wel een elpee met 'momenten'. Soms is die spanning er, soms is het alleen maar duffe somberheid, halfzachte monotonie. Die afwisseling van boeiende en minder boeiende momenten vindt opvallend snel plaats, vaak binnen een nummer. Met name de langdurende instrumentale uitwerkingen van een song zijn soms verbluffend knap, maar dan volgt er weer zo'n refreintje, dat je wat al te vaak op andere platen hebt gehoord. Het voordeel daarvan is natuurlijk weer dat de 'mooie momenten' extra dierbaar worden. Een sympathieke vorm van grilligheid misschien.

De bezetting van Crispy Ambulance is conventioneel (bas, drums, synthesizer, gitaar, zang), maar dat valt nauwelijks op, omdat iedere partij genoeg op zichzelf staat en bovendien vaak originele lijnen volgt. Het is wel een marginale kwestie, maar dat gaat tegenwoordig voor de meeste moderne Engelse popmuziek op.

Joost Niemöller

FIVE OR SIX

A thriving and happy land (Frizzbee-records) Elpee

Five Or Six maakt spannende sfeermuziek. Vrij statische nummers waarop de ritme-instrumenten meestal ontbreken. De opvolger van *Total Exposure* is een ware voltreffer geworden.

Kant een opent met *Exhibit A*. De accordeon luidt het nummer in. Onder andere bas en blazers maken een rustig geheel. Als goed contrast komen dan de tikken op de trommel als zweepslagen de boxen uit. De zanger vult aan: 'My mouth melts in to yours, but my mind remembers your heart'. Hij zingt het met een hopeloze stem, maar mooi.

Een nummer als *22 hours* is dan weer totaal anders opgebouwd. Het is een duel tussen twee blazers: de ene start een loopje waarna de ander vlak erna volgt met hetzelfde loopje of een variant erop die eigenlijk net met het origineel wringt. Het resultaat is een boeiend spanningsveld. Ook de overgang van 22 hours naar *Occurance At Hand* is prachtig: de blazersnoten vloeien over naar het nummer van de plaat waarop voor het eerst drums wordt gebruikt. Een relaxt gitaarschema, met melancholieke zang.

Voor kant twee geldt eigenlijk hetzelfde: veel afwisseling en een sfeer die melancholie uitstraalt. Een mooie plaat.

Erwin Blom

THE HONEYMOON KILLERS

Les tueurs de la lune de miel (Crammed Discs) Elpee

The Honeymoon Killers is de tweelinggroep van Aksak Maboul. Deze laatste groep heeft wel ongeveer dezelfde bezetting, maar maakt muziek die heel wat ingewikkelder en eclectischer is. The Honeymoon Killers noemden zichzelf ooit een kruising tussen de B52's en James White and The Blacks. Dat zal wel met de nodige ironie bedoeld zijn, want een nummer als *Route Nationale* is typisch Europees en hoort eerder thuis in de wereld van het lichte amusement dan in die van de dansbare new wave.

Toch staan hier enkele driftige pareltjes verzameld: *J4* bijvoorbeeld, met huppelende bas, gillende gitaar en het speelse farfisa-orgeltje van Marc Hollander. Of *Ariane*, een wippend instrumentaal nummer dat inderdaad aan geciteerde voorbeelden doet denken. Boven deze oorvriendelijke

ALLE INLICHTINGEN:
POSTBUS 5591 1007 AN AMSTERDAM
020/682255 OOK VOOR DE PROFESSIONELE
ACHT SPOREN STUDIO
VOOR DEMO EN
'EIGEN BEHEER'
PRODUKTIES

WIBAUTSTRAAT 212 1091 GS AMSTERDAM

RECORDS FOR THE CONNOISSEUR

RAF

Rijnstraat 166-168
Amsterdam
Tel 020-
445706

RAF PLATEN

POP · NEW WAVE
REGGAE · JAZZ
BLACK MUSIC
EXPERIMENTEEL
FUNK
OLDIES
SYNTHESIZER

RAF PLATEN

rebop records

KONINGSTRAAT 35 TE NIJMEGEN TEL: 080 - 230863

PLATO

APELDOORN . ZWOLLE

ELPEES

NIEUW

structuren priemt echter in alle stukken een vlaag waanzin naar boven, die niet in weinige mate te danken is aan het obsederende stemgeluid van Yvon Vromman en de inspirerende medewerking van Alig (Family Fodder). Met die groep heeft Honeymoon Killers het gebruik van de uitzinnigste ritmes gemeen, ingekleurd met speelse en demente klankuitspattingen, zodat hier uiteindelijk een soort spastische dans wordt opgewekt.

Jan Landuydt

THE BRASSERS

They wanted us away/ (Kremlin Products) 12 inch

De eerste single van de Belgische Brassers bleek een zeer pertinente titel te hebben meegekregen: na *Toen was er niets meer* werd het heel stil rond de Brassers. De op die eerste single afgedrukte tekst kan misschien enig licht op dit stilzwijgen werpen: 'de macht van het gezag en het gezag van de macht waren duidelijk sterker dan wat voelde en dacht'. De Brassers voerden een harde en compromisloze politiek en kwamen spoedig in aanraking met het Belgische gevangeniswezen. Het is ook veelbetekenend dat deze tweede produktie van de groep, een maxisingle, werd uitgebracht in Nederland. De zwart-witte hoes toont puntige loopgrachtpalen en op de insert staat naast de (Engelse) teksten een beeld afgedrukt uit *Silence* van striptekenaar Comes, waarop de collaboratie wordt weergegeven tussen de woedende mens en de giftige slang.

En de Brassers zijn giftig op deze plaat: 'so you wanted us away/but we' ll get you away'. De wilde woede laait weer op, maar in combinatie met een vertwijfelde angst: 'moments of fear, moments of anger/ moments to fail or moments to feel strong': geen prettige gevoelens. De frustraties en de opstandigheid worden uitgebraakt, via hun songs breken de Brassers uit de boeien die de maatschappij hen heeft opgelegd.

Via een stem vol pijn en kwelling, ingebed in uitgetrokken gitaargescheur en versplinterde percussie. In het land van de Brassers is het nog steeds No Fun geblazen en die pessimistische visie wordt doeltreffend in geluid omgezet. Misschien moet men zich toch vragen stellen, wanneer een groep de eenzijdigheid van zijn omwereld aanklaagt, maar tegelijk vervalt in een eendimensionale verwoording van deze beschuldiging.

Jan Landuydt

RICHARD BONE

Emerging Melodies (Rumble Records) Elpee

Van Richard Bone weet ik eigenlijk niets meer dan dat hij kennelijk verantwoordelijk is voor de *Machines and Music* op het in New York verschenen album *Emerging Melodies*, een album, dat de soundtrack is bij een video-track die ik nooit heb gezien. Gestoken in een witte hoes met een gat ter grootte van het label, waarop een emotieloos gezicht (Richard Bone?) kwam 'Emerging Melodies' hierheen. Een plaat met puur elektronische, instrumentale stukken zonder naam. Dat is wat je noemt clean.

De merendeels korte en soms ultrakorte stukken op de plaat zijn qua eenvoud en melodie te omschrijven als de instrumentale versie van Kraftwerk. De schoonheid van een ijsschots, drijvend onder een kristalheldere hemel en geen mens te zien; de muziek van Bone verplicht tot het bewaren van een veilige afstand.

Het zijn merendeels synthesizers die je hoort; daarop worden de 'Emerging' melodiëen gespeeld, die elkaar gedeeltelijk overlappen en soms meerstemmig worden. Eigenlijk zijn het niet zozeer melodieën, eerder themaatjes die soms voorzichtig uitgebreid worden tot een meer omvattend geheel. Een heel enkele maal is iets hoorbaar, wat lijkt op een elektrische piano, regelmatiger klinken er ritmeboxen. Soms swingt het, maar meestal niet. Mooi aan Emerging Melodies vind ik voornamelijk dat er nergens met golven van geluid wordt gesmeten (dat gaat zo makkelijk met die apparaten), maar dat elk moment ingetogen blijft, teder. En het blijft toch gek om dat laatste woord te gebruiken voor muziekmachines.

Joost Niemöller

ANIMAL MAGIC

Get It Right (Recreational Records) 12-inch

De markt begint zo langzamerhand overvoerd te raken met de nieuwe dansmuziek en het is dus hoog tijd om het kaf van het koren te gaan scheiden.

Animal Magic mag in ieder geval blijven. De groep uit Bristol maakt dansmuziek van het beste soort waarvan de ingrediënten zo zoetjes aan bekend zijn: funky basspel, idem dito drumwerk en op hol geslagen blazers.

Het geluid van Animal Magic is het beste ergens tussen The Higsons en Pig Bag te plaatsen. De plaat is lekker ruw opgenomen en de nummers hebben één ding gemeen: of het nu *Get It Right* (langzaam met aanstekelijke zang), *Grip* (up tempo met vooraanstaande rol voor de gitaar), *Crow Black* (compleet met repeterend blazersloopje als Pig Bag) of *Go-Funky-Doo-Lally* (instrumentaal) is, je voeten moeten bij het beluisteren ervan wel van de vloer.

Erwin Blom

OPERATING THEATRE

Rapid Eye Movements (United Dairies Records) Elpee
THE NOCTURNAL EMISSIONS Fruiting Body L.P. (Sterile Records) Elpee

Nieuws van het elektronische front. Aan welke klanken worden onze oren nu weer blootgesteld? Slechts een geoefend luisteraar zal op heldere momenten lijn in de schijnbare chaos kunnen ontdekken. Moeilijke muziek dus? Misschien kunnen we hier beter spreken van geluid, aangezien het begrip muziek over het algemeen associaties oproept met instrumenten en aanverwante zaken, die op de platen van Operating Theatre en The Nocturnal Emissions ver te zoeken zijn of op z'n minst op een geheel andere manier worden gebruikt. Moeilijk geluid dan? Ja, zo komen we een heel eind in de richting. De klanken zijn bedoeld om bij aandachtige beluistering dezelfde emoties op te wekken zoals we dat gewend zijn bij eerder genoemde muzikale uitspattingen. In hoeverre wordt dit doel bereikt door Operating Theatre en The Nocturnal Emissions? We zullen zien.

Roger Doyle, opererend onder de naam Operating Theatre, noemt zijn plaat *Rapid Eye Movements*, naar de compositie die kant één in beslag neemt. Tijdens onze slaap zijn er droomperiodes, waarin snelle oogbewegingen voorkomen, die gepaard gaan met een verhoogde hersenactiviteit. In deze zogenaamde REM-slaap (Rapid Eye Movements) is ons lichaam geheel in rust en zijn de hersenen actief. De klankbeelden van Roger Doyle (gedeeltelijk opgenomen in het instituut voor Sonologie te Utrecht) vereisen ook inderdaad deze benadering. De compositie R.E.M. is een wel zeer verwarrende droom. Stukken conversatie met kinderen, ver verwijderd klinkend pianospel en prachtige elektronische klanken wisselen elkaar af en vormen een gevarieerd klankbeeld. Helaas is de lijn ver te zoeken. Het klinkt allemaal veel te gekunsteld en aan elkaar geplakt.

Kant twee, de compositie *Fin-Estra*, heeft deze gebreken gelukkig in veel mindere mate. Geen wekkers, kinderstemmen en andere afleidende klanken, maar bijna geheel elektronisch, wat de sfeer ten goede komt. Het klinkt veel overtuig(en)der. Zo zou ik ook wel willen dromen. Prima!

The Nocturnal Emissions met hun Fruiting Body elpee zitten gelukkig ook op deze lijn, die, zij het met enige wendingen, doorgetrokken kan worden naar mensen als Cabaret Voltaire en Gilbert & Lewis (zie Vinyl 13). Elektronische klanken, soms ondersteund door ritmische patronen, geven een eenduidig, atmosferisch totaalbeeld. De plaat vereist aandachtige en herhaalde beluistering, maar zal, niet snel vervelen.

Voor een verdergaande kennismaking met de moderne elektronische muziek lijken de twee platen mij zeer geschikt. Zolang nachtmerries niet het gevolg zijn, is het allemaal verantwoord!

Dick Rijken

SOVIET SEX

Happy End (Eksakt 002) Elpee

Bij het ontwikkelen van activiteiten als de hoofdstedelijke televisiepiraat PKP, nieuwe primitieve schilderkunst, en moderne muziek van Soviet Sex door de heren Ploeg en Klashorst valt telkens weer de rauwe onafheid op, ontstaan door een (te) snel verlopend produktieproces. Het ontstane product is gericht op snelle consumptie en daardoor nogal oppervlakkig. Maar hierbij is het begrip spontaniteit als directe emotionele reactie op een gegeven omstandigheid meestal op hen van toepassing, waardoor de onafheid haar kracht krijgt.

Als muzikaal collectief heeft Soviet Sex dan nu zijn eerste elpee afgeleverd. En de muziek bezit, evenals de tekst, bijzonder weinig diepgang. Vanuit de basisbezetting van drums, bas, gitaar en zang zijn tien, aan psychedelische rock verwante nummers op een slordige manier op de plaat gezet. Productietechnische foefjes waren (buiten een gitaaroverdub) taboe, arrangementen zijn beperkt tot een simpele sax- of orgelpartij op de achtergrond. Echter de nerveuze ongeremdheid en dadendrang missen in deze uitingsvorm de primitieve kracht die bij alle andere activiteiten zo karakterbepalend is: de muziek wordt saai en langdradig. In tegenstelling hiermee is de hoes. In de twee meest contrasterende tinten, zwart en wit, barst de Apocalyps in alle hevigheid los. Met enkele dikke, grove zwarte lijnen worden vier lijdende naakte mensfiguurtjes neergezet. Rauw, krachtig en duidelijk. En dat is wat de muziek mist. Die paar zwarte lijnen die, in de juiste herkenbare vorm gehanteerd, in contrast met hun achtergrond een explosief beeld, c.q. geluid geven.

Gerard J. Walhof

DIE DORAUS UND DIE MARINAS

Blumen und Narzissen (Ata Tak WR 12) Elpee

Het soort humor waaraan Adreas Dorau zijn charme ontleent, heeft zeer veel weg van de wijze waarop eens Jonathan Richman gevaarlijk dicht parodie en werkelijke onbenulligheid naar elkaar toe liet komen. In feite zijn het uitermate onbenullige en uitermate commerciële liedjes die Dorau maakt. Maar elk liedje heeft wel iets wat afwijkt, iets wat niet klopt en wat daardoor ontroert en vervreemdt. Het is als een stripverhaal waarbij de kleuren net een stukje naast de lijnen zijn afgedrukt.

Net iets te snel speelt de ritmesectie een soort Grace Jones disco, waardoorheen een lullig orgeltje, dan wel synthesizertje verweven zit. Dorau zingt daarbij met een net niet valse, half gebroken en hese stem over vooral concrete zaken als de Noordzee, inkopen doen in de stad, reisen en machinist worden, maar ook over zoiets abstracts als ernst. Maar wat doen woorden als 'Blumekohl Penis' in een liedje over een *Lokomotivführer?* Het zijn telkens die kleine, misplaatste nuances waardoor je op eigenaardige zijsporen wordt gezet. *Arrividierci,* dat gaat over het afscheid van een geliefde, zeer zoetsappig allemaal, krijgt plotseling uitermate stijlvol een geile vrouwenstem ingemixed. In *Ich hab das Glück* zette de studiotechnicus kennelijk iets te snel de bandrecorder af, want volkomen onverwacht gaat het laatste couplet over in stilte. En wat betekent in godsnaam; 'Tulpen und Narzissen sagen ja, sagen nein, sagen jaa. Nein zur Liebe, ja zum Spiel'? Soms krijg je de indruk dat je allerlei diepzinnige dingen moet zoeken achter de meest onbenullige teksten.

Er staan op z'n minst twee uitermate mooie liedjes op deze plaat, die overigens niet op elke track omlijst zijn door de Marina's: het achtergrondkoortje dat bestaat uit 12 tot 14 jarige meisjes. Die twee mooiste liedjes zijn voor mij uiteraard *Fred Vom Jupiter* dat al eerder op single verscheen en *Junger Mann;* een vraag- en antwoordspel tussen koor en Dorau met als moraal 'je moet het meisje dat je leuk vindt gewoon zoenen, geen leuterpraatjes vooraf'. Misschien wordt Dorau nog echt de nieuwe David Cassidy. Hij ziet er op de hoesfoto in ieder geval genoeg als een idool uit.

Joost Niemöller

DIVERSE ARTIESTEN

(Studio 12) Cassette

'Studio 12 is een label, dat zich tot doel stelt het verkopen en promoten van vooruitstrevende Haarlemse muziek en drukwerk', zo staat er in het informatieboekje bij deze verzamelcassette te lezen (zie ook Vinyl 10). Deze cassette is het tweede produkt op het Studio 12 label en in de nabije toekomst kunnen we nog een video en enkele singles verwachten.

Op deze cassette vallen zes bands te beluisteren n.l. Smalts, Cargo Cultus, Heathrow Saxxe, Nexda, Karin & Ivo en Vitaal. Vier van deze bands opereren in het synthesizergenre. Niet eindeloos repeterend of zwaar elektronisch, maar gewoon lekker in het gehoor liggende synthesizermuziek met een licht experimenteel tintje. Vergelijkingen met o.a. Kraftwerk dringen zich op. De één is wat swingender (Vitaal), de ander wat symfonischer (Smalts), een derde wat experimenteler (Cargo Cultus) en de vierde zit daar weer net tussenin (Heathrow Saxxe). Prettige muziek om naar te luisteren.

Vreemde eenden in de bijt zijn Nexda en Karin & Ivo. Ofschoon hun muziek afwijkt van die van de andere vier bands, doet dit aan de eenheid van de cassette geen afbreuk. De track van Karin & Ivo is gebaseerd op opnames gemaakt tijdens het winkelen, gelardeerd met saxofoon en synthesizerklanken. Helaas duurt het nummer net iets te lang om te blijven boeien.

De drie nummers van Nexda doen dat echter wel. Het zijn reggae-achtige werkjes met als basis vreemdsoortig percussiewerk en een diepe bas aangevuld met synthesizer, saxofoon, zang en de nodige dubeffecten. Interessante muziek overspoeld met een lekker loom sfeertje.

Al met al een goede verzamelcassette, waarvan de geluidskwaliteit zeer redelijk is. Je kan de tape bestellen door een briefje met je naam en adres te sturen naar Studio 12, Postbus 6358 te Haarlem onder ver-

als... ik nou niet naar dansles ga, kan ik er twee kopen... hmm

GET RECORDS
UTRECHTSESTRAAT 105 AMSTERDAM
TELEFOON (020) 22 34 41

melding van CD. Zij sturen dan de cassette onder rembours (*f* 12,50 incl.) naar je op.

Brian Dommisse

MOFUNGO

End of the World cassette

In Vinyl 9 werd aandacht geschonken aan de Avant Squares en een aantal andere bands uit de Newyorkse underground scene met wie zij samen de 'Noise Music' familie vormen. In Vinyl 12 verscheen een portretje van Del Byzanteens, eveneens tot deze familie behorend.

En hier hebben we dan het derde kind: Mofungo, die in de vorm van een cassette met ons kwam kennismaken. Het eerste wat aan de cassette opvalt is dat hij er als een kunstwerkje uitziet: het gefotokopiëerde en met de hand ingekleurde hoesje treft als aangenaam fijntjes; bij nader inzien is de tekening gedrukt aan de buitenkant van een opgevouwen A4-velletje dat bijzonder gedetailleerde informatie bevat.

De inhoud is anders van karakter, maar dat is niet negatief bedoeld. Interessant is, dat er uit de muziek van Mofungo eenzelfde sfeer spreekt als uit die van de Avant Squares, een sfeer die afwijkt van Engelse, Nederlandse en Duitse sferen, en suggereert dat er wel degelijk sprake is van een plaatselijke muziekcultuur. Natuurlijk is materiaal van twee bands maar een lichtwegende toetssteen, maar beiden kennen dezelfde combinatie van schopperig non-conformisme, ofwel originaliteit, en een eenvoud die niet met soberheid maar veeleer met luchtige oppervlakkigheid synoniem is.

Als je Mofungo opzet, hoor je niet zoveel spectaculairs: wat synthesizer, vervormde gitaar, nogal logge ritmes en veelal atonale zang. Dat alles, zoals gezegd, met een charmante primitiefheid. Amerikaans gebrek aan diepgang pakt in deze muziek leuk uit, waar Europese broertjes nog wel eens loodzwaar willen klinken.

Hun muziek roept een chaotische reeks associaties op: Velvet Underground (die daar toch ook zo begonnen moeten zijn), The Doors (door het orgeltje), The Members en Buzzcocks (door het vrolijke lawaai, doch wendbaarder) en The Raincoats (door de onhandigheid hier en daar). Vergelijken is dus zinloos.

Grappig, charmant en in zijn context interessant, dat lijkt me de beste samenvatting.

Te bestellen door $3.00 over te maken naar: Robert Sietsema, 630 E. 14th St., New York City 10009. Eerder verschenen reeds een EP *Elementary Particles* en Tape 1 *Blinding Headache*.

Mart Roegholt.

DET WIEHL

Nil (Lebel Period) Cassette

Nerveuze springerige gitaar- en baspartijen, vlagen van stemmen en geluiden, onverstaanbaar gebrabbel (teksten staan in de binnenhoes), gierende en piepende instrumenten, kortom prettig gestoorde muziek. Kinderlijk eenvoudige nummers worden afgewisseld met gedreven, maniakale. Instrumenten en stemmen zagen bijna op het irritante af door de muziek heen, zodat je als luisteraar nooit echt vat op een track krijgt. De eentonigheid wordt keurig omzeild, doordat men de nummers kort houdt. In ieder geval geen cassette om even als sfeervol achtergrondje op te zetten.

De cassette is te verkrijgen door *f* 11,– te storten op postgiro 2421680 t.n.v. Marc, Dan. Stalpertstraat 86 te Amsterdam.

Brian Dommisse

RUUD KLUIVERS

La Nuova Altea (New Bulwark Records & Tapes) Cassette

Op New Bulwark Tapes is een serie cassettes gestart getiteld *Music for Modern Art Exhibitions*. Deze cassette van Ruud Kluivers is daar nu een eerste produkt van (Vol. 1). Bijdragen van De Fabriek en Wolff P. Rillings plus O.R.D.U.C. volgen binnen afzienbare tijd. Het doet allemaal sterk denken aan de moderne muzak projecten van Fripp en Eno. Dat deze vergelijking terecht is, blijkt wel uit deze cassette. Ruud houdt zich bezig met minimale synthesizerpatronen, die hij met behulp van twee bandrecorders het Fripp en Eno-achtige verschuivingseffect meegeeft. Muziek, die rustig voortkabbelt, nergens op de voorgrond dringt en dus uitstekend geschikt is als achtergrond. Meer valt er eigenlijk niet over te zeggen.

Men kan deze cassette bestellen door een kaartje met naam en adres te sturen aan New Bulwark Records & Tapes, Postbus 70, 7580 AB Losser. De tape wordt dan onder rembours (*f* 14,90) toegezonden.

Brian Dommisse

B.E.F.

featuring Gary Glitter, Glenn Gregory, Paul Jones, Billy Mackenzie, Bernie Nolan, Sandie Shaw, Tina Turner, Paula Yates.

Music of quality and distinction (Virgin)

Elpee

Sheffield 1982. Het goede leven grofweg een kruising tussen roze petticoats en citroengele milkshakes, wordt weer aangehangen. Alle khakikleurige leger jassen kunnen weer in de kast er binnen afzienbare tijd krijgt de

bekendste popzanger van het moment spijt als de afgeknipte haren op zijn hoofd, dat hij nog maar een paar maanden geleden pressie uitoefende op Virgin om coverversies van nummers als Rock and roll part I, Perfect Day en River deep mountain high in de uitvoering van de oude Human League niet te rereleasen. Nu namelijk is de tijd rijp voor het herwaarderen van klassieke popsongs, zegt de Business Educational Foundation en het ziet ernaar uit dat deze alternatieve marketing-strategie vooraf is gegaan door een grondig marktonderzoek.
Het onderzoek leverde o.m. op dat de sterren van weleer net toe waren aan het actualiseren van hun imago en dat de publiekelijke vraag om een nieuwe trend achteloos terzijde bleek geschoven door een ware zwerm synthesizerformaties met een ordeuidelijk geluid. De jonge onderzoekers Martyn Ware en Ian Craig Marsh, inmiddels mateloos gefacineerd door deze materie, verbeten zich om hun eigen pogingen op dat laatste gebied en trokken snel hun conclusies. Nieuwe sleutelbegrippen moesten worden ontworpen; op kwaliteit, stijl, traditie, smaak, eigentijds en respect viel de keuze. Het nieuwe produkt zou dan vervolgens aan al deze nieuwbakken criteria moeten voldoen. Een omvangrijk netwerk van gependel en gelobby werd koortsachtig opgezet en leverde bijna lle rendement op m.b.t. deze jongensdroom, alleen David Bowie, James Brown en Paul Mc Cartney weigerden hieraan bij te dragen. Resteert een keur van artiesten jong en oud, met 'echte' songs, jong en oud, voor een potentieel grote groep luisteraars, jong en oud. De ondoorzichtigheid van deze gigantische manoeuvre in popland is buitengewoon knap geconstrueerd en kan velerlei gevolgen hebben. Synchroniciteit tussen het recyclen van plaatvinyl en dat van standaard repertoire kan bijvoorbeeld een cyclus op zichzelf gaan vormen. Hilversum 1992. Het kartel van vaderlandse hitproducenten besluit oud Heaven 17 en The Human League repertoire als uitgangspunt te nemen voor een world-wide release-project. Martyn Ware en Ian Craig Marsh weigeren iedere vorm van medewerking, een in hippe legerkleding gestoken Phil Oakey echter komt de Gooische trendsetters wel tegemoet.

Stephen Emmer

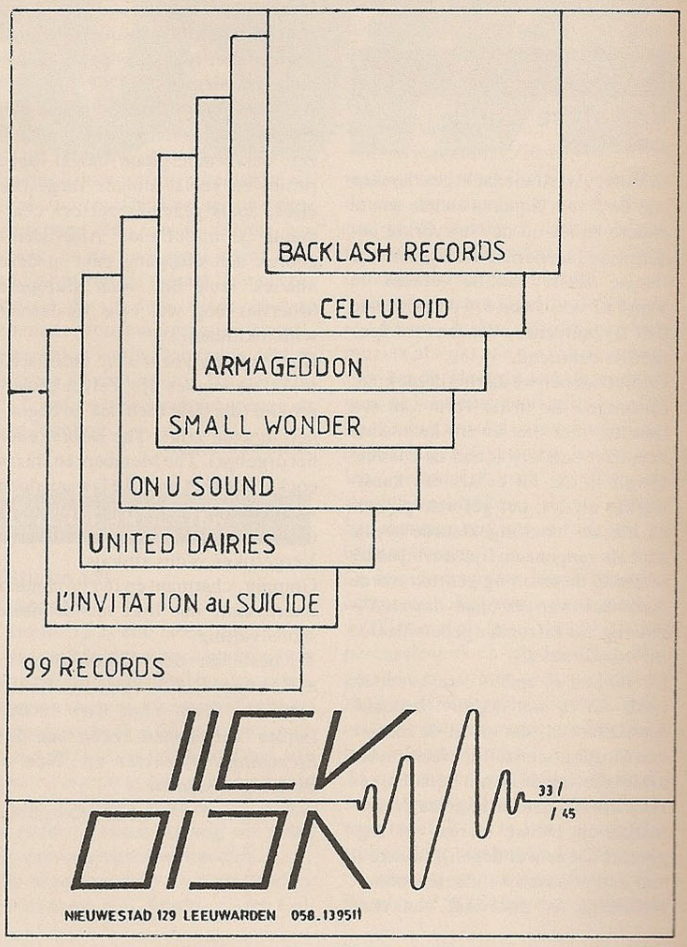

SAKAMOTO

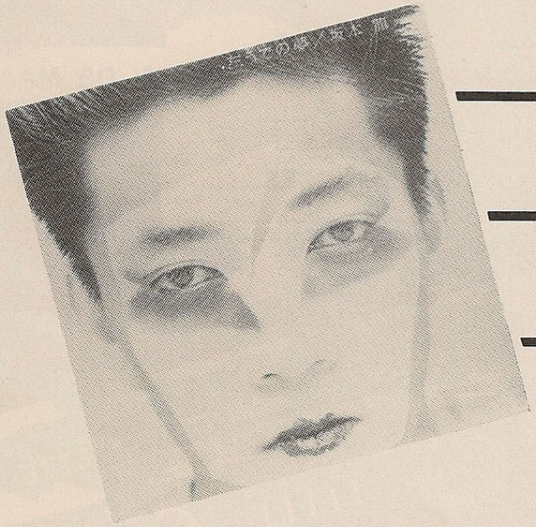

LEFT HANDED DREAM

INLICHTINGEN PLEXUS/FLYING DISC 015-120330

RELEASED

ROUGH TRADE ROUGH TRADE ROUGH TRADE ROUGH TRADE ROUGH TRADE
FACTORY FACTORY FACTORY FACTORY FACTORY FACTORY FACTORY FAC
FETISH FETISH FETISH FETISH FETISH FETISH FETISH FETISH FET
GLASS RECORDS GLASS RECORDS GLASS RECORDS GLASS RECORDS GLA
FALL OUT FALL OUT FALL OUT FALL OUT FALL OUT FALL OUT FALL
RIOT CITY RIOT CITY RIOT CITY RIOT CITY RIOT CITY RIOT CITY
ABSTRACT ABSTRACT ABSTRACT ABSTRACT ABSTRACT ABSTRACT ABSTR
4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD 4AD
STATIK STATIK STATIK STATIK STATIK STATIK STATIK STATIK STA
SECRET SECRET SECRET SECRET SECRET SECRET SECRET SECRET SEC
PIANO PIANO PIANO PIANO PIANO PIANO PIANO PIANO PIANO PIANO
PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX PAX
SELF IMMOLATION SELF IMMOLATION SELF IMMOLATION SELF IMMOLA
DINING OUT DINING OUT DINING OUT DINING OUT DINING OUT DINI
ILLUMINATED ILLUMINATED ILLUMINATED ILLUMINATED ILLUMINATED
Y REC Y REC Y REC Y REC Y REC Y REC Y REC Y REC Y REC Y REC
IN PHASE IN PHASE IN PHASE IN PHASE IN PHASE IN PHASE IN PH
DON'T FALL OF MOUNTAIN DON'T FALL OF MOUNTAIN DON'T FALL OF
FRESH FRESH FRESH FRESH FRESH FRESH FRESH FRESH FRESH FRESH
DOME DOME DOME DOME DOME DOME DOME DOME DOME DOME
CHAOS CASSETTES CHAOS CASSETTES CHAOS CASSETTES CHAOS CASSE
CELLULOID CELLULOID CELLULOID CELLULOID CELLULOID CELLULOID
CREPESCULE CREPESCULE CREPESCULE CREPESCULE CREPESCULE CREP
PARSLEY PARSLEY PARSLEY PARSLEY PARSLEY PARSLEY PARSLEY PAR
FACTORY BENELUX FACTORY BENELUX FACTORY BENELUX FACTORY BEN
NEW ROSE NEW ROSE NEW ROSE NEW ROSE NEW ROSE NEW ROSE NEW R
INVISIBLE INVISIBLE INVISIBLE INVISIBLE INVISIBLE INVISIBLE
BAIN TOTAL BAIN TOTAL BAIN TOTAL BAIN TOTAL BAIN TOTAL BAIN
INVITATION AU SUICIDE INVITATION AU SUICIDE AU SUICIDE AU S
ATATAK ATATAK ATATAK ATATAK ATATAK ATATAK ATATAK ATATAK ATA
ZICK ZACK ZICK ZACK ZICK ZACK ZICK ZACK ZICK ZACK ZICK ZACK
CHERRY RED CHERRY RED CHERRY RED CHERRY RED CHERRY RED CHER
NO FUTURE NO FUTURE NO FUTURE NO FUTURE NO FUTURE NO FUTURE
FLICKNIFE FLICKNIFE FLICKNIFE FLICKNIFE FLICKNIFE FLICKNIFE
MUTE MUTE MUTE MUTE MUTE MUTE MUTE MUTE MUTE MUTE MUTE MUTE
RED RHINO RED RHINO RED RHINO RED RHINO RED RHINO RED RHINO
CRAMNED DISC CRAMNED DISC CRAMNED DISC CRAMNED DISC CRAMNED
NEW HORMONES NEW HORMONES NEW HORMONES NEW HORMONES NEW HOR
COCTEAU COCTEAU COCTEAU COCTEAU COCTEAU COCTEAU COCTEAU COC
PLUREX PLUREX PLUREX PLUREX PLUREX PLUREX PLUREX PLUREX PLU
FRIZZBEE FRIZZBEE FRIZZBEE FRIZZBEE FRIZZBEE FRIZZBEE FRIZZ
TORSO TORSO TORSO TORSO TORSO TORSO TORSO TORSO TORSO TORSO
TOPHOLE TOPHOLE TOPHOLE TOPHOLE TOPHOLE TOPHOLE TOPHOLE TOP
BACKLASH BACKLASH BACKLASH BACKLASH BACKLASH BACKLASH BACKL
ZENSOR ZENSOR ZENSOR ZENSOR ZENSOR ZENSOR ZENSOR ZENSOR ZEN
UNITON UNITON UNITON UNITON UNITON UNITON UNITON UNITON UNI
SANDWICH SANDWICH SANDWICH SANDWICH SANDWICH SANDWICH SANDW
KLEO KLEO KLEO KLEO KLEO KLEO KLEO KLEO KLEO KLEO KLEO KLEO
RALPH RALPH RALPH RALPH RALPH RALPH RALPH RALPH RALPH RALPH
INDEX INDEX INDEX INDEX INDEX INDEX INDEX INDEX INDEX INDEX
ITALIAN RECORDS ITALIAN RECORDS ITALIAN RECORDS ITALIAN REC
BASE RECORDS BASE RECORDS BASE RECORDS BASE RECORDS BASE RE
1000 AUGEN 1000 AUGEN 1000 UAGEN 1000 AUGEN 1000 AUGEN 1000
DIRTY DANCE DIRTY DANCE DIRTY DANCE DIRTY DANCE DIRTY DANCE
ONU SOUND ONU SOUND ONU SOUND ONU SOUND ONU SOUND ONU SOUND

boudisque

HARINGPAKKERSSTEEG 10-18, 1012 LR AMSTERDAM
PHONES: 020-260311 TELEX: 12589 BOUDA NL

KAMIKAZE

kalverstr. 66 kalvershof amsterdam tel. 020 261194

50' en 60' er jaren kleding.

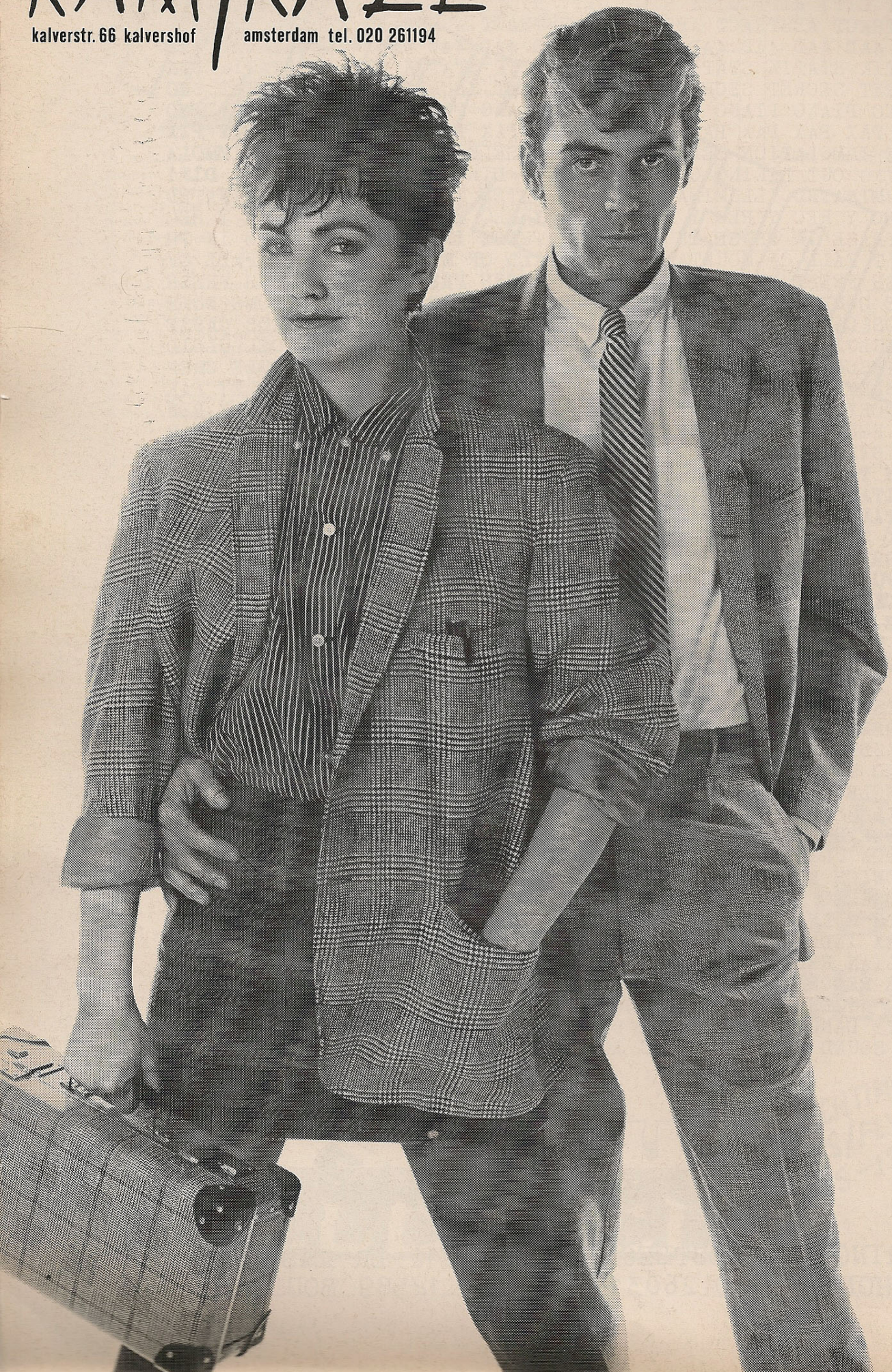

foto: arnold vente